

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Ad. Mănd. P. P. P.
SALA DE LECTURĂ

**ORIENTĂRI
DE LARGĂ
PERSPECTIVĂ
PENTRU
DEZVOLTAREA
EFICIENTĂ
A ECONOMIEI**

AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN



SESIUNEA MARIÍ ADUNĂRI NAȚIONALE



ROMÂNȘUL NICOLAE CLAUȘESCU
a efectuat o vizită de lucru în unități
agricole din județul Constanța



„Complexul de măsuri pe care l-am adoptat... urmărește să perfecționeze formele de conducere și de aplicare a noului mecanism economic. El demonstrează cu putere capacitatea creatoare a clasei muncitoare, forța orinduirii noastre socialiste, care poate să-și propună — chiar în aceste condiții grele existente pe plan mondial — să adopte noi măsuri menite să asigure progresul neîntrerupt al patriei noastre pe calea socialismului și comunismului, ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ORIENTĂRI DE LARGĂ PERSPECTIVĂ PENTRU DEZVOLTAREA EFICIENTĂ A ECONOMIEI

EVENIMENTE DE MAXIMĂ IMPORTANȚĂ în viața partidului și a întregului nostru popor, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste și sesiunea Marii Adunări Naționale, care au avut loc în săptămâna trecută, au dezbătut și aprobat documente de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea social-economică a patriei. Adoptate în preajma aniversării a 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, care a marcat șirul unor transformări profunde în viața patriei, documentele se constituie într-un vast și mobilizator program de muncă și acțiune pentru întregul nostru popor, pentru dezvoltarea în continuare pe noi trepte a patriei socialiste, pentru afirmarea tot mai puternică a democrației socialiste și ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al oamenilor muncii.

Cuvântările secretarului general al partidului înrulate cu aceste prilejuri, expresie a gândirii sale creatoare, revoluționare, a concepției științifice originale de perfecționare a relațiilor sociale, de adâncire a democrației muncitorești, socialiste, reprezintă o nouă contribuție remarcabilă, de înaltă valoare teoretică și practică, conținând indicații prețioase și sancțiuni concrete în probleme de cea mai mare actualitate pentru mersul înainte spre prosperitate și progres al societății românești. Întreaga desfășurare a lucrărilor înaltelor forumuri au scos pregnant în evidență rolul esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în stabilirea căilor de acțiune pentru dezvoltarea economiei românești, în mobilizarea amplă a resurselor naționale și a energiilor creatoare ale poporului pentru valorificarea lor în grad înalt, în opera de făurire a socialismului și comunismului pe pământul României. Exprimând voința întregului popor, plenara a dat o înaltă apreciere contribuției remarcabile a secretarului general al partidului la elaborarea noilor măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar și a sistemului de retribuție, de aplicare fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestivității, de asigurare a unor producții sigure și stabile în agricultură, măsuri a căror aplicare va avea un rol determinant în transpunerea neabătută în viață a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului.

DEZBATERILE din cadrul acestor înalte forumuri ale partidului și statului au pus în evidență realizările deosebite obținute de poporul nostru în îndeplinirea prevederilor planului pe acest an hotărât pentru realizarea cincinalului. Iată numai câteva repere edificatoare: producția industrială a crescut în primul semestru cu aproape 5 la sută față de aceeași perioadă a anului 1962, realizându-se o producție suplimentară față de plan de peste 6 miliarde lei; producția zootehnică a fost cu 15—20 la sută mai mare decât în aceeași perioadă a anului 1962; fondurile fixe sînt în prezent de peste 2.000 miliarde lei, mai mult de 80 la sută din acestea fiind puse în funcțiune în ultimii 15 ani. Așa după cum arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la recenta Plenară

a C.C. al P.C.R.: „oamenii muncii, organele, organizațiile de partid, consiliile de conducere, ministerele și celelalte organe centrale au depus o activitate susținută, reușind să îndeplinească, în bune condiții, cu o anumită depășire, prevederile planului. De asemenea, se poate trage concluzia că avem toate condițiile să realizăm în bune condiții planul pe acest an, precum și o producție suplimentară de oel puțin 12 miliarde lei”.

În general, în toată prima jumătate a actualului cincinal s-au obținut rezultate bune, concretizate în consolidarea dezvoltării economico-sociale a țării, în progresul mai rapid al bazei proprii de materii prime și energetice, reducerea consumurilor de materii prime, valorificarea superioară a resurselor materiale și de muncă, creșterea venitului național, realizarea unei balanțe comerciale active, sporirea veniturilor și a nivelului de trai al oamenilor muncii. Toate acestea confirmă, în ansamblul lor, justetea politicii economice a partidului nostru, hotărîrea întregului nostru popor de a înfrunți neabătut obiectivele dezvoltării multilaterale a patriei socialiste, de a soluționa problemele și de a învinge greutățile determinate de efectele negative ale crizei economice mondiale, precum și unele lipsuri și anumite contradicții între unele sectoare de activitate.

În cadrul lucrărilor plenarei partidului a fost relevat faptul că pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe 1963, an hotărît pentru depășirea greutăților ce s-au manifestat în primii doi ani ai cincinalului și pentru realizarea integrală a prevederilor planului pe întregul cincinal, pentru progresul economiei și creșterea bunăstării poporului, în fiecare județ, în fiecare întreprindere, la toate locurile de muncă, eforturile se cer concentrate către dezvoltarea bazei proprii de materii prime și energetice prin creșterea puternică a producției în sectoarele producătoare, reducerea consumurilor energetice și materiale, prin asigurarea, pe calea recuperării și refolosirii a oel puțin 50 la sută din necesarul economiei; îmbunătățirea calității și ridicarea nivelului tehnic al producției, realizarea de produse înalt competitive, de o calitate comparabilă cu cele mai bune existente pe plan mondial, la nivelul dotării tehnice înalte a economiei, sancină de mare actualitate îndeosebi în domeniul metalurgiei, al construcțiilor de mașini și al chimiei; asigurarea creșterii mai puternice, încă din acest an, a productivității muncii, prin mai buna organizare a producției și a muncii, mecanizarea, automatizarea, robotizarea producției; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și, îndeosebi, a oel materiale, creșterea mai puternică a rentabilității și a eficienței economice.

În spiritul unei înalte responsabilități pentru dezvoltarea economico-socială a țării, al intransigenței față de lipsuri și autotalpămire, al unei profunde capacități de evidențiere a rezervelor care există și a căilor de punere a lor în valoare, secretarul general al partidului a relevat necesitatea, ca în perioada următoare să se acționeze cu perseverență și răspundere sporită pentru realizarea integrală și depășirea producției fizice planificate, a producției marfă, a indicatorilor de calitate, pentru realizarea în cele mai bune condiții a sarci-

B. PĂDURE

(Continuare în pag. 31)

VIZIUNE REALISTĂ, ȘTIINȚIFICĂ ASUPRA VIITORULUI (II)

DEPĂȘIREA crizei economice mondiale. În drumul său spre un viitor mai bun, așa cum îl dorim cu toții, îndiferent unde trăim, omenirea trece acum printr-o perioadă grea — aceea a unei crize economice de o complexitate, anvergură și profunzime ce par să depășească marea criză din 1929—1933. După cum a apreciat tovarășul Nicolae Ceaușescu, această criză are un caracter mondial, afectând ca o furtună de mari proporții, într-o măsură sau alta, toate țările, inclusiv pe cele socialiste. O asemenea apreciere decurge în mod firesc din concepția dialectică a partidului nostru despre economia mondială contemporană, în care economiile naționale, păstrându-și fizionomiile și diversitatea în privința nivelului de dezvoltare, potențialului, structurilor, orânduirii, sînt reunite într-un tot unic, pe baza unei vaste rețele de interdependențe accentuate, ceea ce presupune interese comune, influențe reciproce, care, totodată, nu exclud contradicțiile.

Nu încapă îndoială că nu va trebui să așteptăm sfîrșitul secolului pentru a depăși actuala criză economică. Problema ce se pune este cum și cu ce preț va ieși economia mondială din criză, deoarece aceasta își va pune amprenta asupra evoluției ei ulterioare. Tendințele și acțiunile țărilor dezvoltate de a transfera pe umerii țărilor în curs de dezvoltare o bună parte din greutățile crizei sînt ca un bumerang de natură să prelungească mult depășirea actualei stări critice, să îngreuneze asanarea economiei mondiale, deoarece, implicit, îngustează piețele de desfacere, sferile de investiții pentru înseși țările dezvoltate.

Manifestarea concomitentă, împletirea și interacțiunea crizei ciclice din țările capitaliste, a crizei energetice și celei de materii prime, crizei valutar-financiare, crizei agroalimentare și a crizei procesului dezvoltării din lumea a treia fac ca ghemul crizei economice mondiale care le cumulează pe toate acestea să fie deosebit de complicat, acut, redresarea economiei mondiale reclamînd acțiuni concertate pe plan internațional. Avînd în vedere caracterul, acuitatea și importanța problemelor economiei mondiale contemporane — folosirea rațională a resurselor energetice și de materii prime, promovarea unui comerț internațional liber de orice bariere și discriminări, intensificarea cooperării, rezolvarea echitabilă a problemelor financiare, eradicarea foametei și dezvoltarea agriculturii ș.a. —, soluții eficiente pot fi găsite și aplicate numai în cadrul unei abordări globale, cu participarea tuturor statelor și în interesul lor — așa cum subliniază România. O vie expresie a responsabilității și realismului cu care România, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, abordează problemele grave ale situației economice internaționale, de care depinde desfășurarea destinului popoarelor în viitor, o constituie ampla analiză și propunerile țării noastre prezentate la sesiunea a VI-a a UNCTAD, îndreptate spre convenirea de măsuri concrete, eficiente și concertate, pe termen scurt, mediu și lung, care să deschidă perspective reale pentru ieșirea din actuala stare de criză, revitalizarea procesului dezvoltării în întreaga lume, în interesul și cu participarea tuturor țărilor, ținînd seama de necesitățile imperioase ale țărilor în curs de dezvoltare.

Pornind de la opinia că actuala criză economică mondială este, în primul rînd, o criză a sistemului actual de relații economice, este evident că pentru ieșirea din această criză este necesară, înainte de toate, promovarea unor noi raporturi economice internaționale, bazate pe egalitate, respectarea independenței și suveranității, neamestec în treburile interne, avantaj reciproc.

Este adevărat că în perioada de creștere prelungită din deceniul anterior s-au elaborat numeroase prognoze destul de optimiste cu privire la viitorul economiei mondiale. Acum se fac mai mult prognoze pe termen mediu, care sînt mult mai reținute. Fenomenele din ultimii cîțiva ani arată, după părerea mea, că economia mondială contemporană, cu marea ei

diversitate și complexitate, cu distorsiunile, dezechilibrele și numeroasele ei probleme critice, dar și cu nivelul de creștere și de comunicabilitate atins, cu posibilitățile create de revoluția științifico-tehnică și de intensificarea și diversificarea circuitului economic mondial, cu interdependențele sale, se află nu numai în criză, ci și într-o perioadă de tranziție spre o nouă epocă de dezvoltare, spre un nou tip de economie mondială. Schimbările profunde ce au loc în baza materială prefigurează pentru sfîrșitul secolului începutul unei noi etape a revoluției științifico-tehnice, o nouă revoluție industrială, de care vor trebui să beneficieze în secolul următor tot mai multe țări. Situația din agricultura mondială arată necesitatea înfăptuirii unor transformări radicale și în această ramură, începînd cu baza materială și tehnologiile de producție, îndeosebi în zonele mai puțin dezvoltate ale planetei. Este de presupus că odată cu schimbările din domeniul forțelor de producție, se vor petrece modificări — dintre care unele au început de acum — și în legăturile dintre economiile naționale, în diviziunea internațională a muncii, în schimburile de activități pe plan internațional. Se poate spune cu destulă siguranță că, după depășirea actualei crize, spre sfîrșitul secolului economia mondială și procesul creșterii economice nu vor mai fi doar repetări sau reluări a ceea ce a fost înainte de criză, ci vor prezenta caracteristici noi.

Cum vor evolua societățile contemporane, sistemele sociale ? Abordarea viitorului omenirii în următoarele decenii nu poate ocoli problema viitorului societăților capitaliste și al celor socialiste. În această privință numeroși politologi, sociologi, economiști, filozofi aparținînd unor curente ideologice foarte diverse, inclusiv marxisti, sînt de acord că imobilismul nu caracterizează niciuna din societățile contemporane; acestea vor evolua pe traiectoria propriei, care, oricît de importante vor fi efectele revoluției științifico-tehnice, nu vor duce la crearea unor noi structuri sociale de același fel în țări cu orînduiri diferite. Teoriile cu privire la convergența sistemelor social-economice nu par a avea șanse de a se adevăra nici în viitor, deși există destule probleme globale, de interes comun pentru întreaga omenire sau pentru majoritatea ei. Totodată, viața arată că oricît de deosebite ar fi ideologiile, oricît de mari divergențele în acest domeniu, ele nu trebuie să ducă la confruntări militare, nu trebuie să afecteze colaborarea internațională pe tărîm economic, politic, științific, cultural etc.

În ceea ce privește capitalismul zilelor noastre, el este, desigur, mult schimbat față de cel analizat de K. Marx acum peste o sută de ani, nu și-a epuizat posibilitățile de dezvoltare în următoarele decenii, dar nici nu s-a debarasat de viciile sale organice, nu și-a modificat bazele determinante. Este probabil că un „capitalism tîrziu“, cum îl numește teoreticianul vest-german Jürgen Habermas, va găsi posibilități de a se adapta la noile condiții istorice și economice, putînd să capete în deceniile viitoare unele eventuale caracteristici noi față de cele cunoscute, dar acestea nu vor schimba esența sa socială, nu vor exclude premisele izbucnirii unor noi crize, nu vor anula discrepanțele sociale, contradicțiile din interiorul țărilor occidentale și dintre acestea. Dealtfel, însăși critica capitalismului actual, a diferitelor aspecte ale acestuia — exprimată de pe poziții diferite de teoreticieni din țările dezvoltate, ca Jürgen Habermas, J.K. Galbraith și alții sau de cercetători reprezentativi din țările în curs de dezvoltare, ca Raoul Prebisch, Samir Amin, Celso Furtado și alții, reprezintă o expresie a perimării istorice a capitalismului, de care devin conștienți oameni de diverse orientări filozofice, politice, ideologice.

Situîndu-se pe poziții evident critice față de diversele teorii ce legitimează capitalismul nu numai acum, ci și într-un viitor îndepărtat, cum este aceea a lui Herman Kahn, economiștii, politologii români consideră că, în pofida transformărilor ce le poate suferi capitalismul, totuși sfera lui de cuprindere și de dominație pe glob se va îngusta în viitor.

Cum este posibil să se petreacă aceasta? Deși în diferite țări socialiste, inclusiv în România, în construcția socialismului există greutăți, s-au comis și unele greșeli, totuși marile succese ale acestor țări, dobândite într-o perioadă istorică scurtă, atestă în mod incontestabil superioritatea noii orînduirii ca singura ce deschide calea omeniirii spre lichidarea inegalităților sociale și naționale. Socialismul reprezintă singura alternativă valabilă pentru înlocuirea societății capitaliste, iar fiecare popor va ajunge la socialism pe calea sa proprie, atunci cînd el va hotărî aceasta. În anii ce vin trebuie să se renunțe în relațiile inter-statale atît la amestecul în treburile interne ale altor țări, cît și la exportul de contrarevoluție și la exportul de revoluție, care de fiecare dată au provocat încordări, complicații, reculuri în viața internațională.

Deceniile ce vin vor îmbogăți galeria socialismului cu noi modele de revoluție și de edificare a noii societăți. Aprecierea Partidului Comunist Român este că socialismul din țările occidentale dezvoltate va fi diferit ca înfățișare de cel existent în țările din Europa răsăriteană și de cel de pe alte continente, dar acestea nu constituie un motiv pentru a repudia sau a ignora experiența acumulată de actualele țări socialiste, care au trecut la socialism și edifică noua societate în cu totul alte condiții istorice decît cele ce există acum și cele care vor urma.

Apreciind socialismul în mod realist, nu ca pe un paradis, ci ca o societate care are mari potențe de progres și avantaje intrinsece, dar în dezvoltarea căreia apar greutăți, se manifestă contradicții, partidul nostru consideră că tocmai aplicarea fermă a principiilor socialismului, a legităților generale de dezvoltare la realitățile din fiecare țară, în concordanță cu aceste realități și cu interesele poporului, permite depășirea cu succes a greutăților, va asigura înaintarea în anii viitori a țărilor socialiste pe calea progresului lor economico-social. Judecînd după evoluția de pînă acum, se poate prevedea că pînă la sfîrșitul secolului țările socialiste, cele care au optat pentru calea socialistă de dezvoltare, vor cunoaște transformări structurale însemnate, se vor afla într-o nouă etapă, superioară, a edificării noii societăți, socialismul va dispune de poziții întărite pe plan internațional.

În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, care într-un mare număr de cazuri ocupă o poziție aparte, un loc intermediar din punctul de vedere al relațiilor de producție între socialism și capitalism, este de așteptat că ele vor cunoaște evoluții contradictorii. Fără a face pronosticuri hazardate, dar ținînd seama de labilitatea structurilor lor se poate anticipa că țările care au optat pentru calea socialistă își vor consolida cuceririle lor sociale și politice prin luarea unor măsuri hotărîte, revoluționare, de fond, aducînd multe elemente originale în palmaresul teoriei și practicii socialismului științific. În alte țări sînt posibile consolidarea rînduierilor capitaliste, apariția unor forme specifice de capitalism, care ar putea lua o înfățișare antiimperialistă sau, dimpotrivă, de îngemănare cu monopolurile transnaționale. Probabil că dezvoltarea multor țări din „lumea a treia” va cunoaște zigzaguri, dări înapoi, căutări, care vor fi influențate în mod hotărîtor de starea economiilor lor naționale.

Viitorul va arăta în ce ritm se va desfășura procesul de înnoire revoluționară a lumii în deceniile următoare. Cert este că acest proces nu poate fi oprit. În această privință, ca și în alte domenii, desigur, nu este folositor să se considere că dorințele vor deveni certitudini doar prin proiectarea lor în perspectivă, ci trebuie ca faptele să fie cîntărite cu luciditate.

Forțele motrice ale schimbării. Realizarea prognozelor sociale depinde de o multitudine de circumstanțe și de factori, în primul rînd de modul și direcțiile în care acționează indivizii, colectivitățile, popoarele, liderii lor. Diversele teorii care consideră că știința și tehnica, transformările radicale pe care ele le provoacă în baza materială a societății ar putea atrage automat revoluții pe plan social nu și-au dovedit viabilitatea. Desigur, rolul științei și al tehnicii este foarte important în viața societății și el va crește în următoarele decenii datorită revoluției științifico-tehnice. Totodată, promovarea științei și tehnicii — cel puțin la nivelul lor actual și la cel previzibil — nu este suficientă pentru a schimba structurile societății, rînduierile de bază ale acesteia.

Deși progresul omeniirii în deceniile viitoare ne apare ca un rezultat firesc, ei nu vine și nu va veni de la sine. În această privință, concepția românească cuprinde cel puțin trei idei majore.

Prima este aceea că rolul principal în realizarea progresului în epoca actuală și în viitor îl vor juca în continuare clasa muncitoare, masele populare. Totodată, în viața fiecărei națiuni și pe plan internațional a crescut rolul intelectualității, al oamenilor de știință, s-a extins mult evantaiul forțelor sociale care acționează tot mai hotărîte pentru un trai mai bun, drep-

late socială, democrație, pace și colaborare pașnică între popoare. Este impresionantă grija pe care România, personal președintele Nicolae Ceaușescu o manifestă prin numeroase inițiative pentru educarea tineretului și studenților — generația care va edifica și va trăi în societatea secolului al XXI-lea — în spiritul participării active la muncă, la eforturile de dezvoltare economico-socială, al solidarității în lupta pentru o lume a independenței și păcii, mai bună și mai dreaptă.

A doua idee se referă la națiune și potențialul ei. După convîngerea partidului nostru, națiunea, statul național nu și-au încheiat deloc rolul în istorie. Ele sînt chemate în deceniile viitoare și încă o lungă perioadă de timp să joace un rol pozitiv de mare însemnătate pe toate continentele, atît în țările în curs de dezvoltare, unde formarea tinerelor națiuni și a statelor naționale independente din toate punctele de vedere constituie un factor determinant al progresului rapid, cît și în țările capitaliste, unde națiunile au vechi tradiții, reprezintă cadrul propice al afirmării capacităților creatoare ale popoarelor, precum și în țările socialiste, în care națiunea dobîndește noi valențe de propășire, de identificare cu interesele tuturor fiilor săi.

Întărirea națiunii și a conștiinței naționale, a statelor naționale și afirmarea independenței fiecărei națiuni, indiferent de mărimea sau vechimea ei, sînt și vor fi un puternic ferment împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a tendințelor de aspirare și hegemonie, pentru așezarea raporturilor dintre state pe baza egalității, a respectării ființei și demnității naționale, a dezvoltării libere a fiecărui popor.

A treia idee este aceea că soluționarea democratică a problemelor complexe existente pe arena mondială, a celor ce se vor ridica în deceniile următoare impune înnoirea sistemului relațiilor internaționale, democratizarea acestora. Dezvoltarea unor relații de colaborare pașnică între toate statele pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber și a-și alege orînduirea socială pe care o dorește constituie cheia de boltă pentru a introduce un suflu înnoitor, stabil în viața internațională și a o orienta pe făgașul înșănătoșirii ei. Interesele colaborării mondiale cer ca toate statele — indiferent de mărimea, forța lor economică, militară, orînduirea socială etc. — să participe activ la viața politică internațională, să-și asume răspunderea pentru soluționarea democratică a problemelor cu care se confruntă omeniirea. Fără a diminua răspunderile ce revin marilor puteri, este necesar în mod deosebit participarea activă a țărilor mici și mijlocii, a țărilor nealiniat, a țărilor în curs de dezvoltare, care sînt vital interesate într-o politică nouă, în a se pune capăt politicii de forță și dictat, în asigurarea independenței și securității fiecărei națiuni.

În această viziune, rolul Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă cadrul organizat necesar participării tuturor popoarelor la soluționarea problemelor internaționale, rezolvării pe calea tratativelor pașnice a oricăror conflicte și probleme dintre state, va trebui să crească.

Desigur, ar fi simplist să se creadă că înaintarea omeniirii spre viitor se face ușor sau prin salturi, care ar permite evitarea greutăților. Această înaintare nu se petrece pe o linie dreaptă, ci pe o spirală sinuoasă, prin depășirea contradicțiilor, cu avansuri și reculuri. În deceniile ce vin vor mai avea loc, probabil, perioade de tensiune, conflicte, dar se vor face și progrese în rezolvarea unor probleme esențiale, dintre care unele de primă importanță, inclusiv cele globale. Dealtfel, se pare că cu cit ne apropiem de anul 2000, cu atît miturile țesute în jurul lui de numeroși viitorologi, publiciști se destramă, îl vedem într-o lumină mai naturală. Anul 2000 va fi probabil, prin sine însuși, un an ca oricare altul, doar speranțele pe care și le pun oamenii acum în schimbarea vieții lor, a planetei, îl înconjoară cu o aureolă, deosebită, îl fac să apară în prezent ca un prag nu numai numeric, ci și economic, social, politic în istoria omeniirii.

Una din calitățile viziunii românești asupra viitorului lumii este tocmai aceea că ea ne oferă un model realist, deschis nu numai unui singur scenariu, care integrează într-o sinteză dialectică și istorică omul ca valoarea supremă, știința cu pătrunderea ei continuă în tainele cunoașterii, eficiența crescîndă a activității practice, progresul social, socialismul și pacea, condiția esențială a realizării tuturor proiectelor constructive și idealurilor. Acest model îmbină organic prezentul cu viitorul, fiind o sinteză în care prezentul este baza viitorului, dar acesta nu este o simplă extrapolare a prezentului și a trecutului, ci ceva nou, care ne poate rezerva și surprize.

dr. Gheorghe BADRUS

DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R. ȘI LEGILE ADOPTATE DE M.A.N.

Principii stimulative de retribuire, în corelație directă cu rezultatele obținute

ROD AL GÎNDIRII creatoare, revoluționare, a secretarului general al partidului, Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuțiilor aprobat de recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, deopotrivă cu importantul act normativ adoptat în aceste zile de Marea Adunare Națională — **Legea cu privire la principiile de bază ale perfecționării sistemului de retribuire a muncii și de repartizare a veniturilor oamenilor muncii**, fac parte integrantă din politica consecventă a partidului de creștere permanentă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, țelul suprem al politicii partidului, al orînduirii noastre socialiste.

O corelație fundamentală : progres economic — creșterea bunăstării

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru, ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii are la bază dezvoltarea într-un ritm înalt a forțelor de producție, a economiei. În concordanță cu această viziune în anii construcției socialiste producția industrială a crescut de circa 50 de ori, producția agricolă de 3,5 ori, iar venitul național de 15 ori. Fondurile fixe au în prezent o valoare de peste 2 000 miliarde lei, mai mult de 80% din acestea fiind puse în funcțiune în ultimii 15 ani. Totodată, s-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul, cultura — factori primordiali pentru progresul general al patriei.

Profundele transformări care au avut loc în dezvoltarea forțelor de producție, în modernizarea continuă a bazei tehnice și materiale a producției — proces amplificat considerabil îndeosebi în etapa inaugurată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român — au asigurat condițiile necesare pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității economico-sociale și creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Astfel, pe fondul creșterii în volum a personalului muncitor de la 4 305 mii persoane în 1965 la 7 553 mii persoane în anul 1982 retribuirea medie lunară, fără impozit, a personalului muncitor (principala formă de asigurare a veniturilor acestei categorii de populație) a sporit de două ori și jumătate — de la 1 028 lei în anul 1965 la 2 525 lei în anul 1982. Marcind aceeași tendință, ponderea personalului muncitor cu retribuții de pînă la 1 500 lei a scăzut de la aproape 92 la sută în 1965, la 4 la sută în anul 1982, sporind în mod corespunzător ponderea celor cu retribuții mai mari: dacă veniturile de peste 2 000 lei lunar erau realizate în anul 1965 de numai circa 2 la sută din oamenii muncii, în anul 1982 ponderea acestora a ajuns la aproape 73 la sută. La rîndul lor veniturile nete ale țărănimii obținute din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile individuale — pe o persoană activă — au sporit de la 495 lei lunar în anul 1965 la 1 838 lei lunar în anul 1982. De asemenea, veniturile populației obținute din fondurile sociale de consum au crescut de la 22,9 miliarde lei în anul 1965, la 91,4 miliarde de lei în anul 1982, revenind în medie pe o familie 12 728 lei, față de 3 858 lei cît revenea în anul 1965, în timp ce pensia medie de asigurări sociale de stat, pentru limită de vîrstă și vechime integrală în muncă, a crescut de la 671 lei lunar în anul 1965 la 1 493 lei în anul 1982.

Dezvoltarea în continuare a economiei naționale și în mod nemijlocit materializarea programelor de creștere a bunăstării celor ce muncesc presupune afirmarea deplină a factorilor calitativi, realizarea unor noi corelații economice, îndeosebi creșterea mai accentuată a productivității muncii și a eficienței economice globale. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.: „Înfăptuirea măsurilor de creștere a retribuției și a veniturilor oamenilor muncii se poate realiza numai în condițiile realizării planului de dezvoltare economico-socială și creșterii mai puternice a productivității muncii. Trebuie să fie bine înțeles, de către toți oamenii muncii,

că ridicarea nivelului de trai, sporirea veniturilor se pot înfăptui numai pe baza creșterii mult mai puternice a productivității muncii, a eficienței și rentabilității, a dezvoltării generale a economiei naționale”.

Principii ale sistemului de retribuire

ÎNTĂRIREA autoconducerii muncitorești, a autogestunii economico-financiare, corespunzător cerințelor stadiului actual de dezvoltare economico-socială a țării noastre, face necesară perfecționarea sistemului de retribuire a muncii și de repartizare a veniturilor oamenilor muncii, astfel încît **veniturile fiecărui om al muncii să fie nemijlocit determinate de activitatea depusă și de rezultatele obținute**. În acest spirit, așa cum se arată în Hotărîrea Plenarei Comitetului Central, perfecționarea sistemului de retribuire a muncii se fundamentează pe un ansamblu de principii care imbină armonios o serie de idei directoare, cu caracter general în opera de făurire a societății socialiste, cu altele izvorînd din actualul nivel de dezvoltare a economiei românești. Astfel, dreptul la muncă consfințit prin Constituție, aplicarea consecventă a principiului socialist de repartizare în raport cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii — drepturi cu caracter general — sînt particularizate cu principii specifice actualei etape cum sînt: ● veniturile oamenilor muncii, dimensionate în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate și cu rezultatele obținute în producție, sînt neplafonate; ● cerința creșterii mai rapide a productivității muncii decît a retribuției în toate ramurile economiei, astfel încît să se asigure atît fondurile necesare majorării retribuției cît și resursele pentru acoperirea cheltuielilor generale ale statului; ● extinderea și generalizarea acordului global, care va constitui forma principală de retribuire și va cuprinde întregul personal din cadrul întreprinderilor; ● toate categoriile de personal din unitățile socialiste își vor desfășura activitatea de bază, de norme și normative de muncă fundamentate științific; ● sporirea ponderii părții variabile în totalul veniturilor personalului muncitor, prin mărirea adaosului de acord, a fondului de participare la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, creșterea fondului de premiere pentru realizări deosebite și a sporului de vechime neîntrerupt în aceeași unitate.

În scopul aplicării cu mai multă fermitate a principiului socialist de repartizare, prin legarea mai strînsă a veniturilor fiecărui om al muncii de rezultatele obținute în producție, forma de retribuire în acord global — componentă fundamentală a sistemului de retribuire — se va aplica, începînd de la 1 septembrie 1983, în mod generalizat în unitățile economice din industrie, construcții-montaj, agricultură, transporturi, cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, proiectare și din alte sectoare.

Avînd un caracter stimulat, formele de retribuire în acord — și în special în acord global — s-au extins an de an, ajungînd în prezent să cuprindă, pe ansamblul industriei, circa 75 la sută din totalul personalului muncitor, iar în construcții-montaj să ajungă la 86 la sută din personal. La unitățile la care s-a asigurat o bună aprovizionare tehnico-materială și s-au luat măsuri de organizare temeinică a producției, s-au obținut bune rezultate în realizarea sarcinilor de plan prin aplicarea acordului global. La întreprinderea minieră Rovinari, bunăoară, acordul global a fost extins la 89 la sută din totalul personalului muncitor, obținîndu-se în primele cinci luni ale anului un spor de producție de 211 000 tone de cărbune, producția fizică fiind depășită cu 6,4 la sută, iar productivitatea muncii cu 13,9 la sută.

Ținînd seama de caracterul stimulat al acordului global, de bunele rezultate obținute într-un număr mare de unități productive, în Programul aprobat de Plenară s-a prevăzut generalizarea acordului global, care asigură legarea mai strînsă a veniturilor oamenilor muncii de realizarea producției, de creșterea productivității muncii, a eficienței economice. Acordul global va cuprinde personalul muncitor direct productiv și indirect productiv, maștri, ingineri, teh-

nicieni și celelalte categorii de personal, inclusiv personalul de conducere din întreprinderi, fabrici, uzine, secții, ateliere, șantiere, loturi, brigăzi și alte asemănătoare, astfel încât în această formă de retribuție să fie cuprins cel puțin 80 la sută din numărul total al personalului. Toate categoriile de personal din unitățile socialiste își vor desfășura activitatea pe bază de norme și normative de muncă, fundamentate științific. Fondul de retribuție pentru executarea volumului de producție sau de lucrări prevăzute în contractul de acord global, pentru întregul colectiv care participă la realizarea acestora, se stabilește pe baza normelor de muncă, normativelor de personal, precum și a tarifelor pe unitatea de produs (motor, anvelopă, perechi încălțăminte, metru linear de țevi laminat, tonă de cărbune, metru cub cherestea etc.), care va cuprinde manopera necesară pentru toate categoriile de personal.

Fiecare colectiv care lucrează în acord global are dreptul și obligația să-și organizeze cât mai bine întreaga activitate, asigurând folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, utilizarea completă a timpului de muncă, întreținerea și repararea la timp și de calitate a utilajelor, organizarea transportului și manipulării materiilor prime, materialelor și a produselor, astfel încât să execute producția prevăzută cu un număr cât mai mic de personal. Suma retribuițiilor convenite personalului retribuit în acord global se va stabili în raport direct cu cantitatea de produse fizice realizate, calitatea acestora și a producției pentru export, fără a fi limitată — atât în cazul depășirii, cât și în cazul nerealizării sarcinilor de plan.

Retribuirea în acord global se va face în mod diferențiat pe categorii de personal, în funcție de aportul și răspunderea fiecăruia la realizarea sarcinilor de plan. Astfel, muncitorii care participă direct la realizarea produselor vor fi retribuiți în raport cu cantitatea de produse fizice realizate, cu condiția respectării normelor de calitate și consum, independent de rezultatele obținute pe total unitate. Fondul de retribuție venit în acord global se va repartiza între membrii formației în raport cu cantitatea de produse realizate; la personalul muncitor care lucrează în acord direct individual retribuția se va acorda în raport cu cantitatea de produse realizată de fiecare, în mod nelimitat, cu respectarea condițiilor prevăzute în contract, iar la personalul muncitor care lucrează în acord colectiv, retribuția în acord global se va acorda în raport cu timpul efectiv lucrat, retribuția tarifară și aportul adus de fiecare la realizarea sarcinilor cu respectarea condițiilor prevăzute în contract.

Potrivit prevederilor cuprinse în documentele și actele normative aprobate, muncitorii din activitățile de întreținere și reparări, sculării, transport intern, depozite și altele vor fi retribuiți în raport cu gradul de realizare a producției fizice. Cât privește maeștrii, personalul tehnic productiv și celelalte categorii de personal, aceștia vor fi retribuiți în raport cu gradul de realizare a producției fizice contractate de atelierul, secția, lotul, șantierul, ferma sau alte subunități similare din care fac parte — ceea ce reprezintă media realizărilor sarcinilor de plan fizic obținute de membrii formației pe care o conduc — cu condiția realizării prevederilor din contractul de acord global (realizarea producției destinată exportului, cantitatea prescrisă, încadrarea în cheltuielile materiale, realizarea în termen a întregii producții fizice contractate). Secțiile, șantierele și altele similare primesc retribuția în acord global în condițiile de mai sus, în raport cu realizările proprii, independent de rezultatele obținute pe total întreprindere, acest principiu aplicându-se în mod corespunzător și la ateliere și loturi.

Personalul de conducere al întreprinderii, precum și personalul din compartimentele funcționale va fi retribuit în acord global, în raport cu gradul de realizare a planului producției fizice pe total întreprindere — ceea ce reprezintă media realizărilor cantitative obținute de toate secțiile de producție, exprimată valoric — cu condiția realizării prevederilor din contractul de acord global pentru această categorie de personal (planul de export, producția marfă vîndută și încasată, producția netă, realizarea la termen a întregii producții fizice contractate sau alți indicatori specifici, după caz).

Pirghii de sporire mai accentuată a veniturilor

CORESPUNZĂTOR politicii consecvente a partidului nostru de ridicare continuă a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu hotărârile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului începînd cu luna septembrie 1983 vor fi majorate retribuțiile tuturor categoriilor de personal muncitor, în mod eșalonat pe ramuri de

activitate. Această creștere se va realiza atît prin majorarea retribuțiilor tarifară, cît și pe calea sporirii părții variabile în venitul total al oamenilor muncii. La încheierea acestei acțiuni, în a doua jumătate a anului 1984, retribuția reală va fi cu 5 la sută mai mare față de media anului 1980.

Pentru sporirea cointeresării colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi va crește partea variabilă a retribuției, care va ajunge în a doua jumătate a anului 1984 la peste 23 la sută, în medie pe economie, din veniturile obținute din muncă. Creșterea părții variabile se va realiza, în principal, pe seama acelor elemente ale retribuției de natură să stimuleze ridicarea productivității muncii, îndeplinirea și depășirea planului, creșterea exportului, reducerea costurilor de producție și realizarea, pe această bază, a unor beneficii sporite, din care o mare parte revin oamenilor muncii.

În scopul amintit se măresc: fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, precum și fondul de premiere pentru realizări deosebite. În cadrul părții variabile a veniturilor, oamenii muncii vor beneficia, de asemenea, de sporurile, indemnizațiile și compensațiile prevăzute de lege.

Ca urmare a aplicării prevederilor stipulate de Lege, nivelurile medii lunare ale retribuției nominale — inclusiv impozitul pe retribuție, care se suportă în prezent de către întreprindere, — ale retribuției nominale nete și retribuției reale, la încheierea majorării retribuțiilor în luna august 1984, precum și în anul 1985, vor fi, comparativ cu cele realizate în 1980, următoarele:

	1980 lei	Aug. 1984 lei	1985 lei	Aug. 1984/ 1980 %	1985/ 1980 %
Retribuția medie nominală, inclusiv impozitul suportat de întreprindere	2 613	3 466	3 616	132,6	138,4
Retribuția medie nominală netă	2 238	2 925	3 045	130,7	136,1
Retribuția reală	2 238	2 350	2 417	105,0	108,0

Creșterea retribuției tarifară se va efectua în condițiile menținerii, pe ansamblu, a ierarhizării retribuțiilor pe ramuri, care corespunde etapei actuale de dezvoltare economico-socială. Avîndu-se însă în vedere importanța și conținutul activității desfășurată în unele sectoare, rețelele retribuțiilor tarifară vor trece la un nivel superior de ierarhizare pentru muncitorii din activitatea de foraj, extracția țiteiului și a gazelor, de la excavatoare cu rotor și alte utilaje grele din exploatarea la zi a cărbunelui, din cocerii, tăbăcării și industria sticlei, precum și alte categorii de personal din activități în care s-au introdus utilaje și tehnologii noi de mare complexitate sau din activități cu condiții mai grele de muncă.

În cadrul măsurilor de natură să conducă la creșterea ponderii părții variabile a retribuției, în scopul sporirii cointeresării oamenilor muncii pentru îmbunătățirea rezultatelor finale ale întreprinderii în care sînt încadrați, începînd de la 1 septembrie 1983 se majorează cotele de constituire a fondului de participare a oamenilor muncii din unitățile economice la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, astfel încît, la realizarea planului, sumele obținute pe această cale să reprezinte 4 la sută din fondul de retribuție pe economie, față de circa 2 la sută cît este în prezent. În cadrul mediei de 4 la sută se asigură un fond de participare mai mare la unitățile economice care realizează producție pentru export. La celelalte unități economice se va asigura, în condițiile realizării sarcinilor de plan, pentru întregul personal, un fond de participare de 3,5 la sută din fondul de retribuție, cu excepția unităților miniere și extractive de țitei la care cota va fi de 4 la sută. Plățile din fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor se vor face și trimestrial, în raport cu beneficiile realizate de fiecare unitate economică. În trimestrele I—III, sumele astfel acordate vor putea ajunge pînă la 50 la sută din fondurile planificate pentru aceste perioade. În funcție de rezultatele anuale se vor acorda, pe baza datelor definitive din bilanț, diferențele convenite pentru beneficiile realizate în cadrul planului, precum și sumele aferente beneficiilor realizate peste plan.

Nicolae MITROFAN
director în Ministerul Muncii

(Continuare în pag. 10)

DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R. ȘI LEGILE ADOPTATE DE M.A.N.

Amplu program pentru valorificarea resurselor de sporire a producției agricole

DATORITĂ rolului important al apei în agricultură, folosirea rațională a resurselor naturale de apă constituie una din problemele de bază ale unei agriculturi moderne. Principala direcție de folosire a apelor în agricultură o constituie irigarea suprafețelor agricole. Prin influențele pe care le au asupra mărimii și stabilității recoltelor, irigațiile reprezintă o latură a progresului tehnic, caracterizată în măsură tot mai mare o agricultură intensivă.

Așa cum rezultă din **Cuvîntarea secretarului general al partidului, Comandorul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 29—30 iunie a.c.**, un rol important în creșterea producțiilor agricole îl au realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecare și combatere a eroziunii solului.

În acest sens, plenara a adoptat în unanimitate Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile. **„Va trebui să realizăm — sublinia secretarul general al partidului — un complex de măsuri privind terasarea și organizarea teritoriului, a unităților agricole, pentru folosirea cu maximum de randament a întregii suprafețe... Înfăptuirea programului va asigura realizarea de producții sigure și stabile, în orice condiții de climă. Numai pe această bază se vor crea condițiile necesare unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, înfăptuirea noii revoluții agrare“.**

Efectul cel mai important al irigațiilor este determinat de utilizarea apei, în combinație cu cantitățile de îngrășăminte necesare fiecărei culturi. Experiențele în acest domeniu au demonstrat faptul că, **efectul îngrășămintelor asupra producției crește, cu cît umiditatea solului este mai ridicată.** Pe lângă efectul direct al interacțiunii dintre nivelul de umiditate al solului și absorbția elementelor nutritive de către plante, se mai evidențiază și un aspect indirect, manifestat prin influența activității metabolice a plantelor, aerăției solului etc. Absorbția fosforului este mai intensă în condiții de irigare decît în condiții de neirigare. Există nenumărate exemple în ceea ce privește interdependența dintre absorbția apei și aceea a elementelor minerale asupra recoltelor. În sfîrșit, efectul pozitiv al interacțiunii dintre îngrășăminte și irigație asupra plantelor se reflectă în sporuri de recoltă ce depășesc efectele însumate provocate de îngrășăminte sau de irigație, aplicate separat.

Unele experiențe efectuate la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice-Fundulea, în perioada 1968—1980, au demonstrat că aplicarea irigațiilor a asigurat sporuri de producție de 55 la sută la soia, 28 la sută la porumb, 13 la sută la sfecla de zahăr și 12 la

sută la grîu. S-a arătat că la o aprovizionare insuficientă cu azot a plantelor, irigațiile pot influența nefavorabil calitatea produselor agricole, contribuind la scăderea conținutului de proteină.

La sfîrșitul anului 1978 suprafața irigată era de 2 065 mii hectare (față de 40,7 mii hectare în 1938). După unele calcule, resursele de apă de care dispune România sînt suficiente pentru irigarea unei suprafețe de 7,4 milioane hectare, însă suprafața irigabilă este de aproximativ 5,5 milioane hectare. Din această suprafață, aproape 70 la sută este amplasată în Cîmpia Română și în Lunca Dunării, 8 la sută în Dobrogea, 12 la sută în Cîmpia de vest și 7 la sută în podișurile Transilvaniei și Moldovei.

Corespunzător sarcinilor trasate, pînă la finele anului 1985 în județele Constanța, Tulcea, Brăila și Sectorul agricol Ilfov se prevede ca întreaga suprafață să fie amenajată pentru irigații, iar în județele Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Bihor, Arad, Timiș, Caraș-Severin și Brașov să fie desecată întreaga suprafață cu exces de umiditate.

Prin transpunerea în viață a programului de irigații, în anul 1980 amenajările pentru irigații reprezentau mai mult de jumătate din suprafața irigabilă în condiții economice, iar în 1985 vor ocupa 4 milioane de hectare, pentru ca în 1990 să se ajungă la 5,5 milioane hectare, ceea ce practic va însemna atingerea întregului potențial irigabil. Cu o asemenea suprafață irigată, România se va situa pe primul loc în Europa, înaintea altor țări ale lumii cu vechi tradiții în acest domeniu.

Programul prevede realizarea: lucrărilor de îmbunătățiri funciare, în corelare cu cele de gospodărire a apelor, cu amenajările hidroenergetice, organizarea teritoriului și asolamentelor pe sole mici, folosirea rațională a tuturor resurselor de apă din Dunăre, riurile interioare, lacuri și bălți, apa freatică, precum și a apelor uzate, atît în sistemele mari de irigații, cît și în amenajările locale; executarea cu prioritate a amenajărilor pentru irigații în zonele cu deficit mai mare de umiditate; dezvoltarea amenajărilor pentru irigații în cadrul unui sistem hidrotehnic național. În acest sens, urmează a fi realizate sistemul hidrotehnic Dunăre — Jiu — Olt — Argeș și amenajarea bazinelor hidrografice ale Siretului și altor cursuri de apă; extinderea pe suprafețe cît mai mari a metodei de irigare prin brazde; regimul de precipitații și repartizarea acestora pe teritoriu; înlăturarea excesului de umiditate; amenajarea sistemelor de desecare, precum și amenajarea și exploatarea sistemelor de îmbunătățiri funciare.

Pentru prima etapă din program, în

vederea irigării suprafeței de 4 milioane hectare, peste 62 la sută din suprafață amenajată va primi apă din Dunăre.

Realizarea acestui program necesită o amplă mobilizare de forțe din cele mai diverse domenii, o minuțioasă coordonare a tuturor acțiunilor, o organizare deosebită.

O cerință de prim ordin în acest domeniu este **creșterea potențialului tehnico-organizatoric al unităților de execuție specializate**, pentru a asigura executarea lucrărilor de construcții-montaj la timp și de bună calitate. Realizarea lucrărilor la timp și de calitate este condiția esențială pentru buna funcționare a sistemelor de irigații. Preluarea în exploatare a unor amenajări cu lucrări incomplete contribuie la creșterea cheltuielilor de exploatare, la realizarea unor parametri funcționali sub cei optimi și, deci, la obținerea unor producții agricole neeficiente; **nu de puține ori sistemele de irigații nu funcționează corespunzător din cauza unor lucrări de proiectare concepute greșit.**

Activitatea de exploatare a amenajărilor de irigații este asigurată în mod unitar, la nivel de consiliu unic agro-industrial, de sectoarele de exploatare hidroameliorative pentru exploatarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și aplicarea udărilor pe terenurile irigate de pe raza consiliului.

Deosebit de importantă este asigurarea cadrelor de specialitate pentru aceste lucrări. Pregătirea cadrelor de muncitori se realizează prin participarea efectivă a lor la lucrările de construcții și la montajul echipamentelor tehnologice, precum și prin practica în producție la unitățile cu terenuri amenajate.

DACĂ IRIGAȚILE reprezintă un factor esențial în realizarea unor randamente superioare, desecările, alături de valorificarea terenurilor erodate sau în curs de erodare reprezintă principala sursă de extindere a suprafețelor agricole. În cadrul acestor lucrări de îmbunătățiri funciare, combaterea excesului de umiditate ocupă un loc primordial. De aici marea importanță a **îndiguirilor și desecărilor** pe aproape întreg teritoriul țării. Cele mai mari suprafețe sînt situate în luncile Dunării, Someșului, Mureșului, Crișurilor, Timișului, Oltului, Siretului și Prutului. Importanța acestei acțiuni constă nu numai în faptul că sînt redede circuitului agricol mari suprafețe, ci și în aceea că terenurile respective sînt dintre cele mai bune, cu fertilitate ridicată.

Pînă la sfîrșitul cincinalului trecut erau îndiguite și desecate peste 40% din terenurile agricole. Măsurile cuprinse în Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure

re și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combatere a eroziunii solului, recent adoptat de Marea Adunare Națională, sint orientate și în direcția extinderii suprafețelor amenajate pentru combaterea excesului de umiditate.

În prima etapă 1983—1985 sint prevăzute lucrări de desecare în sisteme și amenajări locale, pe o suprafață de 1 185 mii hectare, precum și completarea și refacerea unor sisteme vechi, îndeosebi în zona de nord și de vest, pe o suprafață de aproape 460 mii hectare. Ca urmare a acestui fapt, pînă la finele actualului cincinal se vor încheia, practic, lucrările de eliminare a excesului de umiditate în județele Maramureș, Satu Mare, Bihor, Sălaj, Arad, Timiș, Caraș-Severin și Brașov.

În cea de-a doua perioadă, cincinalul 1986—1990, se va continua activitatea de combatere a excesului de umiditate a solului și în celelalte zone ale țării, astfel încît la sfîrșitul actualului deceniu suprafața totală amenajată va ajunge la circa 5 milioane hectare. Îndiguirile vor fi realizate în corelație cu lucrările de regularizare a albiei și cu amenajările de lacuri de acumulare. La realizarea rețelelor de desecare se are în vedere ca amplasarea canalelor să se facă în zonele cele mai joase, iar pe terenurile cu pante mai mari canalele vor fi executate pe direcția curbelor de nivel.

ÎN SCOPUL PREVENIRII și combaterii fenomenului de eroziune a solului, ca și valorificarea cît mai eficientă a terenurilor în pantă este necesară elaborarea unui vast program de măsuri antierozionale. Acestea trebuie să aibă în vedere stabilirea categoriilor de folosință, iar în cadrul acestora a organizării antierozionale a teritoriului, structurii și rotației optime a culturilor, tehnologiilor corespunzătoare, ca și aplicarea celor mai adecvate sisteme antierozionale de cultură.

Demonstrîndu-și eficiența în producție în toate cazurile unde s-au aplicat, sistemele antierozionale de cultură pot fi aplicate pe suprafețe însemnate în țara noastră. Numeroasele cercetări efectuate au demonstrat posibilitatea valorificării la un nivel superior a acestor categorii de terenuri. Astfel, Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului Perieni (județul Vaslui) a efectuat cercetări atît în teritoriul stațiunii, cît și în alte zone, pe terenuri în pantă, afectate de eroziune. Măsurarea eroziunii solului s-a făcut cu ajutorul metodelor cunoscute, atît în parcele de controlul scurgerilor, cît și direct în producție. S-a ajuns la concluzia că, un rol important în oprirea fenomenului de eroziune a solului îl are **sistemul de cultură**. Acest sistem presupune efectuarea tuturor lucrărilor solului pe direcția generală a curbelor de nivel și este aplicabil pe toate terenurile cu panta mai mare de 3%. Lucrarea de arat pe terenurile în pantă se recomandă a fi executată pe direcția generală a curbelor de nivel și nu din deal în vale. După unele cercetări efectuate la Perieni, aplicarea acestei tehnologii la lucrarea de arat contribuie la reducerea eroziunii solului de 2—3

ori, iar scurgerile medii anuale cu 60—70%.

Datele experimentale existente atestă faptul că pe un teren cu o înclinație de 9—10%, executarea arăturii din deal în vale contribuie la creșterea cantității de sol erodat la hectar cu pînă la 2,8 ori, comparativ cu cantitatea erodată cînd lucrarea se execută pe curba de nivel. Diferențe semnificative se mențin și în cazul unor pante mai înclinate. La o înclinație de 18—20%, studiile existente demonstrează persistența efectului negativ: cantitatea de sol erodat crește ca urmare a executării arăturii din deal în vale, de aproximativ 2,3 ori.

De asemenea, executarea arăturii pe direcția generală a curbelor de nivel contribuie la distrugerea șiruiturilor și denivelărilor formate, facilitînd astfel efectuarea unor însămînțări de bună calitate. Dacă pregătirea patului germinativ s-a făcut în benzi, pierderile de sol prin eroziune se pot reduce cu circa 70%, obținîndu-se importante economii și la consumul de combustibil.

În afară de lucrarea de arat, o importanță aparte este necesar să se acorde executării semănatului și în mod deosebit **direcției de semănat**. În cazul semănatului pe direcția curbelor de nivel, producția de porumb este cu pînă la 37% mai mare decît în cazul semănatului din deal în vale, iar cantitatea de sol erodată de 3,6 ori mai mică.

Sistemul de **cultură în fișii**, avantajos pentru terenurile în pantă nu necesită cheltuieli mari și nici utilaje deosebite. Ținînd seama de structura culturilor ce urmează a fi aplicată în unitatea agricolă respectivă, fișiile pot avea două sau mai multe culturi. Tehnologiile existente permit realizarea unor fișii cu o lungime de circa 2 000 m, în cazul unor versanți uniformi, iar lățimea poate varia în funcție de panta terenului. La o pantă de pînă la 12%, lățimea fișiilor poate fi de pînă la 250 m; în cazul terenurilor cu o înclinație de peste 16%, lățimea fișiilor cu culturi nu poate fi mai mare de 80 m.

Acest sistem, ca și cel cu benzi înierbate contribuie în mare măsură la ~~scăderea~~ potențialului solului, împiedicînd diminuarea potențialului productiv al terenului. Pe terenurile unde s-au aplicat aceste sisteme de cultură an de an s-au acumulat noi elemente nutritive care au făcut posibilă obținerea unor producții agricole din ce în ce mai mari.

De multe ori, în cazul terenurilor erodate se pot utiliza cu eficiență economică maximă atît sistemul de culturi în fișii, cît și cel de benzi înierbate. Avantajele potențiale constau în delimitarea mai bună a fișiilor, creșterea gradului de concentrare a culturilor pe suprafețe mari, precum și sporirea efectului antierozional.

După datele existente în literatura de specialitate, sistemul de benzi înierbate prezintă avantaje substanțiale. Aceste benzi sint indicate a fi înființate pe terenuri cu panta de 12—25% (lățimea benzilor este de 4—10 m). La fel ca și în cazul culturilor în fișii, suprafețele de teren cuprinse între benzi trebuie să aibă aceeași lățime pe toată lungimea solului.

Pentru asigurarea unei înierbări eficiente se pot folosi semințe de lucernă, sparcetă, trifoi etc., adică plante perene care au rădăcinile puternic înfipte în pămînt și contribuie, în felul ac-

ta, la fixarea straturilor expuse procesului de eroziune. Amestecurile pentru înierbarea benzilor ar trebui să fie diferențiate în funcție de cantitatea medie anuală de precipitații, precum și de gradul de eroziune. Astfel, pentru pantele cu precipitații medii anuale de pînă la 500 mm, cu un grad moderat de eroziune, este indicată să fie folosită următoarea compoziție: lucernă (60%), golomăț, obsigă, pir, 40%). La o eroziune mai puternică, lucerna este înlocuită cu bune rezultate de sparcetă, iar golomățul și pirul de obsigă.

Dacă efectuarea acestor benzi înierbate pentru pante cu înclinația mai mică nu este cu caracter permanent, nu același lucru putem spune despre benzi realizate pe terenurile cu pante de peste 18%. Pe lîngă faptul că pe aceste categorii de terenuri realizarea culturilor protectoare necesită o concentrare sporită a eforturilor, aceste benzi ar trebui să aibe un caracter permanent, transformîndu-se treptat în taluze de agroterase.

În afara sistemelor menționate mai sus, o pondere importantă o are și **sistemul de culturi cu terase pe arabil**, indicat pe terenurile cu pante mai mari de 15%, cu soluri ușoare. Acest sistem necesită crearea de platforme orizontale late de 4—6 m, orientate pe direcția curbelor de nivel, alternînd cu fișii de teren neterasetate.

O importanță deosebită în conservarea solului pe terenurile în pantă îl are **realizarea unei structuri corespunzătoare a culturilor**. Crearea asolamentelor reprezintă o necesitate de maximă importanță. Cu ajutorul lor se diminuează efectele negative ale bolilor și dăunătorilor și se realizează o îmbunătățire a însușirilor chimice și fizice ale solului, reflectate în sporurile de producție respective.

Pornind de la necesitățile izvorîte din practica unităților agricole măsurile cuprinse în Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului, vor contribui la obținerea unor producții sporite și în condiții de eficiență economică.

Pentru întreaga perioadă la care se referă Programul, o atenție deosebită se acordă măsurilor de creștere a suprafețelor agricole și arabile, de conservare și ridicare a potențialului productiv al fondului funciar. Pînă la finele anului trecut s-au executat lucrări de combatere a eroziunii solului pe 1 718 mii ha. Realizările în acest domeniu sint încă sub posibilitățile create. În zonele colinare atît în sistemele de combatere a eroziunii, cît și pe terenurile neamenajate, se practică numai într-o mică măsură agrotehnica antierozională, asolamentele și structura corespunzătoare a culturilor agricole, ceea ce face ca procesul de eroziune să continue.

Ținînd cont de toate acestea, Programul elaborat prevede executarea unor lucrări privind conservarea solului fertîl pe versanții cu procese de eroziune, readucerea în circuitul productiv a u-

dr. Gh. N. IOSIF

(Continuare în pag. 16)

ÎN LUMINA ORIENTĂRILOR STABILITE DE PLENARA C.C. AL P.C.R.

Valorificarea superioară, eficientă a resurselor de sporire a producției de energie electrică

Convorbire cu tovarășul TRANDAFIR COCÎRLĂ, ministrul energiei electrice

REALIZAREA programului de dezvoltare a bazei energetice reprezintă una din cerințele de bază ale asigurării condițiilor necesare pentru progresul susținut și multi-lateral al economiei naționale, pentru sporirea producției și a venitului național. Iată de ce energetica se bucură în continuare de o atenție deosebită din partea partidului și statului nostru. Ca urmare a realizării prevederilor planurilor de dezvoltare economico-socială a țării, **producția de energie electrică a crescut de 32 ori în ultimii 30 de ani**, dezvoltându-se corespunzător instalațiile de producere, transport și distribuție, în cadrul unui sistem energetic unic național.

În programul de dezvoltare a bazei energetice pentru perioada 1981—1985 cit și în perspectivă pînă în 1990 sînt prevăzute noi acțiuni și măsuri pentru îndeplinirea unor importante obiective cum sînt: extinderea și perfecționarea sistemului electroenergetic național, devansarea realizării de centrale electrice pe cărbuni față de prevederile inițiale, valorificarea potențialului hidroenergetic, introducerea în balanța energetică a noilor resurse de energie și înlocuirea treptată a hidrocarburilor.

Pornind de la necesitatea realizării exemplare a acestor sarcini, de la faptul că ne aflăm la jumătatea perioadei de îndeplinire a obiectivelor prevăzute în planul cincinal, „Revista economică” a adresat tovarășului **Trandafir Cocîrlă**, ministrul energiei electrice, rugămîntea de a răspunde la cîteva întrebări legate de stadiul realizării Programului de dezvoltare a bazei energetice a țării, de acțiunile desfășurate pentru valorificarea diferitelor resurse disponibile, pentru sporirea accentuată a producției de energie, concomitent cu valorificarea și economisirea acesteia.

- **În documentele recentei Plenare a C.C. al P.C.R. se apreciază că în prima jumătate a anului în curs s-au obținut importante realizări în îndeplinirea și depășirea prevederilor de plan. Care sînt principalele realizări în industria energetică și cum s-a acționat pentru obținerea lor?**

— În perioada care a trecut din acest an au fost obținute realizări remarcabile pe linia sporirii producției de energie electrică în comparație cu 1982. Se știe că la începutul perioadei de vîrf de consum din anul trecut, în luna noiembrie și o parte din luna decembrie, nu am reușit să asigurăm în totalitate necesarul de energie electrică, atît din cauza întîrzierii punerii în funcțiune a unor capacități noi de producție și prelungirii unor reparații de agregate energetice, cît și datorită secetei și lipsei de apă în lacurile de acumulare ale centralelor hidroenergetice. Pentru o mai bună acoperire a necesarului de energie electrică, Ministerul Energiei Electrice urmează să pună în funcțiune în acest an, potrivit planului, 26 capacități noi de producție, din care 14 capacități în centrale termoelectrice și 12 capacități în centrale hidroelectrice. Realizarea acestor capacități a presupus luarea unor măsuri care privesc intensificarea activității pe șantiere, creșterea gradului de mecanizare și industrializare a lucrărilor, aprovizionarea ritmică și în flux tehnologic cu materiale, ansamble și echipamente. În scopul urgentării lucrărilor, forța de muncă a fost redistribuită prioritar pe șantierele cu puneri în funcțiune și completată suplimentar cu cadre de diferite profesii. Am organizat echipe de proiectanți care se deplasează sistematic, pe bază de grafice, la șantiere, unde rezolvă operativ problemele care apar. O acțiune specială se desfășoară prin deplasarea la furnizorii de echipamente a delegațiilor beneficiarilor centralei industriale și ministerului pentru a urmări livrările de echipamente la termenul convenite prin graficele încheiate.

Urmărim, de asemenea, ca pe șantiere să se asigure, permanent și la un nivel corespunzător, asistența tehnică din partea furnizorilor de echipamente. Aceste măsuri au condus la **realizarea în primele 5 luni din acest an a unui volum de investiții cu 26% mai mare față de aceeași perioadă a anului trecut și la punerea în funcțiune a 5 capacități de producție în centralele electrice.**

Am acordat, de asemenea, o atenție deosebită pregătirii programului de reparații, astfel ca durata lucrărilor să fie mai scurtă, iar calitatea acestora să se îmbunătățească. Am încheiat grafice de livrare a țevelor, pieselor de schimb și subsamblelor cu Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică și, în condițiile respectării acestora, principalele agregate vor fi reparate pînă la finele lunii septembrie, deci înaintea perioadei de vîrf de consum de energie electrică. Cu prilejul reparațiilor efectuăm și modernizarea unor grupuri, ceea ce va asigura o mai bună funcționare a acestora.

Realizarea acestor măsuri, împreună cu acțiunile pentru ridicarea continuă a nivelului de exploatare a instalațiilor, printr-o supraveghere și întreținere corespunzătoare și prin creșterea operativității intervențiilor pentru remedierea defecțiunilor, va conduce la sporirea în continuare a producției.

- **Care este efectul acestor măsuri pe linia acoperirii cerințelor consumului industrial și public?**

— Cu toate că aportul centralelor hidroelectrice a fost mai slab datorită secetei prelungite, lipsei de apă în lacuri și capacităților mici de zăpadă căzută pe versanții bazinelor hidrografice, alimentarea cu energie electrică a consumatorilor industriali și din agricultură s-a realizat în primele 6 luni ale acestui an în condiții mai bune decît în anul trecut, asigurîndu-se unităților economice cadrul necesar pentru îndeplinirea sarcinilor lor de plan. De o alimentare mai bună cu energie electrică au beneficiat și activitățile social-culturale, precum și utilitățile casnice. Situația energetică mai favorabilă din această parte a anului a fost determinată și de o mai bună funcționare a centralelor electrice, ca urmare a unui volum mai mare de reparații pe care le-am efectuat în anul 1982.

Acțiunile întreprinse pentru îmbunătățirea funcționării grupurilor energetice, modernizările care se efectuează la unele grupuri, mai buna pregătire a reparațiilor pentru încheierea acestora înaintea perioadei de iarnă, cînd necesarul de energie este mai mare, asigurarea stocurilor de cărbune în depozitele centralelor electrice, ca și măsurile luate pentru realizarea capacităților noi de producție sînt de natură să asigure în continuare o mai bună alimentare cu energie electrică a consumului industrial și public.

- **Ce mutații se produc pe linia utilizării combustibililor solizi în locul hidrocarburilor în producerea energiei?**

— Comparativ cu 1982, în primele 5 luni ale acestui an s-au produs pe cărbune cu 835 milioane kWh mai multă energie electrică, în timp ce producția de energie electrică pe hidrocarburi a scăzut cu 504 milioane kWh, în condițiile în care producția totală de energie electrică a fost mai mare cu 542 milioane kWh. De remarcat că în această perioadă consumul de păcură în centralele electrice a fost mai mic cu 604 mii tone decît în aceeași perioadă a anului trecut, în timp ce consumul de cărbune a fost mai mare cu 2 142 mii tone. În continuare, prin intrarea în funcțiune a noilor capacități de producție pe cărbune și printr-o mai bună funcționare a celor existente, producția de energie electrică pe cărbune va crește în ritm mai accentuat, iar cea pe hidrocarburi se va reduce.

În prezent, se desfășoară lucrările de înlocuire a hidrocarburilor cu cărbune la centrala electrică de termoficare Govora, iar la centrala Borzești II este în stadiu avansat montarea celui de-al 3-lea grup energetic de 50 MW pe cărbune, care va permite reducerea în continuare a consumului de hidrocarburi. Centralele electrice pe cărbune care sînt în execuție la Iași, Suceava, Giurgiu, București, Drobeta-Turnu Severin, Arad, Timișoara, Oradea etc., precum și cele la care urmează să înceapă execuția în 1983 și în anii următori vor permite creșterea ponderii producției de energie electrică a centralelor pe cărbune de la 26% în 1980 la 43% în anul 1985. În aceeași perioadă, ponderea energiei pe bază de hidrocarburi se va reduce de la circa 52% în 1980 la 30,3% în anul 1985.

● Cum este asigurată ritmicitatea în livrarea cărbunelui și cum influențează aceasta costurile de producție a energiei electrice?

— Este îmbucurător faptul că eforturile depuse de mineri s-au concretizat în acest an prin cantități din ce în ce mai mari de cărbune livrate termocentralelor electrice. Aceasta a permis, pe baza unui program convenit între ministerul nostru și Ministerul Minelor, să trecem, începând cu luna aprilie a.c., la refacerea stocurilor în depozitele de cărbune ale termocentralelor, astfel ca, la începutul perioadei de consum maxim, și stocurile de cărbune în depozite să fie la cotele cele mai ridicate. În 1982 au fost perioade în care nu s-a putut produce permanent, la unele centrale pe cărbune, cu toată capacitatea, din cauza livrărilor insuficiente de cărbune și a stocurilor mici existente în depozitele centralelor. Anul 1983 marchează o îmbunătățire substanțială a livrărilor de cărbune ceea ce are drept urmare o funcționare mai sigură și mai economică a centralelor electrice. Producând mai multă energie electrică cu aceleași instalații și același număr de personal, costul pe kWh se reduce. Dacă avem în vedere că costul unei tone de combustibil convențional pe cărbune este cu 34% mai scăzut decât pe păcură și că energia electrică produsă pe cărbune înlocuiește, în primul rând, pe cea produsă pe păcură, rezultă o reducere a costurilor de producție pe kWh înlocuit cu aproape 20%.

Evident, creșterea eficienței în producerea energiei electrice pe cărbune este legată de îmbunătățirea în continuare a calității cărbunelui extras, astfel încât acesta să fie livrat fără corpuri străine și cu puterea calorică aproape de cea existentă în strat.

● Care sînt pîrghiile prin care se poate asigura scurtarea perioadei de asigurare a independenței energetice a țării?

— Realizarea independenței energetice se obține atât prin valorificarea mai largă a resurselor energetice care se găsesc pe teritoriul țării, cât și prin utilizarea eficientă a acestora, urmărindu-se reducerea consumurilor energetice pe unitatea de produs. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv major se fac eforturi deosebite în întreaga economie în direcția valorificării mai depline și eficiente a resurselor energetice disponibile și în direcția economisirii acestora.

În planurile anuale de dezvoltare a ramurii energetice sînt prevăzute în acest sens o serie de obiective pentru a căror realizare sîntem hotărîți să depunem toate eforturile. Unul din aceste obiective îl constituie **sporirea mai rapidă a producției de energie electrică pe cărbune inferior din sursele proprii ale țării și reducerea pe această bază a producției de energie electrică obținută pe hidrocarburi**. Pentru realizarea acestei creșteri, în cincinalul actual vom construi capacități noi de peste 4800 MW, care vor produce energie electrică pe cărbune.

În același timp, intensificăm activitatea de punere în valoare a potențialului hidroenergetic de care dispune țara noastră. Programul de dezvoltare a bazei energetice prevede ca, față de aproape 3 600 MW cît s-au instalat în centralele hidro-

electrice în întreaga perioadă postbelică, să se pună în funcțiune în acest cincinal 2 500 MW și încă 3 350 MW pînă în anul 1990 în centrale mari și mijlocii cît și prin construirea de microhidrocentrale cu o putere instalată de 160 MW. Cu aceste puteri instalate ponderea amenajărilor se va ridica la 65% din totalul potențialului hidroenergetic amenajabil al țării. Se desfășoară intens, de asemenea, lucrările la prima centrală nucleare-electrică echipată cu 5 grupuri de cîte 660 MW fiecare.

O atenție deosebită se acordă **valorificării resurselor energetice refolosibile**, care apar în procesele tehnologice și sînt agenți purtători de căldură (resursele combustibile rezultate din procese chimice, gazele de furnal, de cocserie și de piroliză, deșeurile combustibile de materii prime și materiale, căldura fizică a produselor, căldura agenților de răcire, a apei de condensare și a aburului cald etc.). Pe întreaga economie potențialul acestor resurse energetice refolosibile a fost apreciat, după identificarea și inventarierea făcută în prima parte a anului 1982, la 25 milioane tone combustibil convențional. Prin proiectarea și realizarea unor echipamente specifice, prin elaborarea de proiecte tip, s-au valorificat pînă în prezent o mare parte din resursele recuperabile, cu efecte economice pozitive pentru economia țării.

Ministerul Energiei Electrice, de pildă, a trecut la generalizarea unui procedeu foarte avantajos de recuperare a căldurii evacuate la sursa rece din instalațiile centralelor termoelectrice, prin aplicarea intensivă a termoficării urbane și industriale. În prezent, energia recuperată sub formă de căldură utilizată în termoficare pentru producerea apei fierbinți și a aburului tehnologic reprezintă aproape 4,8 milioane tone combustibil convențional pe an. Eforturile pentru introducerea resurselor energetice refolosibile în circuitul economic se cer continuate, prin urgentarea dotării cu instalații de recuperare a tuturor obiectivelor industriale care dispun de asemenea resurse încă nevalorificate. Totodată, o preocupare susținută trebuie să o constituie și **acțiunea de valorificare a surselor neconvenționale de energie** (energie solară, a vîntului, geotermală și a gazelor provenite din procese biochimice), ca o direcție nouă de dezvoltare menită să asigure diversificarea surselor și a furnizorilor de energie, să creeze posibilitatea economisirii combustibililor clasici.

O resursă de o importanță deosebită o constituie **economisirea energiei de către toți consumatorii**. Acțiuni importante se cer întreprinse pentru modernizarea tehnologiilor utilizate și înlocuirea celor învechite, în scopul reducerii consumurilor energetice, mergînd pînă la înlocuirea instalațiilor și agregatelor cu randamente electrice scăzute.

În final, doresc să arăt că toți oamenii muncii din sectorul energetic sînt hotărîți să acționeze cu abnegație și devotament, folosind toată capacitatea și priceperea lor pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor ce le revin din documentele de partid, din orientările stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la realizarea cît mai devreme a independenței energetice a țării.

Convorbire realizată de
Vasile BOESCU

Principii stimulative de retribuire

(Urmare din pag. 6)

De asemenea, tot începînd de la 1 septembrie 1983, fondul de premii pentru realizări deosebite se va majora la 2 la sută din fondul de retribuire planificat unităților economice la loc de 1 la sută cît este în prezent. Din acest fond se vor acorda, cu precădere, premii personalului muncitor care a contribuit la realizarea unor produse de calitate superioară, inclusiv cel care a contribuit la proiectarea, asimilarea în fabricație și executarea unor produse noi, cu parametri tehnici și funcționali superiori, cu consumuri reduse de materii prime, materiale, combustibili și energie, competitive pe plan internațional.

Pentru a asigura o mai mare stabilitate a forței de muncă, odată cu majorarea retribuției tarifare, în fiecare ramură și sector de activitate, se majorază și cotele în care se acordă sporul pentru vechime calculat în aceeași unitate, astfel încît ponderea acestuia în veniturile totale obținute din muncă să fie, în medie pe economie, de 5 la sută, față de 2,9 la sută în prezent.

Sporirea veniturilor obținute din muncă va conduce pozitiv prevederilor la modificări importante în repartizarea

personalului muncitor după nivelul retribuției realizate. În condițiile utilizării complete a timpului de muncă, îndeplinirii normelor de muncă și a planului de producție, a tuturor obligațiilor de serviciu, retribuția tarifară minimă pe economie va fi de 1500 lei lunar, iar venitul cel mai mic se va realiza de un om al muncii — inclusiv din partea variabilă — va fi de peste 1700 lei lunar. Ponderea personalului muncitor cu venituri de peste 2500 lei lunar va crește la circa 65 la sută, în a doua jumătate a anului 1984, față de 46 la sută în prezent.

Aplicarea fermă a principiului socialist de retribuire după cantitatea și calitatea muncii va da noi dimensiuni inițiativei individuale și colective, va amplifica răspunderea tuturor oamenilor muncii în transpunerea în viață a politicii Partidului Comunist Român, a orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, pentru gospodărirea eficientă a fondurilor materiale și bănești, utilizarea integrală a capacității de producție și a forței de muncă și sporirea, pe această bază a veniturilor tuturor celor ce muncesc. Totodată legarea mai strînsă a veniturilor individuale de realizarea producției, de productivitatea muncii și eficiența economică, nivelul de valorificare superioară a materiilor prime și al utilizării forței de muncă constituie unul din factorii de importanță maximă în creșterea venitului național, sursă care asigură fondurile necesare dezvoltării generale a societății și ridicării nivelului de trai al poporului.

Dimensionarea riguroasă a consumurilor materiale

UN ROL HOTĂRITOR în buna desfășurare a activității productive, în realizarea exemplară la toți indicatorii a sarcinilor de plan îl are asigurarea cantitativă și calitativă a aprovizionării tehnico-materiale. Accelerarea dezvoltării bazei de materii prime și energetice a țării — ca urmare a măsurilor adoptate de conducerea de partid și de stat — a facilitat, în acest an, așa cum s-a subliniat la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., realizarea unor condiții mai bune pentru aprovizionarea întreprinderilor, fapt ce s-a concretizat în obținerea în primul semestru al anului a unui spor de producție față de plan de peste 6 miliarde lei.

Pornind de la rezultatele bune obținute, de la marile posibilități de care dispune economia țării, au fost adoptate la recenta plenară noi și importante măsuri pentru amplificarea acțiunilor din fiecare unitate, menite să contribuie la reducerea la minimum posibil a consumurilor specifice de materiale pe unitatea de produs. „...este necesar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să se acționeze cu toată hotărârea pentru reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și îndeosebi, a cheltuielilor materiale. Toate acestea trebuie să ducă la creșterea mai puternică a rentabilității și eficienței economice în toate sectoarele de activitate“.

O CALE principală de asigurare a echilibrului planului, constituie **incadrarea în consumurile normate**, intensificarea în fiecare unitate economică, în institutele de cercetare și proiectare, în centrale și ministere a eforturilor pentru obținerea unor produse de înaltă eficiență, cu greutate redusă, cu consumuri materiale și energetice minime. Este cunoscut faptul că au fost realizate mari progrese în ultima perioadă în ce privește nivelul tehnic al producției, competitivitatea produselor românești la export, creșterea eficienței, ca o consecință directă a dotării întreprinderilor cu mașini, utilaje și instalații la nivelul tehnicii actuale, fapt ce permite ca, practic, industria noastră să realizeze orice produs sau material de care economia națională are nevoie.

Ținând seama însă că progresul tehnic constituie un proces continuu, foarte intens și activ, reperul de referință pe care trebuie să-l avem permanent în vedere este stadiul atins în diferite domenii, competitivitatea fiecărui produs în parte. Iată de ce performanțele atinse la un moment dat trebuie continuu dezvoltate și îmbunătățite. Sub acest aspect, așa cum a subliniat conducerea partidului în repetate rânduri, în industria noastră se mai înregistrează încă consumuri prea mari în raport cu potențialul tehnic de care dispune. Dacă amintim în această privință numai consumurile energetice și cele de metal raportate la unitatea de venit național, rezultă că acestea se situează încă la niveluri mult mai ridicate decât cele realizate în alte țări. De asemenea, la o serie de produse din cele mai diferite ramuri ale industriei greutatea netă a acestora, parametrii specifici raportați la unitatea de performanță sînt mai ridicați decît la produse similare care se comercializează pe piața mondială.

Asemenea comparații nu au însemnătate numai sub aspectul cifrelor statistice. În esență ele reflectă faptul că din cantitatea de resurse materiale pe care le utilizăm obținem, în final, un venit național mai mic decît cel potențial posibil, ceea ce influențează asupra tuturor indicatorilor de eficiență ai dezvoltării economiei naționale. De aceea, s-au stabilit sarcini și măsuri ce trebuie aplicate în vederea aducerii la îndeplinire a prevederilor programului special adoptat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, cu privire la reducerea consumurilor materiale.

Una din direcțiile principale de acțiune stabilite prin acest program o constituie **reducerea greutății și grosimii materialelor și produselor, livrarea materialelor la toleranțe negative**, astfel

încît din aceeași masă de resurse să se obțină o cantitate sensibil sporită de produse finite. Astfel, pentru industria metalurgică este prevăzută pe 1983 o economie de circa 230 000 tone metal prin laminarea la toleranțe negative a produselor, ceea ce asigură o economie de aproximativ 4% din consumul intern de laminate finite. În această direcție, în primul semestru al anului s-au obținut unele realizări care merită a fi relevate. La metalele neferoase, de pildă, marea majoritate a producției se laminează numai la toleranțe negative; de asemenea, la sirme din oțel s-a trecut pe scară largă la fabricarea produselor în zona toleranțelor negative. În prezent la Combinatul metalurgic Cîmpia Turzii, din 19 dimensiuni de sirme cu diametrul de 15—32 mm, producția realizată se situează cu 20—25% în medie sub cotele normale din standard, iar la I.S.P.S. Buzău sirma laminată din oțel pentru trăgătorii se realizează la o greutate cu circa 1% mai mică față de greutatea normală din STAS.

Cu toate acestea, trebuie arătat că la produsele de masă din siderurgie, ne referim în principal la table și profile, măsurile întreprinse pentru laminarea la toleranțe negative sînt departe de a atinge un stadiu satisfăcător. Sondajele efectuate la diferiți consumatori au scos în evidență că tablele livrate de C. S. Galați au în medie o greutate mai mare decît cea nominală cu 1—3%, ceea ce are ca efect nu numai un consum suplimentar de metal la producător, pentru obținerea unui mp de suprafață utilă, dar și creșterea consumurilor și depășirea normelor la utilizator. Extrapolînd aceste cifre la nivelul consumurilor din economie reiese clar ce rezerve importante există pentru ca, numai pe calea realizării și livrării de produse siderurgice la toleranțe negative, să se obțină în scurt timp o reducere substanțială a consumurilor de metal.

Un aspect deosebit îl reprezintă faptul că, cu toate măsurile stabilite, se continuă totuși ca la tablele înalt aliate și inoxidabile producția să se realizeze la toleranțe pozitive, consumîndu-se astfel în plus nichel, fero-molibden, wolfram și alte materiale deficitare peste normele aprobate. Întreprinderea Laminorul de tablă Galați, de pildă, a livrat 18 foi de tablă inoxidabilă care aveau o greutate superioară cu 9,7% față de norme. Asemenea situații s-au prezentat și la unele loturi de țevi produse de întreprinderile de țevi „Republica“ București, Roman și Zalău.

Sînt, de asemenea, o serie de alte depășiri de norme de consum în industria siderurgică tot datorită laminării metalului la toleranțe pozitive. Astfel, la elementele de aliere s-au depășit normele de consum mai ales la Combinatul siderurgic Hunedoara, datorită faptului că nu s-a acționat de către M.I.M., împreună cu ministerele consumatoare, pentru înlocuirea pe scară largă a oțelurilor austenitice, care au un mare consum de nichel, cu oțeluri ferritice aliate cu crom sau microaliate cu molibden. Din această cauză, consumul specific de nichel în primele 5 luni ale anului a fost depășit cu 52%, iar în cifre absolute s-au consumat 160 tone nichel mai mult decît cotele aprobate. Asemenea depășiri s-au înregistrat și la ferovanadiu, în special datorită elaborării, în continuare, a oțelului beton PC-60 cu vanadiu. Deficiențele tehnologice, laminarea la toleranțe pozitive au condus, de asemenea, la depășirea normelor de consum de țagle pentru țevi de diferite categorii cu 3—13%.

Toate aceste exemple scot în evidență necesitatea de a se acționa mult mai energic de către combinatele și centralele siderurgice în direcția clarificării tuturor problemelor tehnice și tehnologice, a sistemului de urmărire și raportare a producției în unități de suprafață sau de lungime, a modului de asigurare a toleranțelor produselor, astfel încît să se treacă efectiv în toate unitățile la realizarea produselor numai cu toleranțe negative. În această ordine de idei este necesară și urgentarea finalizării de către Ministerul Industriei Metalurgice și Comitetul de Stat pentru Prețuri a prețurilor pe unitatea de suprafață

sau de lungime, precum și a sistemului de recepție corespunzător noilor prețuri.

ÎN AFARĂ de faptul că industria constructoare de mașini este mare consumatoare de materii prime și energie, ea influențează direct, prin parametrii produselor sale, nivelul tehnic și eficiența în toate ramurile economiei naționale. Este deci lesne de înțeles preocuparea permanentă a conducerii partidului pentru a promova în acest sector realizarea de produse de înaltă performanță și fiabilitate, cu greutatea specifică redusă, care să asigure consumuri energetice și materiale minime la utilizatori.

În prezent această ramură asigură dotarea tuturor sectoarelor cu echipamentele și mașinile necesare și s-a impus pe piața externă prin livrarea de instalații, mașini și utilaje cunoscute și solicitate în multe țări. Desigur că și în acest domeniu nivelul atins în un moment dat trebuie în continuare perfecționat ținându-se seama mai ales că pe plan mondial apar cu rapiditate noutăți care impun adaptarea și „linirea la zi” a produselor. În acest sens, este de amintit că, pentru anul viitor, se prevede o creștere cu 8—9% a valorificării metalului în construcția de mașini, ceea ce implică pregătirea de pe acum a tuturor documentațiilor pentru producția din 1984. Nu ne vom opri asupra exemplificării gamei largi de produse realizate de industria constructoare de mașini din țara noastră, ci ne propunem să insistăm asupra necesității de a îndalța, în cel mai scurt timp, unele neajunsuri în ce privește mai ales consumurile materiale.

Din analizele întreprinse în numeroase întreprinderi a rezultat că se mai mențin în fabricație unele produse grele, cu consumuri de metale ferase și neferoase ridicate. Trebuie arătat că în acest sens nici dinamica normelor de consum stabilite prin plan n-a fost suficient de accentuată pentru a impulsiona re-proiectarea constructivă a acestora și pentru adoptarea unor tehnologii care să asigure o valorificare mult mai mare a materiei prime.

În condițiile actualelor tehnologii folosite, 81% din totalul cantității de metal utilizate în construcția de mașini se regăsește în produsele finite, iar diferența (șpan, deșeuri etc.) se recirculă în oțelării, cu importante consumuri de combustibil și energie. Or, conform obiectivelor stabilite de Conferința Națională, construcția de mașini va trebui să ajungă în termen scurt, încă din anul 1984, la un coeficient de utilizare mediu de 91%, care, spre a fi atins, trebuie să aibă toate condițiile de îndeplinire chiar din ultima parte a acestui an. Iată de ce se impune cu stringență să se accelereze foarte serios procesul de re-proiectare a tuturor familiilor de produse din această ramură, astfel încât, practic, să ajungem în situația ca, atunci când un produs nou este lansat în fabricație, să fie de acum elaborată pe planșetele cercetătorilor și proiectanților generația nouă care va trebui să înlocuiască produsul respectiv.

INTRE MARI consumatori de materii prime deficitare, de hidrocarburi și de energie electrică se numără și industria chimică. În unitățile acestei ramuri orice reducere a consumurilor specifice determină efecte deosebit de mari în ce privește asigurarea cu materii prime, creșterea eficienței producției și a exportului. În unele unități ale acestei ramuri se depășesc însă tocmai consumurile la materii prime deficitare cum sînt produsele petroliere, gazul metan și energia electrică. Care sînt factorii care determină o asemenea situație și asupra cărora trebuie acționat cu prioritate pentru a se ajunge ca în cel mai scurt timp să se lucreze numai în cadrul normelor de consum și a cantităților de materii prime stabilite prin plan?

Un rol important în această privință îl are funcționarea continuă, fără întreruperi, a instalațiilor, care este condiționată, în primul rînd, de realizarea la timp și în bune condiții a tuturor lucrărilor de reparații și întreținere, de efectuarea în termen a reparațiilor capitale conform programelor stabilite. Desigur că, în acest context, se subînțelege, în primul rînd, o exploatare îngrijită, atență a utilajelor, asigurarea unor cadre care să stăpînească complet și competent toate manevrele necesare ca și dotarea și menținerea în funcțiune a aparaturii de măsură și control. Experiența arată că o instalație care are 2—3 opriri pe lună consumă, datorită opririi precum și în faza de repornire a instalației, cu 15—20% în plus materii prime și resurse energetice, comparativ cu cea cu funcționare normală, ceea ce se reflectă nemijlocit în depășirea normelor de consum. Iată de ce, atenția

principală în acest sector se cere acordată problemelor întreținerii și reparațiilor, ceea ce presupune și o pregătire corespunzătoare, în sensul asigurării din timp a pieselor, subsansamblelor de schimb și a materialelor, deoarece, în prezent, din cauza ignorării acestei probleme, duratele normate de reparație se depășesc uneori simțitor.

O altă direcție de acțiune în această ramură o constituie realizarea la grosimi reduse a produselor de prelucrare cum sînt foliile și profilele din mase plastice, plăcile și covoarele din cauciuc și o altă gamă largă de produse. În prima parte a acestui an, de exemplu, la polietilenă de înaltă densitate suprafața de folie obținută dintr-o tonă de granule a fost cu circa 30% mai mică decît prevederile din programul aprobat, ceea ce a determinat o depășire de consumuri la utilizatori.

ÎN INDUSTRIA PRELUCRĂRII LEMNULUI, care asigură valorificarea uneia din cele mai importante resurse naturale ale țării, pădurile, s-au înregistrat progrese deosebite, care au permis creșterea de 4—5 ori a valorii produselor finite, comparativ cu valoarea materiei prime. Programul de reducere a consumurilor aprobat de Conferința Națională are în vedere atît realizarea unui volum util de materii prime mai mare dintr-un metru cub de masă lemnoasă, cît și reducerea substanțială a consumurilor în sectorul produselor de prelucrare, respectiv în producția de mobilă. În urma unor studii efectuate și a unor realizări obținute efectiv s-a stabilit posibilitatea de reducere în acest sector cu circa 38% a consumurilor de material lemnos prin re-proiectarea generală și asimilarea în fabricație a întregii game de mobilă din lemn.

În prima parte a anului s-au realizat unele progrese în acest sector; dar ele se dovedesc încă insuficiente. Ne referim la faptul că s-a trecut doar în mică măsură la debitarea cherestelei cu grosimi reduse, iar la produsele aglomerate și stratificate utilizarea în consum a unei asemenea game de grosimi este încă mult prea mică. Astfel, de exemplu, la I.F.E.T. Rîmnicu Vilcea, Nehoiu, Tg. Jiu, Baia Mare, Focșani etc., deși s-au executat unele loturi experimentale de cherestea cu grosimi reduse, acestea nu sînt introduse în producția de masă, iar în unele cazuri la verificările făcute s-a constatat chiar că cherestea se livrează la toleranțe pozitive în loc să se efectueze reduceri față de STAS-urile în vigoare.

La mobilă a rezultat că pe primele 3 luni ale anului consumul mediu de material lemnos la 1 milion lei producție s-a redus numai cu aproximativ 10% față de realizările din 1982. Aceasta, în principal, din cauză că, deși s-au elaborat prototipurile mobilierului cu greutate redusă, acesta nu este încă introdus în fabricația de serie în toate întreprinderile. Este necesar ca, începînd cu semestrul doi al acestui an, Centrala de exploatare a lemnului și Centrala de prelucrare a lemnului să stabilească pe fiecare unitate sortimentele și cantitățile de material lemnos cu grosimi reduse ce trebuie utilizate, să modifice corespunzător prevederile din contracte și să asigure, totodată, ca întregul mobilier fabricat să se producă potrivit noii tipizări aprobate cu reducerea pe ansamblu a consumurilor de material lemnos la nivelul stabilit. Aceste măsuri trebuie să se reflecte și în normele de consum, în sensul de a se generaliza normele pe produs fizic și nu la 1 milion lei cum sînt transmise pînă în prezent unităților, deoarece numai în acest fel se poate asigura un control efectiv asupra consumurilor materiale.

AM PREZENTAT cîteva din direcțiile de acțiune pentru reducerea consumurilor materiale și încadrarea în normele de consum stabilite. Esențial este faptul că în cadrul concepției noului mecanism economic, în fiecare unitate să se înțeleagă clar corelația directă dintre reducerea efectivă a consumurilor și creșterea eficienței economice a activității întreprinderii, să se acționeze ferm pentru găsirea de soluții care să ducă la reducerea accentuată a cheltuielilor materiale, știut fiind că de aceasta depînd în final nu numai activitatea de ansamblu a economiei, a fiecărei întreprinderi, dar și nivelul de retribuție al personalului muncitor.

Mircea PÎRJOL
director în M.A.T.M.C.G.F.F.

Creșterea productivității muncii = la nivelul dotării tehnice

LA NIVELUL fiecărei unități economice, realizarea și depășirea planului productivității muncii constituie una din premisele care stau la baza îndeplinirii integrale a planului de producție, obținerii unor rentabilități și beneficii sporite, asigurării eficienței activității economico-financiare. Având în vedere aceste considerente, recenta Plenară a C.C. al P.C.R. a acordat o atenție deosebită problemelor creșterii substanțiale a productivității muncii. În lumina sarcinilor trasate la plenară, prezentăm în continuare o analiză a modului în care se acționează la **întreprinderea „Tehnometal” București** în vederea realizării sarcinii planificate de creștere a productivității muncii în scopul de a evidenția căile și mijloacele de acțiune capabile să conducă la obținerea unor rezultate superioare în îndeplinirea acestui indicator.

CEEA CE caracterizează în primul rând activitatea întreprinderii este o constantă preocupare pe linia **introducerii în fabricație a unor mașini și utilaje noi, modernizate, competitive din punctul de vedere al parametrilor funcționali cu produsele de pe piața externă**. Ca urmare, numai în anul trecut au fost asimilate, spre exemplu, 12 prototipuri și au fost introduse în fabricație 11 produse noi, ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției marfă fabricate urmând să atingă la sfârșitul anului 1983 circa 47%. De asemenea, demne de menționat sînt acțiunile întreprinse în cadrul unității pe linia introducerii în procesul de producție a unor tehnologii avansate (turnarea reperelor din fontă în forme vidate, călirea în mediu sintetic, defensionarea prin vibrații etc.) sau modernizării unor tehnologii existente.

Caracterizată printr-o producție de unicate și serie mică, întreprinderea a căutat permanent să-și **îmbunătățească sistemul de organizare a producției și a muncii**. Astfel, printr-o mobilizare exemplară s-a reușit, fără întreruperea procesului productiv, să se efectueze reamplasarea mașinilor și utilajelor din cadrul atelierului prelucrări mecanice, pentru ca activitatea să se desfășoare în cadrul unor linii de fabricație pe familii de repere. Tot în direcția perfecționării organizării producției s-a trecut la programarea operativă a lucrărilor cu ajutorul calculatorului, în prezent asigurându-se în acest mod lansarea în fabricație și urmărirea producției în proporție de 65%.

Se poate aprecia că nivelul productivității muncii a cunoscut, în general, o evoluție ascendentă, urmare firească a măsurilor tehnico-organizatorice întreprinse atît la nivelul întreprinderii, cît și al secțiilor și locurilor de muncă. Totuși, în dinamică, se constată în 1982 un nivel mai scăzut de realizare a productivității față de anii anteriori și aceas-

ta datorită menținerii în producție a unor neajunsuri, parte din ele manifestate și în prima perioadă a acestui an. Este vorba de neaprovizionarea ritmică în toate cazurile a locurilor de muncă cu materii prime, materiale și semifabricate, de realizarea unor indici de utilizare la unele grupe de mașini mai mici decît cei potențiali etc.

Îmbunătățirea situației înregistrate în ce privește productivitatea muncii a necesitat luarea de măsuri în scopul valorificării superioare a potențialului uman și tehnic, astfel încît să se asigure premisele necesare realizării planului la toți indicatorii. Preocupările întreprinderii în această direcție se dovedesc serioase și energice, ea propunându-și, pentru 1983, nu numai să realizeze productivitatea planificată, ci să asigure, prin măsuri suplimentare, o creștere de pînă la 15% față de prevederi. Programul de măsuri special întocmit pentru fundamentarea creșterii productivității muncii, axat pe o mai susținută promovare a progresului tehnic, pe perfecționarea în continuare a organizării conducerii producției și a muncii și pe creșterea calificării și perfecționarea personalului muncitor, conține acțiuni concrete menite să conducă pînă la finele anului la obținerea unei economii relative de 370 persoane. Între acestea se evidențiază, prin efectele pozitive concrete, următoarele:

- **scurtarea duratei ciclului proiectare-execuție-omologare**, astfel încît asimilarea de noi produse să se reducă în medie cu 30—50 zile. În acest fel, se asigură condițiile necesare trecerii mai rapide la fabricația de serie, situație în care se pot adopta modalități organizatorice adecvate asigurării unor productivități superioare. În vederea realizării acestui obiectiv întreprinderea și-a propus să acționeze prin: asigurarea unor parametri calitativi și funcționali superiori prototipurilor, întărirea colaborării cu proiectantul pe toată durata execuției, efectuarea de probe de mers în gol și chiar tehnologice înainte de livrare, în vederea rezolvării prompte a eventualelor curențe în funcționare, scurtarea duratei de execuție;

- **perfecționarea tehnologiilor existente, lărgirea mecanizării fabricației**, prin care să se asigure, la nivelul anului 1983, o economie relativă de muncă de circa 200 000 ore-om. Pentru finalizarea mai operativă a acestui obiectiv, specialiștii apreciază necesitatea intensificării acțiunilor privind: înlocuirea unor tehnologii vechi cu cele avansate, în scopul utilizării tuturor posibilităților tehnice care, în ultima perioadă, au cunoscut rapide transformări; stabilirea unor regimuri de așchiere pentru operațiile de prelucrări mecanice precum și înlocuirea tehnologiilor care indică, în mod global, activitățile ce sînt necesare pentru executarea produsului, cu tehnologii deta-

liate; asigurarea condițiilor necesare, în colaborare cu unitățile furnizoare, funcționării corespunzătoare a mașinilor-unelte cu comandă numerică, astfel încît măsura ce vizează extinderea prelucrării pieselor plane și tip carcasă pe astfel de mașini să poată fi integral realizată;

- **creșterea gradului de poliservire a mașinilor și utilajelor**. Cu toate că întreprinderea este dotată cu utilaje care, în marea lor majoritate, nu permit asigurarea unui grad înalt de poliservire, este totuși posibil ca de la un număr de 24 mașini poliservite în anul trecut, să se ajungă în 1983 la un număr de 30 mașini poliservite, obținându-se astfel o economie de consum de muncă de peste 110 000 ore om/an. În acest scop urmează a se introduce unele dispozitive care să asigure desfășurarea proceselor de producție prin sisteme automatizate de telecomandă etc.;

- **îmbunătățirea utilizării fondului de timp al mașinilor și utilajelor și a fondului de timp al personalului muncitor**. Nivelurile înregistrate pînă în prezent pot fi depășite avîndu-se în vedere realele posibilități în acest sens, în special prin programarea optimă a lucrărilor pe mașini, respectarea strictă a planurilor de reparații și executarea acestora la un nivel calitativ superior, reducerea numărului de ore învoiri și absențe nemotivate;

- **creșterea calificării și perfecționarea personalului muncitor**. Acest aspect capătă o importanță deosebită avînd în vedere că nu toți cei care lucrează pe mașini de așchiere corespund ca pregătire profesională complexității reperelor ce le execută. Adoptarea unei game mai largi de forme și metode de pregătire și perfecționare, mobilizarea mai puternică a personalului cu studii superioare la organizarea cursurilor, asigurarea unei prezențe ferme pot contribui la creșterea aportului acestui factor în asigurarea unei productivități înalte;

- **lărgirea portofoliului de comenzi prin elaborarea unor studii de marketing**. Întocmirea unor asemenea studii ar permite depistarea în cadrul economiei naționale a unor cerințe și nevoi pe care, ținîndu-se cont de specificul dotării tehnice și de forța de muncă existentă, întreprinderea le-ar putea satisface, ritmic, la un nivel calitativ superior.

Trecerea la aplicarea acestor măsuri a influențat pozitiv în ultimele două luni creșterea productivității muncii, aceasta fiind cu cîteva procente superioară nivelului obținut în perioada ianuarie-aprilie a.c. Continuînd preocuparea de transpunere în viață a măsurilor stabilite există condiții ca, pînă la finele anului în curs, să se depășească pe ansamblul întreprinderii nivelul planificat al productivității muncii.

Ion IONESCU

Mobilizarea resurselor întreprinderii pentru îndeplinirea planului de export

RECENTA plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, analizând modul de realizare a planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe semestrul I, a evidențiat eforturile desfășurate în economie pentru creșterea gamei produselor de nivel tehnic ridicat, de calitate superioară, ce încorporează rezultatele cercetării științifice românești, care au permis sporirea în continuare a contribuției industriei la promovarea și amplificarea schimburilor economice internaționale. În același timp, s-a subliniat necesitatea ca în toate ramurile economiei să se acționeze cu fermitate pentru realizarea în cele mai bune condiții a producției de export, pentru a realiza în întregime prevederile balanței comerciale pe acest an.

Înființarea acestui obiectiv de către toate centralele și întreprinderile industriale, în condițiile trecerii la aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiuunii, solicită întărirea răspunderii fiecărui colectiv de muncă față de rezultatele economice obținute, fapt stimulat prin legarea mai strinsă a veniturilor fiecărui om al muncii de realizarea concretă a planului de producție și export. În județul nostru, care livrează pe piața externă circa o treime din producția marfă, analiza căilor de perfecționare a activității de export constituie obiectul unor permanente preocupări, în fiecare întreprindere ca și la nivelul județului.

Industria constructoare de mașini, care în ultimii ani a devenit principala ramură în exporturile noastre, este reprezentată de numeroase subramuri, între care întreprinderile producătoare și exportatoare de utilaj petrolier ocupă un loc de frunte.

Centrala industrială de utilaj petrolier și minier Ploiești grupează în prezent întreprinderi ce și-au câștigat un binemeritat prestigiu pe piața internațională cum sînt: „1 Mai” Ploiești, Întreprinderea de utilaj petrolier și Întreprinderea mecanică Tîrgoviște, Întreprinderea „Neptun” și Întreprinderea mecanică Cîmpina ș.a. Activitatea de comercializare pe piețele externe atât din punct de vedere cantitativ cît și calitativ, este o consecință a activității productive din unități, a modului în care gîndim și producem pentru piața externă, a tehnicii comerciale folosite în cîștigarea și menținerea piețelor. În condițiile autoconducerii și autogestiuunii soluționarea unor întrebări cum ar fi: ce producem și cît producem — pentru a optimiza oferta și a asigura eficiența economică; pentru cine producem și cine mai produce — pentru a cunoaște cererea, opțiunile, pretențiile și condițiile de competitivitate, trebuie să devină preocuparea curentă de cercetare a lucrătorilor și specialiștilor din întreprinderile care produc pentru export.

Experiența noastră ca exportatori arată că a ne angaja într-o competiție

a calității, dornici să obținem rezultate economice superioare din vînzarea produselor românești, necesită în primul rînd competența profesională din partea tuturor cadrelor care lucrează în domeniul producției și desfacerii la export, corelat cu unele măsuri organizatorice care să conducă la o largă mobilizare a energiilor creatoare, la execuția ireproșabilă din punct de vedere calitativ a tuturor produselor destinate exportului. Dintre măsurile preconizate pe linia creșterii competitivității exporturilor amintim:

Delimitarea și nominalizarea personalului care lucrează pentru producția de export

ACEASTĂ NECESITATE apare ca urmare a faptului că în majoritatea întreprinderilor specializate, producția pentru export nu se realizează în secții specializate sau strict specializate din mai multe cauze și anume:

— volumul producției pentru export nu justifică crearea unor secții strict specializate;

— structura cererii pentru export este în permanentă schimbare, fapt pentru care nu oferă garanția că o investiție efectuată în prezent va fi eficientă în viitor;

— lipsa unor comenzi și contracte pe termen lung care să justifice din punct de vedere economic crearea sau specializarea unor secții numai pentru producția de export;

— conjunctura actuală caracterizată prin desfășurarea revoluției tehnico-științifice, concomitent cu criza de materii prime, energie, generează o modificare permanentă a tehnologiilor de fabricație, a cererii și ofertei de produse — ceea ce influențează în mod direct potențialul tehnico-productiv din fiecare întreprindere, ca și eventualele secții de producție specializată pentru export.

Aceste câteva considerente de natură obiectivă impun uneori ca producția pentru export să se realizeze în aceleași secții cu producția pentru intern, ceea ce ridică probleme deosebite privind asigurarea condițiilor realizării unor produse conform parametrilor solicitați pe piața externă. Desigur că soluția în aceste cazuri o constituie delimitarea execuției producției pentru export în aceleași secții prin măsuri tehnico-organizatorice cum ar fi:

— nominalizarea personalului productiv, tehnico-economic, și de conducere prin contracte de muncă, decizii și sarcini de serviciu specifice. (În practică această delimitare există la unele întreprinderi numai pentru personalul TESA organizat în servicii sau compartimente, fără precizări în contractele de muncă).

— nominalizarea mașinilor unelte din secțiile de producție care lucrează pen-

tru realizarea producției la export prin decizii date de conducerea întreprinderii.

— acordarea de prioritate cu privire la dotarea cu SDV-uri și aparatură de măsură și control de calitate superioară.

Determinarea structurii exportului în condiții de eficiență economică

ÎN CONDIȚIILE aplicării noului mecanism economico-financiar funcționarea întreprinderii și mai ales continuitatea producției în întreprindere este asigurată de realizarea indicatorilor financiari, de rentabilitatea fiecărui produs destinat atât pentru piața internă cît și pentru piața externă. Un produs vîndut la export fără asigurarea beneficiilor contribuie într-adevăr la îndeplinirea planului curent, dar, în același timp, nu mai contribuie la acumulări de fonduri pentru reproducția lărgită, fapt care în condiții de repetare poate duce la deficit întreprinderii. Iată de ce un produs care nu este rentabil sau nu asigură o eficiență economică nu mai trebuie produs decît în condiții de excepție, pentru că poate crea pagubă atât întreprinderii cît și la nivel de economie națională, chiar dacă se vinde la export. În această viziune asigurarea unei eficiențe economice și garantarea competitivității fiecărui produs pe piața externă devine o strategie a politicii comerciale asigurată în următoarele condiții:

— prețul oferit pe piața externă să fie mai mare decît cel realizat pe piața internă (productivitate a muncii peste media mondială);

— produsul să fie solicitat astfel încît cererea potențială să asigure eficiența economică a lansării în fabricație;

— să existe certitudinea unei desfaceri asigurate pe termen lung prin calitățile sale utilitare, economice și tehnologice;

— prețul de export să includă cheltuieli materiale, de manoperă și acumulări aliniate la nivel mondial (ca structură).

Lansarea în fabricație pentru vînzare la export numai a produselor competitive creează garanția realizării sarcinilor de plan, a beneficiului și planului de încasări valutare, asigurînd și cîștiguri suplimentare personalului muncitor care lucrează în acord global. Cunoașterea acestor indicatori, detaliat pe produs și stabilirea optimă a structurii ofertei de produse pentru export, este o sarcină de mare răspundere pentru personalul tehnico-economic din întreprinderile de comerț exterior specializate, intrucît în baza co-

Vasile NISTOR

șef birou desfacere întreprinderea „1 Mai” Ploiești

(Continuare în pag. 29)

Considerații privind perfecționarea determinării nivelului productivității muncii

TRECEREA LA DEZVOLTAREA INTENSIVĂ A ECONOMIEI, realizarea unei noi calități a muncii și a vieții — obiective fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre în actuala etapă — impun unităților economice, oamenilor muncii din toate sectoarele să-și intensifice preocupările pentru sporirea în ritm susținut a eficienței economice, în primul rând a productivității muncii — principala formă de exprimare a acesteia. La Conferința Națională a partidului din decembrie anul trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, evidențiază semnificația profundă, valențele economice și sociale de vitală însemnătate ale ridicării nivelului productivității muncii: „Este necesar să înțelegem că nu putem vorbi de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare spre comunism, de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului fără a realiza o înaltă productivitate a muncii“.

Pentru a asigura creșterea substanțială a productivității muncii au fost adoptate numeroase măsuri de ordin tehnico-științific, economic și organizatoric. Particularizarea acestor măsuri la condițiile concrete ale fiecărei ramuri, întreprinderi și secții, finalizarea lor la termenele stabilite, creșterea spiritului de răspundere, a ordinii și disciplinei la toate locurile de muncă sînt decisive pentru sporirea mai rapidă a productivității muncii. Deopotrivă, în spiritul exigențelor actualului mecanism economico-financiar și restricțiilor pe care resursele energetice și de materii prime le pun în fața creșterii economice, se impune perfecționarea metodologiei de determinare și fundamentare a nivelului și creșterii productivității muncii. Această perfecționare este chemată să stimuleze accentuarea factorilor calitativi în creșterea economică, să stimuleze procesul de restructurare a economiei și în primul rând a industriei, să co-intereseze unitățile în reducerea la strictul necesar a produselor și tehnologiilor energointensive, mari consumatoare de materii prime și materiale — îndeosebi provenite din import. Considerăm că actuala metodologie de determinare a productivității muncii prezintă anumite neajunsuri în ce privește aprecierea comparativă a nivelului eficienței cu care se utilizează

munca socială din întreprinderi și ramuri, diferite în privința înzestrării tehnice și electroenergetice a muncii. De exemplu, în anul 1980, productivitatea muncii pe o persoană ocupată în industrie era de circa 1,6 ori mai înaltă decît în subramura pielărie, blănărie, încălțăminte; în schimb, înzestrarea tehnică era de 6,9 ori mai mare, iar consumul de energie electrică pe un muncitor de 9,5 ori mai ridicat. În fapt, metodele de calcul a productivității muncii trebuie să contribuie la co-interesarea colectivelor de oameni ai muncii în obținerea unor produse care asigură satisfacerea nevoilor reale ale pieței interne și externe, să favorizeze adaptarea structurii producției la evoluția cererii de consum. Este necesară perfecționarea metodologiei în cauză în așa fel încît nivelul și evoluția productivității muncii — în calitatea sa de formă principală a eficienței economice — să ofere o bază reală pentru a aprecia măsura în care o unitate economică poate să restituie treptat fondurile primite de la societate paralel cu asigurarea condițiilor pentru înfăptuirea reproducției lărgite, satisfacerea unor nevoi generale și stimularea materială a colectivului de oameni ai muncii.

În presă, în cadrul unor dezbateri științifice, studii și lucrări de specialitate s-au făcut numeroase propuneri menite să asigure perfecționarea metodelor de calcul a productivității muncii în spiritul cerințelor mecanismului economic, a exigențelor pe care le ridică actuala etapă de dezvoltare a României. Totodată, a fost evidențiată — explicit sau implicit — necesitatea unor clarificări de ordin conceptual a conținutului categoriilor economice cu care se operează și în primul rând a însăși productivității muncii.

Productivitatea muncii totale

DIN LITERATURA de specialitate se desprinde concluzia că productivitatea muncii reprezintă eficacitatea, rodnicia cu care este cheltuită o anumită cantitate de muncă. Pe fondul acestei definiții, aproape unanim acceptată, există numeroase neconcordanțe între autori, între teorie și practică, inconsecvențe uneori chiar la același autor, atunci cînd se trece de la interpretarea conceptului la delimitarea muncii care este luată în considerare pentru a i se judeca eficiența, nivelul rodnicii. Problema este de mare semnificație și actualitate practică, deoarece trebuie să se dea răspuns dacă la determinarea nivelului productivității muncii dintr-o anumită verigă a sferei productive trebuie să se aibă în vedere doar munca vie, sau suma consumului de muncă vie și materializată; iar dacă este luată în calcul și munca materializată, atunci trebuie avută în vedere în întregul său (sub formă de obiecte ale muncii, mijloace de muncă, energie, combustibil etc.) sau numai a-

cele componente care potențează nemijlocit rodnicia muncii vii (mijloacele de muncă active în sensul larg al noțiunii)? Se relevă în acest sens opinia după care „nu există și nu poate exista decît o singură categorie a productivității muncii și aceasta este productivitatea muncii vii, a muncii efectuate în procesul de muncă în care s-a creat produsul în legătură cu care se determină productivitatea muncii“. La polul opus se situează acele opinii după care „În aprecierea și determinarea productivității muncii trebuie să se țină seama atît de consumul de muncă vie, cît și de consumul de muncă materializată. Deși are o mare importanță practică, cheltuiala de muncă vie pe produs nu reflectă pe deplin nivelul și dinamica productivității muncii, ci doar partial, datorită faptului că în procesul de producție se consumă atît muncă vie nemijlocită, cît și muncă trecută, materializată în mijloacele de producție utilizate. De aici necesitatea de a aprecia și determina productivitatea muncii în funcție de cheltuiala totală de muncă pe unitatea de produs. Diminuarea acestei cantități totale de muncă pe unitatea de produs reprezintă criteriul fundamental al creșterii productivității muncii“¹⁾. Reprezentativă este și opinia după care „teza susținută de unii economiști potrivit căreia productivitatea muncii ar trebui măsurată numai și numai prin cheltuiala de muncă vie ni se pare neîntemeiată“²⁾. Este de reținut, de asemenea, sublinierea după care „Noțiunile de productivitate a muncii vii și totale pot fi folosite, dar pot tot așa de bine să fie eliminate, după părerea noastră. Conceptul necesar și suficient totodată este cel de productivitate a muncii. În fond, dacă sîntem consecvenți și respectăm conținutul noțiunilor, de ce este nevoie de productivitatea muncii vii și de productivitatea muncii totale dacă noțiunea de productivitate fără altă adăugire vizează atît consumul de muncă vie, cît și pe cel al muncii materializate, deci consumul total“³⁾.

Între aceste două grupe de opinii, care au numeroși susținători și critici, se află cei care, rămînd în principiu la definiția sus-amintită, găsesc rezolvarea contradicției din cadrul conceptului, dintre acesta și legea valorii, ca și dintre teorie și practică, prin tratarea formelor productivității muncii: productivitatea individuală a muncii (care exprimă rodnicia muncii vii) și productivitatea socială a muncii (care exprimă rodnicia muncii vii și materializate). Ca și alți autori, considerăm că productivitatea muncii — indiferent de formele ei — exprimă eficacitatea (rodnicia) cu care se cheltuiește munca socială — vie și materializată.

O asemenea accepțiune dată productivității muncii derivă din însăși coordonatele fundamentale ale teoriei valorii muncă; ca atare, formele productivității muncii vor exprima sintetic

¹⁾ I. Trăistaru, Productivitatea — o formă de exprimare a eficienței muncii sociale, în „Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste“, vol. II, București, Ed. politică, 1971, p. 460.

²⁾ Marin Popescu, Productivitatea muncii și căile creșterii ei în ritm rapid, în volumul „Probleme fundamentale ale economiei socialiste, ale aplicării noului mecanism economico-financiar“ editat de Secția de propagandă a C.C. și P.C.R., 1980, p. 145-146.

³⁾ N. N. Constantinescu, Probleme actuale ale productivității muncii, vol. „Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste“, vol. II, Ed. politică, București, 1971, p. 417.

⁴⁾ C. Sirbu, Cum definim creșterea productivității muncii și ce metode de calcul ne apropie de real, lucr. cit., p. 483.

productivitatea muncii omenеști utilizată — în condiții individuale (specifice) și respectiv sociale — în obținerea unei valori de întrebuințare. Faptul că datorită adâncirii diviziunii sociale a muncii, a procesului de specializare și cooperare în producție, practic nici o unitate economică nu mai cumulează în cadrul său toate verticalele (momentele) obținerii produsului (începînd cu producerea materiei prime și a mijloacelor de muncă; prelucrarea obiectului muncii pînă la finalizarea într-o nouă valoare de întrebuințare) nu modifică datele problemei; în fond, rațiunea finală a specializării și cooperării o constituie economisirea muncii, iar măsura acesteia o constituie atît munca vie cît și cea materializată. Trecerea obiectului muncii prin mai multe faze de prelucrare, ca și procurarea de la alte unități economice a mijloacelor de muncă necesare producției dovedesc că, în orice moment, în fiecare unitate economică sînt concentrate cantități mai mari sau mai mici din munca depusă în alte unități, aflate în amonte sau, ca atare, valoarea noului produs încorporează pe lîngă cantitățile de muncă depusă într-o anumită întreprindere și cantități din munca depusă în alte unități aflate în etapele anterioare de prelucrare — problema de altfel deseori abordată și a materializată de specialiști.

Consumul de muncă luat integral în calcul

REDUCÎND creșterea productivității muncii doar la sporirea eficienței cu care se consumă o anumită cantitate de muncă vie, evaluarea raportului dintre efect și efort se poate face doar prin apelul la alți indicatori indirecti. Cu alte cuvinte, dacă creșterea eficienței muncii vii are la bază o înzestrare superioară — tehnică sau electroenergetică — îmbunătățirea calității obiectelor muncii etc., măsurarea corectă a evoluției raportului dintre efect și efort presupune luarea în considerare atît a efectului suplimentar, cît și a întregului efort suplimentar, fără a face abstracție de nici unul din elementele pentru care societatea cheltuiește în plus o parte mai mare sau

mai mică din timpul său de muncă. Acest aspect poate fi evidențiat pe baza datelor ipotetice din tabel.

După cum se desprinde din tabel comparînd situațiile ipotetice t_0 și t_1 se constată că deși eficiența muncii vii a crescut cu 20% ca urmare a progresu-

Productivitatea muncii și consumul de muncă

Indicatori	U/M	Perioada		t_1 t_0	100
		de bază (t_0)	curentă (t_1)		
Producția realizată	buc.	100	110	110	
Consumul de muncă din care:	ore	60	70	116,6	
— muncă vie		20	10	50	
— muncă materializată		40	60	150	
Nivelul productivității muncii vii	buc./oră	5	11	220	
Nivelul productivității întregii munci cheltuite		1,66	1,57	94,5	

lui tehnic, efortul suplimentar pentru înzestrarea tehnică a muncii a depășit efectele economice suplimentare concretizate în sporul de producție; deci rodnicia întregii munci — vie și materializată — utilizată în întreprindere este în t_1 mai mică decît în t_0 .

Doar concepînd în acest fel esența productivității muncii și semnificația creșterii ei este corectă teza după care creșterea productivității individuale a muncii contribuie la reducerea valorii individuale pe unitatea de produs. În fond, valoarea individuală a mărții este alcătuită din suma muncii vii și materializate, cheltuită în condițiile speciale de producție ale fiecărei întreprinderi pentru a produce o anumită marfă. De aceea, nu se poate face nici o apreciere asupra evoluției mărimii valorii individuale, pornind de la sensul și intensitatea mișcării doar a uneia din componentele sale structurale — volumul muncii vii. Doar concepînd productivitatea muncii ca eficacitatea cu care este consumată o anumită cantitate de muncă — vie și materializată — creșterea productivității individuale a muncii poate determina reducerea valorii sociale a mărfurilor. Altfel, poate să crească eficiența muncii vii, dar, crescînd mai substanțial consumul de muncă materializată, valoarea individuală crește iar acest fapt poate duce, în timp, la creșterea valorii sociale. În exemplul de mai sus, considerînd că au rămas constante calitatea produsului și complexitatea muncii vii, timpul de muncă individual pe produs a cres-

cut de la 0,6 h în t_0 la 0,7 h în t_1 , deși productivitatea muncii vii a crescut cu 20%, iar consumul de muncă vie pe produs s-a redus de la 0,2 h la 0,1 h. Sensul mișcării valorii individuale depinde, deci, pe de o parte, de raportul dintre munca vie și cea materializată,

iar apoi de intensitatea cu care se mișcă, în sensuri opuse, volumul de muncă vie, de muncă trecută și volumul total de producție.

Considerăm că metodologia în vigoare pentru elaborarea și fundamentarea planului de creștere a productivității muncii pe baza economiei relative de personal, fără a lua în considerare efortul suplimentar pentru asigurarea acestei economii, este susceptibilă de îmbunătățiri. Este adevărat că o parte însemnată a economiei relative de personal nu presupune un efort suplimentar de resurse materiale din partea întreprinderii și a societății: avem în vedere acele economii obținute prin creșterea experienței forței de muncă, a măririi stabilității ei, a aplicării acordului global, îmbunătățirea organizării, întărirea ordinii și disciplinei etc. Dar, cum cel mai mare aport la creșterea productivității muncii îl au progresul tehnic și măsurile de organizare a producției cu caracter investițional, contribuția efectivă a acestora la sporirea rodniciei muncii poate fi judecată, doar dacă se compară încă din această etapă economia relativă de personal cu efortul suplimentar de muncă materializată pentru obținerea ei.

Într-un număr viitor vom aborda și alte aspecte legate de perfecționarea determinării nivelului productivității muncii.

Ilie GAVRILĂ
Tatiana GAVRILĂ

Amplu program pentru sporirea producției agricole

(Urmare din pag. 8)

nor terenuri puternic degradate din zonele colinare și pentru protecția lacurilor de acumulare. În acest sens, în perioada 1983—1985 se vor executa lucrări pe 906 mii ha ajungîndu-se la o suprafață totală de 2 626 mii ha. Ponderea cea mai mare o va deține organizarea combaterii eroziunii solului în sisteme (67%), față de amenajările locale (33%). Prioritatea în executarea acestor lucrări o au terenurile puternic erodate din bazinele riurilor Argeș, Dimbovița, Olt și Buzău, din Podișul Transilvaniei și cel al Moldovei. Ele urmează a fi corelate cu lucrările de amenajare a terenurilor din fondul forestier și a plantațiilor de protecție, cu cele de gospodărire a apelor și de organizare a teritoriului.

În cazul suprafețelor cu pante mari,

se vor amenaja terase lungi, cu taluze înierbate. Asolamentele organizate au în componență o structură corespunzătoare a culturilor, realizate în fișii cu benzi înierbate, iar arăturile și celelalte lucrări agricole se vor efectua numai pe curba de nivel.

Toate aceste măsuri cuprinse în programul recent aprobat vor contribui la creșterea suprafeței agricole a țării la cel puțin 15 milioane hectare, din care 10 milioane va reprezenta suprafața arabilă. Realizarea acestei sarcini este posibilă atît prin introducerea în circuitul agricol de noi terenuri, cît și prin îmbunătățirea structurii modului de folosință a fondului funciar.

Noile măsuri luate vor permite gospodărirea fondului funciar într-o concepție unitară, pe baza sistematizării și organizării teritoriului tuturor unităților agricole. Prin asolamentele or-

ganizate, se vor stabili sole cu dimensiuni mai mici menite a contribui la o utilizare rațională a terenurilor și la realizarea unor importante economii de cheltuieli.

Pe lîngă lucrările de amenajări pentru irigații, desecări și combaterea eroziunii solului, de maximă importanță sînt cele referitoare la prevenirea și combaterea poluării apelor, solului și, în general, a mediului înconjurător. Volumul investițiilor alocate pentru dezvoltarea mijloacelor de prevenire și combatere a poluării a crescut de la 500 milioane lei în 1970 la aproape 1 800 milioane lei în 1982.

Realizarea întocmai a prevederilor Programului național va contribui la o mai eficientă folosire a fondului funciar, la sporirea capacității productive a pămîntului, la obținerea unor producții agricole suplimentare capabile să satisfacă cerințele mereu crescînde ale populației.

Componenta organizatorică a gestiunii calității

TRECEREA la o nouă calitate în toate domeniile și sectoarele de activitate reprezintă unul din obiectivele fundamentale ale actualului cincinal. Primatul calității este determinat, în această etapă, de necesitatea de a stimula contribuția factorilor intensivi la dezvoltarea economico-socială a țării.

Un concept complex, dinamic

CONCEPTUL DE CALITATE are un caracter complex, determinat atât de multitudinea aspectelor pe care le implică obținerea ei, cit și de efectele imediate și/sau propagate declanșate la utilizator. Astfel, calitatea nu mai poate fi asimilată doar domeniului tehnic, întrucât ea implică în aceeași măsură aspecte de ordin economic și social-cultural. În acest sens, costul cu care se obține nivelul planificat al calității reprezintă unul din criteriile de exprimare a acesteia. **Costul calității** — repartizat pe cele trei categorii ale sale: de prevenire a apariției defectelor, de identificare a acestora și de noncalitate — reprezintă un instrument operativ de urmărire și dirijare a aspectului economic al calității. Complexitatea calității se datorează și faptului că ea nu poate fi circumscrisă numai produselor; obținerea unui anumit nivel calitativ al produselor necesită situarea activităților efectorii ce concurează la realizarea ei la un nivel cel puțin concordant, dacă nu chiar superior.

Calitatea produselor depinde în măsură hotărâtoare și de calitatea informațiilor și a deciziilor, de calitatea structurii organizatorice, suportul organizațional al desfășurării activităților efectorii și/sau decizionale.

Din caracterul complex al calității derivă **dinamicitatea** ei. Multitudinea factorilor de care depinde, aflați la rîndul lor în dependență de alte categorii de factori, impulsionați de introducerea continuă a progresului tehnic, determină mișcarea ciclică a calității; spirala calității exprimă sintetic permanența situației acesteia pe trepte superioare celor inițiale, de pornire.

Caracterul complex și dinamic al calității implică depășirea concepției exprimată la un moment dat numai prin performanțele tehnice ale produsului și lărgirea viziunii prin includerea elementelor de costuri ce materializează acțiunile de prevenire și identificare a defectelor. Modificarea opticii asupra calității prin includerea aspectelor de ordin economic implică luarea în considerare a nivelului calitativ al desfășurării ansamblului de activități operative care contribuie la obținerea ei, începînd cu proiectarea produsului pînă la livrarea și urmărirea comportării lui în exploatare, la beneficiar.

Abordarea complexă și dinamică a calității se regăsește în teorie și, uneori, în practica unor întreprinderi sub denumirea de **gestiunea calității**.

Așa cum este frecvent înțeleasă și întilnită în practică și/sau teorie, gestiunea calității este asimilată produselor. Situîndu-ne pe poziția necesității de a se lărgi unghiul de abordare a calității prin prisma gestiunii acesteia, nu putem ocoli **calitatea sistemului informațional, decizional și a structurii organizatorice**, ca elemente ce o pot

influența pozitiv sau negativ. Astfel, calitatea informațiilor (exprimată prin oportunitate, veridicitate și cantitate optimă) privitoare la fiabilitatea, mentenabilitatea, disponibilitatea produselor similare, nivelul costurilor de producție, mărimea beneficiului, rata rentabilității, costul total al calității și structura acestuia, volumul cererii prezente și viitoare pe piață, locul produsului în curba de viață etc. influențează nivelul cunoașterii și, implicit, al acționării, prin intermediul deciziilor, în direcția obținerii calității prestabilite, precum și al dirijării ei în sensul realizării unei echivalențe cu cerințele beneficiarilor. Calitatea structurii organizatorice — exprimată de concordanța acesteia cu dimensiunea și complexitatea obiectivelor, de gradul de flexibilitate, de corespondența dintre cerințele posturilor și încadrarea lor cu personal etc. — poate influența calitatea produselor prin existența și/sau organizarea corespunzătoare a unor activități adecvate, a compartimentelor specializate, a relațiilor organizaționale corecte, a cunoașterii și utilizării unor metode și tehnici de urmărire, control și orientare a calității.

Instrument al autoconducerii și autogestiunii

ÎN ESENȚĂ, gestiunea calității presupune comensurarea — identificarea, urmărirea și previzionarea — cheltuielilor ce compun cele trei categorii de costuri ale calității menționate anterior, precum și evaluarea, prin elaborarea la sfîrșitul fiecărei perioade analizate a bilanșului calității. Deoarece cheltuielile efectuate pentru obținerea calității planificate sînt, în cele din urmă, componente ale costului de producție, gestiunea calității participă nu numai la compararea lor cu veniturile realizate, dar și la determinarea contribuției calității la recuperarea cheltuielilor și la obținerea unui venit net, în special prin reducerea cheltuielilor datorate lipsei de calitate. Ca atare, se poate considera că **gestiunea calității se include în autogestiunea economico-financiară, reprezentînd unul din instrumentele de realizare a obiectivelor autoconducerii muncitorești**.

Această relație de apartenență se demonstrează și prin intermediul contribuției gestiunii calității la realizarea trăsăturilor autogestiunii economico-financiare. Astfel, autonomia funcțională a unității este plasată la un nivel ridicat prin asumarea unor obiective suplimentare — proiectate într-o perspectivă de 3—5 ani — de creștere a calității produselor, concomitent cu menținerea sau reducerea cheltuielilor și obținerea de venit net. De aici derivă sporirea responsabilității unității în realizarea obiectivelor, iar înfăptuirea lor permite mărirea fondurilor ce se creează și rămîn la dispoziția întreprinderii. Gestiunea calității poate interveni eficace pentru cointeresarea materială a personalului muncitor și a unității, prin aplicarea formelor și sistemelor stimulative de retribuție a personalului care să recompenseze eforturile pentru realizarea indicatorilor de

lilor ce compun cele trei categorii de costuri ale calității menționate anterior, precum și evaluarea, prin elaborarea la sfîrșitul fiecărei perioade analizate a bilanșului calității. Deoarece cheltuielile efectuate pentru obținerea calității planificate sînt, în cele din urmă, componente ale costului de producție, gestiunea calității participă nu numai la compararea lor cu veniturile realizate, dar și la determinarea contribuției calității la recuperarea cheltuielilor și la obținerea unui venit net, în special prin reducerea cheltuielilor datorate lipsei de calitate. Ca atare, se poate considera că **gestiunea calității se include în autogestiunea economico-financiară, reprezentînd unul din instrumentele de realizare a obiectivelor autoconducerii muncitorești**.

Tabulul nr. 1

Tip de gestiune după obiect	Comensurare		Comparare	
	Identificare	Urmărire	Performanțe tehnico-economice	Cheltuieli
Gestiunea calității produselor	Evidențierea cheltuielilor privind costul calității în conturi sintetice, pe ansamblul producției fabricate	Posibilă de efectuat numai pentru ansamblul producției fabricate. Dificilă pe produse sau grupe de produse	Fiabilitate, mentenabilitate, disponibilitate, randament, indici de utilizare, estetici etc., obținute, comparate cu cele planificate	De prevenire, identificare și noncalitate, efectuate, comparate cu cele planificate
Gestiunea calității activităților	Cheltuielile nu sînt evidențiate distinct pe activități	Posibilă de efectuat prin intermediul cheltuielilor generale, de secție, întreprindere	Destinația, timpul, volumul, operativitatea, corectitudinea etc., prevăzute în instrucțiuni, comparate cu cele reale	De prevenire, identificare și noncalitate, planificate global, comparate cu cele efectuate
Gestiunea calității serviciilor	Evidențe pentru unele cheltuieli (materiale, retribuții, amortizări)	Posibilă de efectuat pentru un grup de servicii. Dificilă pe servicii	Cerințele exprimate prin solicitări, comparate cu realizarea solicitărilor	De prevenire, identificare și noncalitate, efectuate, comparate cu cele planificate

Tabelul nr. 2

Tipul	Obiect	Aria de aplicare	Sfera de cuprindere
Simplă (pe obiect)	Produs, grupe de produse, servicii, grupe de servicii, activitate, grupe de activități	Un compartiment	Orizontală
Derivată (pe combinații de obiecte)	Produs + activități; produse + activități; serviciu (servicii) + activități	Anumite compartimente	Orizontală sau verticală
Complexă (pe ansamblul obiectelor)	produs + servicii + activitate; produse + servicii + activități	Unitatea economico-socială	Orizontală și verticală

calitate și prin penalizarea nerespectării documentației tehnice. Participarea gestiunii calității la autofinanțare este evidențiată prin faptul că toate cheltuielile care se fac în legătură cu prevenirea și identificarea defectelor sînt suportate din fondurile proprii ale unității; creșterea ponderii acestor două categorii de costuri în costul total al calității asigură posibilitatea evitării unor cheltuieli legate de lipsa de calitate și, implicit, obținerea unor economii de fonduri ce pot fi astfel utilizate pentru alte destinații. În ceea ce privește controlul și autocontrolul, gestiunea calității, prin intermediul costurilor de prevenire a apariției defectelor și de identificare a lor, creează premisele existenței și desfășurării unor activități de depistare a cauzelor generatoare de noncalitate și, respectiv, de utilizare nerațională a resurselor materiale și financiare.

O posibilă tipologie a gestiunii calității

APLICAREA gestiunii calității implică efectuarea unor precizări și delimitări. Un prim element care se cere

clarificat este **obiectul** asupra căruia se aplică gestiunea calității. Acesta poate fi produsul, cînd avem de-a face cu gestiunea calității produselor; data-informația-decizia, în cazul gestiunii calității activităților; serviciul (privit ca rezultat al unor activități efectorii) în situația gestiunii calității serviciilor. Această delimitare se cere efectuată datorită diferențelor ce apar în comensurarea și compararea componentelor (tabelul nr. 1).

Pornind de la obiectul asupra căruia se aplică, gestiunea calității se poate desfășura într-o zonă mai largă sau mai restrînsă. În acest sens, **aria de aplicare** a gestiunii calității o poate constitui o componentă sau un ansamblu de componente ale structurii economiei naționale (întreprindere, centrală, minister, în ansamblu sau pe componentele lor organizatorice).

În ceea ce privește sfera de cuprindere, gestiunea calității se poate manifesta în mod diferit în funcție de obiectul și aria aplicării ei. Astfel, ea se poate manifesta pe orizontală structurii unității analizate, în cazul în care se urmărește calitatea unui produs sau a unor grupe de produse (servicii), la

nivelul unui compartiment sau al mai multor compartimente în care se desfășoară un anumit gen de activitate (concepție tehnică, execuție, livrare). Urmărirea unor produse (servicii) în toate fazele proiectării, execuției și livrării lor presupune parcurgerea tuturor activităților implicate, desfășurate în diferite compartimente situate pe orizontală și verticală structurii unității.

Din combinarea obiectului, ariei de aplicare și sferei de cuprindere a gestiunii calității se pot identifica trei tipuri, diferențiate după gradul de complexitate (tabelul nr. 2).

Aceste tipuri de gestiune a calității pot fi clasificate, la rîndul lor, după obiectivele urmărite (tabelul nr. 3).

În practica unităților economice, aceste tipuri de gestiune a calității nu se manifestă singular, ci se regăsesc sub forma unor combinații după criteriile enunțate. Astfel se pot identifica următoarele forme de gestiune a calității: simplă, derivată, complexă, fiecare dintre ele putînd fi: de menținere, de ameliorare, de creștere.

Un exemplu de eficiență

PORNIND de la clasificarea menționată, putem considera că aplicarea gestiunii calității la întreprinderea „Tractorul” Brașov s-a făcut sub forma derivată, de creștere. Obiectivul propus a constat din creșterea performanțelor tehnice ale următoarelor familii de tractoare: 445, 550, 650, 800, 3602, 1500, 1800, în condițiile reducerii costului total al calității. În vederea realizării acestui obiectiv au fost analizate, cantitativ și calitativ, activitățile de concepție tehnică, fabricație, control tehnic al calității, aprovizionare, desfacere, depozitare, organizarea producției și a muncii etc. Elaborarea și aplicarea programelor anuale de creștere a calității au condus, în anul 1982 și prima parte a anului 1983, la o reducere cu aproximativ 16%, respectiv 14% a costului total al calității.

Concomitent cu elaborarea programelor anuale de creștere a calității, în cadrul structurii organizatorice și a sistemului informațional au fost operate o serie de adaptări necesare funcționării corecte a gestiunii calității. Au fost create noi relații organizatorice, atît de tip ierarhic funcțional (între conducerea superioară a întreprinderii și grupul specializat de gestiune a calității), cît și relații de stat major (între grupul de gestiune a calității și celelalte compartimente funcționale și operaționale ale unității). De asemenea, proiectarea de noi situații (costul calității, total și pe principalele lui compartimente; situația dotării cu AMC și SDV; situația vânzării principalelor produse etc.) și fluxuri informaționale a contribuit într-o măsură hotărîtoare la fundamentarea riguroasă a deciziilor privind calitatea, cuprinse în programele anuale de creștere a calității produselor.

Gh. CĂPRĂRESCU ȘI. NEDELEA

Tabelul nr. 3

Tipul de gestiune a calității	Obiective urmărite	Faza de acțiune	Efect
Menținere	Păstrarea performanțelor tehnice și a costurilor inițiale	Execuție	Asigurarea volumului vânzărilor și masei beneficiului la nivelul planificat
Ameliorare	Îmbunătățirea performanțelor tehnice sau păstrarea lor în condițiile menținerii sau reducerii costurilor	Proiectare și/au execuție	Creșterea volumului vânzării sau creșterea masei beneficiului
Creștere	Îmbunătățirea performanțelor tehnice, concomitent cu reducerea costurilor	Proiectare, execuție, vânzare și postvînzare	Creșterea volumului vânzării și a masei beneficiului

Calitatea resurselor umane — condiție a modernizării structurii economiei (II)

MARILE mutații din economia României în anul construcției socialiste, saltul de la stadiul de țară agrară la cel de țară industrial-agrară au fost puternic susținute de procesele ce au avut loc în sfera educației și formării umane. De altfel, în afara acestora din urmă, ele nici nu ar fi putut fi concepute și realizate. Implicate puternic în procesul de dezvoltare și creștere economică, educația și instrucția profesională au acționat ca puternice forțe motrice ale creării unei structuri economice complexe, rațional repartizată pe teritoriu, în care se îmbină ramurile agricole cu cele neagricole, cele ale industriei extractive cu ale industriei prelucrătoare, în care — așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.N.S.T. — știința este pusă nemijlocit în slujba progresului general al țării, a ridicării gradului de civilizație materială și spirituală a poporului.

În raport cu stadiul de dezvoltare la care România a ajuns și îndeosebi cu cerințele realizării unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate, ale așezării ferme a activității economico-sociale pe principiile noului mecanism economico-financiar, ale autoconducerii muncitorești și ale autogestunii economico-financiare, precum și cu exigențele care decurg din tripla calitate a oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari, în domeniul educației și formării umane există încă rezerve. „Există — arăta secretarul general al partidului nostru la Conferința Națională a partidului din decembrie 1982 — o anumită contradicție între dezvoltarea forțelor de producție, a bazei tehnice a societății și nivelul de conștiință socialistă, de pregătire profesională, tehnică a maselor. Această situație necesită măsuri hotărâte în direcția ridicării nivelului învățământului și al pregătirii profesionale, pentru perfecționarea cunoștințelor profesionale, tehnico-științifice ale oamenilor muncii, precum și pentru dezvoltarea conștiinței socialiste — factori de importanță deosebită în creșterea rolului maselor populare în conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți”.

Această contradicție se manifestă sub forma unor disproporții, neconcordanțe între structura nevoii sociale de muncă și cea a resurselor de muncă, între nevoile de creație și inovare și realizarea lor practică, între cerințele diferitelor locuri de muncă și conținutul pregătirii, între nevoia socială de muncă — ca expresie a diviziunii muncii existente — și pregătirea forței de muncă sau (și) aspirațiile individuale ale oamenilor etc. Potrivit rezultatelor unor cercetări, într-o serie de sectoare, profesii și meserii nu se asigură integral cadrele de specialiști și muncitori calificați; în alte cazuri, în raport cu nevoile dinamice ale producției, conținutul pregătirii teoretice generale și de specialitate, ca și al celei practice este deficitar și, în consecință, integrarea în activitate, adaptarea la situații noi, se realizează dificil, cu pierderi de forță de muncă și de eficiență; în numeroase situații mobilitatea forței de muncă, îndeosebi cea profesională — ca una din cerințele majore ale dezvoltării contemporane, ale restructurării economiei, ale sporirii eficienței — este extrem de scăzută; în schimb, în ciuda diferitelor măsuri care au fost luate, fenomenele de fluctuație, inclusiv fluctuația latentă, adevărate canale de pierderi de eficiență, de iredire a resurselor societății, inclusiv a celor umane, se mențin mai ales în industrie și construcții la cote destul de ridicate; creația științifică, asimilarea și crearea de noi tehnologii, de noi produse etc. se desfășoară adesea foarte lent, atât în raport cu nevoile economiei noastre naționale legate de reducerea masivă a importurilor, inclusiv a celui de inteligență, cu imperativul creșterii gradului de competitivitate a produselor românești, al dublării în următorii câțiva ani a productivității muncii, cu potențialul științific de care dispunem, cât și comparativ cu viteza de înnoire a produselor și tehnologiilor realizată în țările dezvoltate; calitatea unor produse suferă un proces de deteriorare, fenomenele de indisciplină — fluctuația, absentismul — cu deosebire în sectoarele de importanță strategică pentru realizarea programului de dezvoltare economică al țării — au încă extindere etc.

În apariția și menținerea acestor necorespunțări sunt implicate alături de alte sectoare sau activități și educația și instrucția profesională. În raport cu dinamismul societății noastre, structurile sistemului de învățământ sunt uneori prea rigide, iar conținutul și tehnologia proceselor de educație și învățare nu se ridică totdeauna sau nu se ridică suficient la nivelul concepției moderne, inovatoare a partidului nostru cu privire la formarea continuă, complexă, multilaterală a omului.

Referindu-se tocmai la această problemă a conținutului procesului instructiv-educativ-formativ, la cea de a XI-a Conferință a U.A.S.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „*Considerând că am realizat un cadru organizatoric stabil și de lungă durată, nu trebuie să uităm nici un moment că învățământul — poate mai mult decât alte domenii — este un proces revoluționar care trebuie să țină seama de rapiditatea cu care se dezvoltă știința, cunoașterea umană în general... Avem marea răspundere față de știința românească, față de viitoarele cadre să facem totul pentru a asigura permanent, an de an, zi de zi, dacă se poate spune astfel, nivelul științific corespunzător întregului nostru învățământ*”.

Evident, nu ne propunem și nici n-am putea emite pretenții aprofundării acestei mari, complicate, dificile și extrem de actuale probleme a contemporaneității, cu atât mai mult cu cât, după opinia noastră, soluțiile viabile în acest domeniu, ca și în altele, de altfel, nu pot emana decât de la colective interdisciplinare, pe baza unor cercetări profunde; în plus, acestea trebuie să fie perfect articulate între ele și organic integrate în strategia globală a dezvoltării, evitându-se, pe cât posibil, soluțiile aparent eficiente impuse de unele situații conjuncturale care însă în materie de formare umană pe termen mediu și lung se pot dovedi neadecvate, perturbatoare și costisitoare.

Dorim numai să supunem atenției, spre reflecție, câteva probleme care nouă ni se par esențiale pentru calitatea procesului de învățare și formare a resurselor umane — ca factor al asigurării unor structuri economice eficiente.

Proiectarea structurii și organizării învățământului, stabilirea numărului de elevi și studenți în funcție de nevoile dezvoltării economice și sociale a țării este — după cum se știe — un principiu de bază, o coordonată fundamentală, definitorie a procesului de formare și dezvoltare a resurselor umane în România. Și nici nu ar putea fi altfel într-o societate în care munca este o datorie de onoare a fiecărui cetățean, singurul mijloc de existență, în care locul de muncă al fiecăruia este garantat. Această modalitate de planificare a pregătirii — care răspunde în mare măsură cerințelor unei învățări adaptative — este pe deplin corespunzătoare numai în măsura și numai atât cit programele de dezvoltare economică, tehnologică, socială au fost judicios elaborate sau (și) cînd conținutul pregătirii științifice, culturale și practice este suficient de larg și de solid pentru a permite, în condiții de eficiență și participare, alternanța muncii, schimbarea profesiei, a funcției etc., o înaltă mobilitate profesională și teritorială. Dacă aceste condiții nu sint întrunite — din păcate cazuri care se mai întîlnesc în practică — apar tensiuni, fie sub forma excedentelor sau deficitelor de forță de muncă în anumite profesii, calificări, sectoare de activitate, fie a unei folosiri necorespunzătoare a competențelor, a cunoștințelor însușite în procesul de învățământ, fie a adoptării unor soluții de compromis pentru acoperirea cerințelor de calificare, de forță de muncă etc. — insuficient verificate ca utile și eficiente. Cu toate măsurile sistematice de lichidare a fragmentării cunoștințelor, de integrare a diferitelor specialități, de policalificare etc., asemenea fenomene sint încă prezente, cu atât mai mult cu cît structura învățământului profesional și liceal, mai ales, și chiar repartiza rețelei pe teritoriu au răspuns și continuă să răspundă cu precădere anumitor nevoi, în timp ce altele sint insuficient satisfăcute, iar orientarea profesională — așa cum se desfășoară în prezent — nu sprijină pe măsura cerințelor armoniza-

rea nevoilor de forță de muncă calificată cu potențialul de muncă și aspirațiile individuale.

Tocmai de aceea, apreciem că în aceste domenii sînt încă necesare studii, măsuri și acțiuni minuțios pregătite și perfect articulate cu întregul sistem de formare umană, luîndu-se în considerare ansamblul de interdependențe specifice procesului de învățare și nu numai o latură sau alta a acestuia.

Concomitent se poate imagina și o altă soluție de proiectare a pregătirii resurselor umane în perspectivă. În condițiile în care calitatea resurselor umane este principalul factor de progres, singura resursă inepuizabilă — în care după unele aprecieri 70% din profesii de astăzi nu vor mai exista în anul 2000, ca urmare a schimbărilor produse deja în domeniul energiei, transporturilor, medicinii, genetica ingineriei, în care este de presupus că și schimbările imprevizibile astăzi vor deține o pondere mare — ne-am putea gândi și la proiectarea structurilor economice pornind de la factorul uman, de la resursele de muncă, promovînd acele structuri care asigură valorificarea competențelor umane și, pe această bază, valorificarea la cote înalte a tuturor celorlalte resurse, o înaltă eficiență economică și înalțate social-umane. Dealtfel, procesul de adaptare nu este și nici nu poate fi univoc numai de la om la societate; în măsura în care omul este forța motrice a dezvoltării, factorul activ care pune în mișcare și valorifică pe toți ceilalți factori de producție, el este bidimensional, încluzînd deci și procesul de adaptare a economiei la aptitudinile, la puterea de creație, gradul de angajare și aspirațiile forței de muncă. Dificultățile constau în a găsi modalitățile concrete de concertare dinamică a acestor două laturi.

În concepția noastră această modalitate exprimă forme noi, poate mai adecvate condițiilor actuale ale dezvoltării, de legare a învățămîntului de viață pe baza pregătirii forței de muncă, în profiluri mai largi care să includă alături de cunoștințele științifice de bază, comune mai multor profesii și specialități, și formarea deprinderilor de studiu permanent, de învățare continuă, capacitatea de a „învîța să înveți”, asigurîndu-se o mai bună corelare între produsele sistemului de formare și nevoia de forță de muncă și de schimbare. Într-o asemenea optică, competențele și răspunderile unităților economice în materie de formare profesională ar trebui să fie nu numai schimbate, ci și mult sporite.

Raportul dintre pregătirea culturală, științifică și tehnică generală și de specialitate, dintre trunchiul cunoștințelor mai mult sau mai puțin comune tuturor indeletnicirilor sau unor grupe mari de profesii și calificări și cele specifice unei meserii, profesii, funcții, dintre pregătirea teoretică științifică și tehnică și deprinderile practice sînt — prin importanța lor majoră pentru asigurarea calității învățării umane — probleme care nu pot lipsi din nici o acțiune de perfecționare a formării omului, astfel încît să fie capabil nu numai să răspundă cu promptitudine și în mod eficient oricărei noi solicitări, ci să fie înarmat cu deprinderi de previzionare, de creație, de inovație.

Multifinalitatea fiecărei trepte a procesului de învățare și educație astfel încît absolventul să posede atît pregătirea științifică, cît și deprinderile de muncă necesare integrării rapide în activitate este unul din punctele forte ale concepției românești de educație și formare profesională — derivînd din principiul fundamental al integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Realizarea în practică a acestui principiu se dovedește nu prea ușoară și nici lipsită de riscuri, de capcane. Asupra a două dintre acestea dorim să atragem atenția: prima privește momentul opțiunii profesionale, al alegerii profesiei, extrem de important pentru întreaga eficiență economică și social-umană a procesului de educație și formare. Dacă această opțiune este prea timpurie în raport cu cantitatea și calitatea informațiilor disponibile și cu capacitatea de înțelegere și decizie a omului, dacă nu are în vedere în mod echilibrat structura nevoii sociale de muncă în corelație cu înclinațiile și aspirațiile omului, nu se bazează pe criterii științifice și nici pe efortul concertat al factorilor implicați în orientarea profesională (școala, familia, organizația de U.T.C. etc.), dacă are în mare măsură un caracter întîmplător — o asemenea opțiune profesională se va dovedi pe parcursul vieții active prea costisitoare. De aici și necesitatea unor acțiuni sistematice, coordonate, întemeiate pe criterii științifice de orientare profesională nu numai a tinerilor, ci și a adulților în cazul schimbării meseriei, locului de muncă etc.; a doua privește măsura în care planurile și programele de învățămînt, dar mai ales realizarea lor concretă, asigură în mod echilibrat cunoștințele și deprinderile de muncă necesare însușirii și exercitării unei profesii. Or, sînt numeroase semnale să, din cele mai felurite motive, acest echilibru nu se realizează în mod corespunzător, iar calitatea pregătirii resurselor umane are de suferit; combaterea și evitarea unor asemenea fenomene necesită intervenții atît în direcția repartizării numărului de ore, eşalonării și integrării diferitelor discipline, corespunzător locului și funcțiilor lor în procesul de formare a re-

surselor umane pentru viață și activitate socială utilă, cît și, mai ales, în direcția asigurării tuturor condițiilor de respectare a planurilor și programelor de învățămînt.

Există, în același timp, și în ciuda concepției pregătirii de profil larg, pentru anumite categorii de forță de muncă cu deosebire, un pericol real al supraspecializării — considerată de unii autori la opinia cărora subscriem — ca o manifestare a unei învățări inadecvate progresului, care în perspectivă istorică pe termen mediu și lung poate deveni blocaj al dezvoltării. Fenomenul supraspecializării rezultă dintr-o mulțime de condiții luate împreună cum sînt: structura rețelei de învățămînt mult prea specializată, ceea ce îngustează posibilitățile de folosire eficientă a forței de muncă potrivit nevoilor schimbătoare ale producției, fragmentarea prea mare a disciplinelor, lipsa unei concepții și unor tehnici de predare interdisciplinare, locul încă modest ocupat în programele de învățămînt de disciplinele de graniță, raportul dintre diferite discipline; la toate acestea se impune a adăuga neajunsurile existente în utilizarea integrală a timpului personalului didactic și al populației școlare afectat procesului instructiv-educativ corespunzător destinațiilor stabilite prin planurile și programele de învățămînt, consumarea unor importante segmente de timp pentru activități colaterale, secundare, în raport cu procesul instructiv-educativ-formativ etc., adesea pentru a suplini carențe în repartizarea și utilizarea rațională a populației ocupate. În acest fel, pe calea unei specializări prea înguste — paradoxală în condițiile schimbării accelerate a lumii economice moderne — și a unei folosiri necorespunzătoare a timpului și resurselor alocate procesului de învățare și formare umană, se reduc mult valențele anticipative și participative ale învățării și, în consecință, ale factorului uman, ca forță motrice a dezvoltării și modernizării structurii economice.

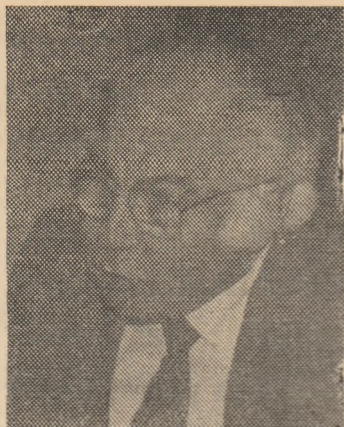
În fine, apreciem că dispunem de imense rezerve în perfecționarea tehnologiei de învățare. Avem în vedere faptul că se practică pe scară largă o învățare de menținere, de transmitere a unor cunoștințe și mai puțin o învățare bazată pe anticipare, pe inovație, pe pregătirea complexă pentru viață. În acest proces sînt implicate — în strînsă și strictă corelare — metodele și tehnicile de predare, dotarea cu material didactic, organizarea procesului instructiv-educativ, dotarea cu cadre didactice și pregătirea lor adecvată pentru a stăpîni și utiliza noile tehnici de învățare etc.

Oricît de perfect ar fi procesul de educație și formare, finalitatea lui este redusă dacă pe planul utilizării forței de muncă nu se asigură totalitatea condițiilor necesare. Folosirea rațională, eficientă a forței de muncă este un proces complex și complicat care presupune realizarea concomitentă a trei obiective: a) folosirea completă a populației în vîrstă de muncă (care solicită un loc de muncă), asigurarea, potrivit nevoilor economiei naționale, a pregătirii și aptitudinilor forței de muncă, unui loc de muncă pentru întreaga populație aptă de muncă. Aceasta este o condiție necesară dar nu și suficientă a ocupării depline a forței de muncă; b) folosirea integrală a timpului de muncă al populației ocupate și c) folosirea deplină a competențelor, a cunoștințelor și deprinderilor resurselor de muncă. Avînd în vedere tridimensionalitatea procesului de ocupare și utilizare a forței de muncă este evident că o folosire insuficientă sau necorespunzătoare sub oricare din aspectele menționate este — pe planul eficienței și al impactului asupra dezvoltării — la fel de dăunătoare ca și învățarea neadecvată, insuficient corelată cu cerințele progresului multilateral al societății și resurselor umane.

În acest context, pentru a valorifica mai bine investiția din învățămînt, se poate acționa pe multiple canale, dintre care extrem de importante în prezent ni se par următoarele: a) crearea unei structuri profesionale orientată spre viitor, de natură să valorifice competențele create prin învățare; pregătirea forței de muncă într-o largă viziune de perspectivă asigurînd ponderea necesară pentru așa-numitele meserii ale viitorului; b) repartizarea forței de muncă calificate în producția socială corespunzător capacității sale productive și de creație, astfel încît să fie evitate pierderile de competență, risipa de cunoștințe; c) asigurarea unei înalte mobilități orizontale și verticale a factorului uman; utilizarea unui sistem adecvat de stimulente materiale și morale, capabil să pună în valoare competențele, să descătușeze inițiativa, puterea de creație și energiile întregii populații. Este — după opinia noastră — o condiție sine qua non, o pîrghie de bază a valorificării maxime a factorului uman, fără de care oricît de bună, de înaltă ar fi calitatea sa, nu se verifică ca factor al modernizării permanente a structurilor economice și al înfloririi personalității umane.

dr. Steliana PERȚ

Convorbiri economice cu



GÉRARD DESTANNE DE BERNIS

președintele Institutului de științe matematice
și economice aplicate,
profesor la Universitatea din Grenoble (Franța)

Cursa înarmărilor, o povară grea pe umerii tuturor popoarelor

— Ce merite și ce puncte slabe are după părerea dv. Raportul Comisiei independente pentru problemele dezvoltării internaționale, cunoscut și sub numele de Raportul Brandt la care v-ați referit aici la București în expunerile dv. la Centrul Demografic O.N.U. — România?

— În ce privește Raportul Brandt (mă refer la prima lui versiune) aș vrea să subliniez ca un aspect extrem de pozitiv capitolul consacrat dezarmării. Trebuie insistat puternic asupra faptului că este vorba de primul document oficial occidental care ia o poziție atât de clară asupra necesității dezarmării. În raport se merge până la a se spune că o politică de dezarmare ar reprezenta un element important al unei noi organizări a economiei mondiale. Dacă ne-am întreba care sînt motivele pentru care astăzi experții din țările dezvoltate preconizează o politică de dezarmare, am constata că unul din ele este incapacitatea acestor țări de a mai suporta cheltuieli neproductive atât de importante ca cele din actualele bugete de înarmare. Este o observație pertinentă, realistă, cu atât mai meritorie cu cât există și unii care consideră că soluția pentru ieșirea din criză ar fi un război.

Al doilea aspect pozitiv al raportului este că el nu încearcă să dea iluzii în privința realității actuale. El vorbește de criză, somaj, mizerie, sărăcie, subalimentație și nevoia urgentă de a asigura hrana populației. Avem aici recunoașterea într-un text oficial a realității și a crizei.

În continuare sînt mult mai rezervat asupra conținutului Raportului Brandt. Las deoparte contradicțiile care apar în text și care se datorează în mod evident unor divergențe în interiorul comisiei care a redactat raportul. Dar așa se întâmplă cu majoritatea rapoartelor redactate în colectiv, și nu acest aspect mi se pare neliniștitor. Sînt neliniștit mai mult de existența unui număr de contradicții care există în raport la nivel de analiză. De exemplu, ni se explică cu mare seriozitate că problema foamei este o problemă urgentă, dar în continuare autorii nu ezită să afirme că lumea a treia trebuie să dezvolte cultura de export, ceea ce este în totală contradicție cu soluționarea problemei foamei.

Dar rezervele mele se referă mai ales la concepția generală asupra economiei mondiale așa cum apare ea în raportul amintit. De fapt raportul ne prezintă o lume în care producția este asigurată exclusiv de firme transnaționale și în care rolul statului s-ar rezuma la gestiunea forței de muncă și eventual la asigurarea apărării monedei naționale, ca și cum ar putea exista o monedă independent de sistemul productiv în care se găsește ea sau ca și cum sarcina statelor s-ar reduce la a menține nivele scăzute de salarizare și de a crea condiții favorabile dezvoltării firmelor transnaționale. Se spune în mod explicit că naționalizarea este bine înțeleasă permisă din punct de vedere juridic, dar că din punct de vedere economic este un lucru negativ și că în orice caz nu poate exista naționalizare fără despăgubire. Această reprezentare mă îngrijorează în măsura în care ea consideră finalmente că națiunile au fost un avatar al istoriei și că ne îndreptăm spre o lume în care capitalul transnaționalizat este cel care organizează întreaga economie și viața socială. Aceasta ar presupune dispariția unei eventuale autonomii a lumii a treia, care — e drept — nu există încă azi decît în fază de deziderat. În viziunea raportului, lumea a treia s-ar găsi complet integrată în mișcarea generală a capitalului, într-o situație în care profitul ansamblului capitalului va rămîne în mare

măsură legat de transferul de valoare de la lumea a treia prin intermediul sistemului de prețuri.

Al doilea aspect al Raportului Brandt, este prezentarea unei scheme de ieșire din criză care se poate rezuma ca fiind un model tradițional de reproducție lărgită cu două sectoare, în condițiile în care sectorul I, producător de mijloace de producție, să se dezvolte în Nord, sub controlul capitalistilor de acolo, în vreme ce sectorul II, producător de bunuri de consum, să se dezvolte — cel puțin în ce privește bunurile de consum de masă — în țările din Sud, în realitate sub controlul capitalului transnațional. Bineînțeles că acest lucru ar fi posibil numai cu condiția unor transferuri masive de capital din Nord spre țările din Sud. Dar se știe că într-un model de reproducție lărgită cu două sectoare, capitaliștii din sectorul I sînt cei care controlează întregul sistem. Cu alte cuvinte, soluția propusă astăzi pentru criză este un model de reproducție lărgită a capitalului, controlat în întregime de deținătorii de capital din țările din Nord, rolul țărilor din Sud fiind de a asigura o forță de muncă ieftină care să utilizeze mijloacele de producție produse în țările capitaliste dezvoltate și de a permite prin producția lor pe de o parte obținerea unor profituri foarte ridicate pe plan local, iar pe de altă parte punerea la dispoziția consumatorilor din rîndul maselor muncitoare a unor bunuri de larg consum cu prețuri scăzute, ceea ce reprezintă — se știe acest lucru încă de la Ricardo — condiția obținerii unor profituri ridicate.

Așadar, nu reduc cu nimic importanța și raționalitatea teoretică a Raportului Brandt, care consider că reprezintă una din viziunile interesante privind o ieșire capitalistă din criză și cred că în raport cu el se poate înțelege cum la un colocviu organizat la Havana în 1978 de Universitatea Națiunilor Unite noua ordine economică internațională a putut fi definită ca o alternativă la viziunea ieșirii capitaliste din criză. Aș spune că într-un fel, noua ordine economică internațională, așa cum a fost concepută începînd din 1974, în elementele sale succesive, constituie viziunea alternativă la cea a Raportului Brandt.

— Ați afirmat că în ultima vreme conceptul de nouă ordine economică internațională s-a îmbogățit. În ce sens?

— Cred că dacă se privește istoria conceptului de nouă ordine economică internațională s-ar putea distinge mai multe perioade. Prima dintre ele, 1974—1975, aș numi-o perioada euforiei noii ordini: o serie de reuniuni la toate nivelurile, consacrate celor cinci puncte principale ale noii ordini economice internaționale, enunțate în 1974. Există o a doua perioadă, de descurajare, care pornește de la faptul că țările capitaliste dezvoltate se servesc de diverse pretexte pentru a refuza să se angajeze în negocieri, ceea ce a condus țările în curs de dezvoltare să lanseze Programul de la Arusha din 1977, în care preconizau o cooperare Sud-Sud, care, azi, este integrată în viziunea asupra noii ordini economice internaționale și care avea ca unul din obiectivele sporirea puterii de negociere a lumii a treia în raport cu țările dezvoltate. A urmat o a treia fază, de mare descurajare, în cadrul căreia țările capitaliste avansate au încercat să dezbină lumea a treia sub diverse pretexte. Astăzi se vorbește de noile țări industriale, de țările intermediare, de țările O.P.E.C., de țările cel mai puțin dezvoltate; într-un recent raport al U.N.C.T.A.D. apare și categoria țărilor cele mai afectate de criză etc., astfel încît se poate crea impresia că lumea a treia s-a fragmentat într-un număr de grupuri de țări care nu ar mai avea nici un interes comun, ceea ce ar face foarte dificilă instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Dacă țările în curs de dezvoltare se vor lăsa induse în eroare în acest mod, țările dezvoltate vor putea atunci să arate cu teame că nu este posibil să se desfășoare negocieri globale, deoarece nu există interese comune.

Revenind o clipă la cooperarea Sud-Sud, aș spune că ea conține în sine germele unor procese care, dacă țările în curs de dezvoltare își vor menține unitatea, pot să le fie foarte favorabile. Țările din Sud pot avea între ele schimburi comerciale mult mai importante decît acum, cu condiția ca ele să se facă la alte prețuri decît cele practicate acum pe piața mondială și de asemenea cu condiția revalorizării prețurilor produselor agricole în raport cu cele ale produselor industriale. Țările din Sud producătoare deja de mijloace de producție și-ar putea lărgi producția respectivă și găsi noi debușee chiar în rîndul țărilor în curs de dezvoltare. Cooperarea Sud-Sud este interesantă dacă se vor institui structuri comerciale eliberate de influența firmelor transnaționale, prin acorduri încheiate între state.

Cred că unul din meritele crizei, dacă pot îndrăzni să fac o asemenea afirmație, este că a clarificat mult pozițiile.

— Ce impresie v-a lăsat experiența participării la CEDOR?

— Experiența a fost extrem de interesantă. Am găsit aici o echipă foarte dinamică de stagiați, pasionați de ceea ce făceau. Discuțiile au fost serioase, participarea activă și — așa cum am spus-o deja în mai multe rînduri — va trebui să țin seama de observațiile făcute pentru a îmbogăți considerațiile mele pe marginea a ceea ce ar putea fi o strategie de dezvoltare. Sper că efortul făcut la CEDOR va fi efectiv util tuturor stagiarilor. Am apreciat prezența unor tineri români, dialogul purtat deci cu tinerii veniți din lumea a treia, mai ales din Africa, dialog soldat cu beneficii reciproce.

Interviu realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

DACA speranța omenirii de a făuri o economie mondială echilibrată și stabilă nu poate fi pusă în forțele oarbe ale pieței concurențiale, înseamnă că atenția ei trebuie să se îndrepte spre negocieri și acorduri conștient realizate între toți cei interesați. Dacă se dorește ca deciziile adoptate cu aceste prilejuri să fie realiste și echitabile, atunci trebuie evitate erorile din trecut, atât iluziile tehnocrate despre pretinsa funcționare automată a economiei (care subapreciază rolul activ al oamenilor, legitimitatea aspirațiilor masei populare și creativitatea lor), cât și iluziile dogmatice ale adeptilor voluntarismului (care nesocotesc limitele obiective ale acțiunilor umane, determinate de structurile tehnice și sociale în care se manifestă ele și condiționate de mediul natural). Pentru evitarea acestor capcane, care decurg din concepții unilaterale și atitudini rigide, respectiv din interese de clasă sau de grup înguste, este necesar un efort analitic și critic sporit față de trecut, cu scopul de a delimita adevărurile perene de ideile false care au avut circulație în literatura de specialitate, mai ales în legătură cu trei probleme cheie legate de funcționarea economiei mondiale și desfășurarea relațiilor economice internaționale și anume: în primul rând, natura și dinamica prețurilor mărfurilor comercializate pe piața mondială, precum și a raporturilor de schimb dintre diferite tipuri de țări; în al doilea rând, structurile de producție la scară mondială sau diviziunea internațională a muncii; în al treilea rând, politicile economice externe ale diferitelor țări, mai ales politicile comerciale și financiar-valutare.

Dacă ținem seama de caracterul de tranziție al epocii contemporane, de faptul că relațiile între state, națiuni și popoare trebuie așezate pe baze și principii noi în funcție de direcția generală în care se modifică raportul de forțe pe plan mondial, atunci la problemele menționate mai sus trebuie adăugate altele trei și anume: întâi problema păcii și, implicit,

Priorități și perspective în teoria relațiilor economice internaționale (III)

a dezamării, ca o condiție fundamentală pentru orice fel de activitate umană creatoare și constructivă; în al doilea rând, problema contradicțiilor din viața internațională, începând cu cele economice, pentru a găsi căi și metode realiste de soluționare a acestora în interesul progresului general al umanității; în al treilea rând, problema gradului și formelor de valorificare a resurselor de dezvoltare de care dispune fiecare țară și planeta noastră în ansamblu și, mai ales problema gradului de valorificare a muncii naționale, ca temelie a ridicării nivelului de civilizație și progres al popoarelor lumii.

Teoria economică științifică referitoare la aceste probleme ar avea de câștigat foarte mult dacă specialiștii în acest domeniu ar manifesta un interes durabil și sistematic atât față de istoria economică a popoarelor, cât și față de istoria teoriilor (doctrinelor) despre economia mondială și relațiile economice internaționale. Prima i-ar putea feri de limitele și sterilitatea modelelor abstracte folosite până acum în studiul relațiilor economice internaționale. A doua i-ar putea ajuta să se debaraseze de prejudecăți în raport cu adversarii ideologici și să respecte mai mult adevărul istoric în ce privește pater-

nitatea unor descoperiri și prioritatea unor gânditori în elaborarea de concepte, principii și metode pentru studierea relațiilor economice internaționale. În lumina istoriei reale (deci complete) a doctrinelor economice este evident că nu poate fi vorba despre o teorie științifică asupra relațiilor economice internaționale dacă se ignoră sau se combate punctul de vedere marxist asupra acestei problematice, indiferent dacă forma în care a fost expus acesta în diferite lucrări a avut un caracter mai sistematic sau mai puțin sistematic.

Din perspectiva învățămintelor pe care ni le poate oferi istoria doctrinelor economice ar trebui ca specialiștii să manifeste mai mult discernământ în delimitarea contribuțiilor științifice de iluziile și erorile diferiților gânditori care au investigat domeniul relațiilor economice internaționale de-a lungul timpului. Pe baza unei analize concret-istorice a diferitelor teorii și doctrine burghize despre relațiile economice internaționale se impune analiza nuanțată a diferitelor variante a teoriei costurilor comparative de producție (de ex.: metamorfozele ei de la Ricardo la Samuelson), mai buna delimitare a elementelor tehnico-economice de elementele ideologice ale acesteia (de ex.: conceptele de „cost comparativ” și „avantaj relativ” în opoziție cu iluziile despre „avantajul reciproc” al partenerilor și „armonia universală” etc.). Din aceeași perspectivă s-ar impune mai multă responsabilitate și prudență cu prilejul formulării unor critici la adresa poziției gânditorilor marxști față de problema relațiilor economice internaționale, nu pentru că ele ar fi interzise în principiu, sau că ar fi supărătoare, ci pentru că în controversele care au avut loc în jurul noțiunii de „schimb inegal” au fost formulate adeseori și reproșuri inutile la adresa lui K. Marx sau critici greșite, iar unele dintre ele chiar naive, cum sînt unele din aprecierile lui A. Emmanuel la adresa teoriei valorii în condițiile capitalismului.²³⁾

Elaborarea unei istorii naționale și universale riguroase a doctrinelor economice

FIȘE

Pe agenda cercetării economice

● În ziua de 4 iulie 1983 a avut loc la Iași ședința fărâgită a Biroului executiv al Institutului Central de Cercetări Economice, la care au participat cadre de partid și de stat din județele Iași, Vaslui, Botoșani, Suceava, Bacău, factori de conducere ai unor întreprinderi și instituții din județ, conducători ai institutelor de cercetări economice din țară, cadre didactice și cercetători. În cadrul ședinței a fost dezbătută activitatea desfășurată de Centrul teritorial de cercetări economice Iași în perioada 1981-1983, reliefându-se preocupările cerce-

tării ieșene în conformitate cu orientările teoretico-practice izvorite din documentele de partid, din gândirea economică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cu acest prilej, a avut loc un larg schimb de opinii pe marginea a două lucrări de cercetare: „Autogestiunea economico-financiară a întreprinderilor și stimulentele economice” și „Prezentarea metodologiei de evidență și calcul a costurilor de producție în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii”, apreciindu-se valoarea propunerilor formulate de autori, precum și necesitatea continuării cercetării și aprofundării unor noi domenii, în conformitate cu indicațiile formulate la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.

Totodată, au fost subliniate direcțiile de acțiune pentru pe-

rioadă imediat următoare și de perspectivă, așa cum au fost formulate și la Plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, în vederea asigurării unei continuități a activității de cercetare și ancorării mai puternice a acesteia în viața economică concretă a țării.

Întreprinderi dinamice

● Studiarea evoluției și a problemelor particulare pe care le ridică stimularea întreprinderilor dinamice se dovedește deosebit de importantă datorită modului de organizare a economiei ungare — opinează Loránd Róday în articolul „A dinamikus vállalatok helyzete az iparban” (Poziția întreprinderilor dinamice în cadrul industriei) publicat în nr. 5/1983 al revistei „KÖZGAZDASÁGI SZEMLE”. Astfel, opinează autorul, este larg împăr-

tășită ideea după care existența unui climat competitiv între unitățile de producție constituie un factor de progres general olebind condițiile obținerii unor rezultate superioare de către acele întreprinderi care sînt bine orientate strategic și conduse mai eficient. Datele statistice, se arată în studiu, atestă că numai o mică parte din totalul întreprinderilor sînt întreprinderi dinamice, majoritatea dintre acestea fiind de tip cooperatist. Un alt factor semnificativ pentru politica economică îl constituie faptul că elementul de diferențiere între întreprinderile dinamice și celelalte nu îl constituie în primul rând ritmul de creștere ci asigurarea echilibrului financiar, a solvabilității. Din această optică se relevă că pentru a spori ponderea întreprinderilor dinamice pe ansamblul economiei trebuie să se apeleze cu

ce, în general, a teoriilor și doctrinelor despre relațiile economice internaționale, în special, ar putea constitui un bun prilej pentru **reconsiderarea realistă a contribuției pozitive a unor gânditori din trecut ale căror idei au fost neglijate sau neînțelese pe timpul lor, sau ulterior.** Unul dintre cele mai semnificative exemple din țara noastră în această privință îl constituie concepția economistului burghez liberal Mihail Manoilescu despre schimburile internaționale, protecționism, teoria costurilor comparative de producție și despre descentralizarea industriei la scară mondială prin industrializarea țărilor agrare. Această concepție a fost elaborată cu mai bine de două decenii înainte de teoria „economiei periferice” a lui R. Prebisch (Argentina) și s-a bazat în mod expres pe unele idei marxiste de însemnătate metodologică și teoretică indiscutabilă (teoria valorii bazată pe muncă și teoria exploataării națiunilor agricole în comerțul internațional capitalist). Intrată în circuitul mondial de valori spirituale încă din anii 1929, 1931, 1937, prin publicarea lucrării lui M. Manoilescu „Teoria protecționismului și a schimburilor internaționale” în mai multe limbi de circulație internațională, această concepție a fost ulterior uitată, ignorată sau minimalizată de prea mulți specialiști în materie. Faptul acesta este regretabil deoarece **această** parte a operei economice a lui M. Manoilescu se impune în mod riguros și imperios nu numai în istoria națională ci și în istoria universală a doctrinelor economice despre relațiile economice internaționale, prin critica justificată, adusă teoriei costurilor comparative de producție și liber-schimbismului, prin numeroasele propuneri practice constructive în direcția stimulării dezvoltării țărilor mici și mijlocii aflate în stare de subdezvoltare, ca și prin interesante considerațiuni metodologice privind cercetarea economică.

Faptul că și în țara noastră lipsește o **lucrare de sinteză** privind istoria naționa-

lă și universală a doctrinelor economice referitoare la relațiile economice internaționale este cu atât mai surprinzător cu cât problematica economiei mondiale și a relațiilor internaționale constituie **unul din domeniile prioritare** în care s-a manifestat din plin contribuția creatoare și constructivă a poporului român la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în primul rând, prin gândirea clarvăzătoare a președintelui țării noastre **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, promotor de prestigiu mondial al noului ordin economic internațional. Sugerăm factorilor de răspundere din țara noastră să examineze oportunitatea și modalitatea elaborării unei istorii naționale și a unei istorii universale a doctrinelor economice despre relațiile economice internaționale, cu convingerea că această măsură corespunde hotărârilor adoptate de plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, viziunii optimiste a Partidului Comunist Român despre viitor, care atribuie un rol crescând științei, o responsabilitate sporită teoriei, educației, culturii înaintate în ridicarea patriei noastre și a întregii omeniri pe noi trepte de civilizație și progres. **„Viitorul aparține unei lumi mai drepte și mai bune, egalității sociale și naționale, respectului dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă”,** arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea făcută la această plenară, formulind totodată apelul „**Să transformăm activitatea teoretică, ideologică, politico-educativă într-o forță care să determine dezvoltarea continuă a forțelor de producție, perfecționarea structurii și relațiilor sociale.**”

Elaborarea unor lucrări de sinteză în domeniul cunoașterii istoriei și teoriei relațiilor economice internaționale presupune, desigur, multă mîgălă pentru adunarea, selectarea și ierarhizarea faptelor, informațiilor, precum și o rigurozitate deosebită în aprecierea lor, dublate atât de modestia actului interpretativ, cât și de fermitatea critică și autocritică, în vede-

rea stabilirii adevărului, a promovării valorilor autentice din acest domeniu și a eliminării falselor valori. Citeva **invățăminte utile** în această privință ne oferă și marxistul italian Michele Salvati cu prilejul comentariilor referitoare la concepția economistului francez Arghiri Emmanuel despre schimbul inegal. „Lipsește total (din lucrarea comentată — n.n.s.) o evaluare globală a imperialismului, ca și o gândire echilibrată asupra diferitelor lui aspecte și asupra ansamblului cauzelor care dau naștere subdezvoltării. Dacă s-ar face această evaluare, ar fi pusă în lumină într-un mod mult mai exact interdependența dintre termenii de «subdezvoltare» și de «schimb inegal». Atunci s-ar putea constata că subdezvoltarea (și deci productivitatea medie scăzută din sectorul producător de bunuri de mijloc de subsistență, ca și salariile scăzute) constituie un factor mult mai puternic pentru explicarea schimbului inegal decît este acesta pentru explicarea subdezvoltării”²⁵).

Și, încercînd o anumită generalizare în ce privește unele rămăneri în urmă ale teoriei economice marxiste actuale, același autor remarcă: „Rămîne insuficiența teoretizărilor noastre asupra imperialismului și problema nerezolvată a economiilor naționale (a locului și rolului economiilor naționale în cadrul economiei mondiale — n.n.s.): asupra acestor teme trebuie să-și îndrepte forțele oricărui specialist marxist, dînd dovadă, în același timp, de mai multă rigoare, cit și de mai multă modestie, decît a manifestat Emmanuel (fără a nutri iluzia că va găsi soluții simple și «strălucite»)”²⁶).

prof. dr. Sultana Sută-SELEJAN

²⁵ Emanuel, A.: Op. cit. (punctul 19 mai sus), p. 342-348, 367-378; vezi și critica formulată în același volum de către Bettelheim, Charles, p. 299, 302-306.

²⁶ Salvati, Michele: Op. cit. (punctul 20 mai sus), p. 142.

²⁶ Idem, p. 150.

precădere la pirghii economice și financiare.

Statul și industrializarea

● **Analizînd în articolul „L'état face aux contraintes de l'industrialisation” prezentat în numărul din ianuarie-martie al publicației „REVUE TIERS-MONDE” care este rolul statului în conducerea procesului de industrializare în țările în curs de dezvoltare Jean Masini constată că o problemă esențială o reprezintă crearea structurii tehnologice proprii. Experiența acumulată pînă în prezent demonstrează că procesul nu este rectiliniu ci multiform. Discutînd numai aspectul tehnologic se cere soluționată dilema: tehnologii de vîrf — tehnologii adecvate, deopotrivă cu aspectele ce țin de dependența tehnologică și im-**

plicită cea economică și politică pe care o generează o anumită opțiune; în ce privește asigurarea cadrelor calificate se cere optimizat efortul, mare și de durată, pe care îl presupune ridicarea nivelului general de instruire al populației cu cerința utilizării eficiente, într-un termen cit mai scurt, a potențialului tehnologic achiziționat. Soluționarea complexului de probleme ce însoțește procesul de industrializare presupune, potrivit opiniei lui J.M., respectarea citorva criteriilor de bază: a) conștientizarea la scară națională a impactului tehnologic; b) utilizarea rețelei de întreprinderi mici și mijlocii ca factor de experimentare; c) considerarea importului tehnologic ca o etapă incipientă în procesul de creare a unei rețele industriale de sine stătătoare capabilă să susțină propria-i modernizare și creștere.

Revitalizarea marilor orașe

● **Ceea ce specialiștii denumesc „renașterea orașelor” reprezintă a patra fază de evoluție a civilizației urbane, fază ce ar fi caracteristică actualului slîrșit de secol. Este vorba, după cum se arată în studiul „Renaissance des villes” publicat în numărul din martie a.c. al revistei „L'OBSERVATEUR de L'OCDE”, de o evoluție ce poate fi particularizată prin următoarele jaloane: a) o perioadă de concentrare urbană ce caracterizează etapa de început a industrializării; b) retragerea unei părți a populației urbane spre periferii; c) creșterea rapidă a unor orașe mici și mijlocii în detrimentul metropolelor; d) repopularea orașelor mari, fază prin care trec actualmente, după cum se arată în studiu, marile orașe din țările capitaliste dez-**

FIȘE

voltate. Fenomenul, pozitiv în ansamblu, vădește și efecte negative. Astfel, se constată că sporurile de populație se realizează prin atragerea unei populații cu venituri modeste, și în general slab calificate. Tocmai de aceea, pentru a susține efectiv revitalizarea marilor orașe, se cere aplicată o nouă politică urbană ale cărei coordonate ar fi: dezvoltarea serviciilor, a unor industrii mici și nepoluante, o politică selectivă în domeniul construcției de locuințe urmînd a se da o mai mare atenție conservării și modernizării fondului locativ existent decît construirii de noi locuințe.

20

Lichidarea subdezvoltării — problema majoră a contemporaneității*)

O PROBLEMĂ de importanță fundamentală a epocii noastre este aceea a subdezvoltării, a accentuării decalajelor dintre țările bogate și sărace. Perpetuarea stării de subdezvoltare are efecte negative asupra evoluției economico-sociale a întregii omeniri, asupra progresului și civilizației tuturor popoarelor, asupra păcii generale. „De lichidarea subdezvoltării — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — depinde în mod direct instaurarea unor relații de încredere, colaborare și pace în lume.”)

Programul P.C.R. despre conținutul și cauzele subdezvoltării

DE REGULĂ, subdezvoltarea economică se caracterizează prin: slaba dezvoltare a industriei și a agriculturii; nivel tehnic rudimentar; structura pe ramuri dezarticulată; nivel redus al venitului național, al producției industriale și agricole pe locuitor; eficiență economică scăzută; insuficientă folosire a forței de muncă; ritmuri lente de dezvoltare.

În lume există în prezent circa 120 de state slab dezvoltate și în curs de dezvoltare. Între ele există deosebiri importante în ceea ce privește suprafața și numărul populației, resursele naturale, gradul de înzestrare tehnică, structurile social-economice, regimurile politice existente, tradițiile național-istorice, gradul de cultură și civilizație, nivelul de trai.

Subdezvoltarea economică este un fenomen deosebit de eterogen. Ea prezintă o diversitate a structurilor social-economice și politice nu numai de la un continent la altul, de la o zonă la alta, ci și între țările aceleiași continent și în cadrul fiecărei țări.

În rîndul acestor țări întîlnim grupa celor mai puțin dezvoltate, insuficient înzestrate cu resurse materiale și umane, în care produsul intern brut pe locuitor este sub 250 de dolari. Ele suferă cea mai mult de pe urma subdezvoltării, a crizei energetice, a celei de materii prime, cît și de pe urma crizei valutare-financiare. O altă grupă de țări este a celor cu economie relativ mai avansată — țări în curs de dezvoltare. Economia lor se caracterizează prin ritmuri de dezvoltare mai pronunțate; prin accentul pus pe ramurile de bază ale industriei și pe utilizarea într-o măsură mai mare a resurselor proprii. De asemenea, există o altă grupă de state independente care deși nu au industrie decît în forme embrionare, totuși pe baza rezultatelor obținute în agricultură, în turism și export au un ritm de creștere relativ mai ridicat, situîndu-se și ele în grupa țărilor în curs de dezvoltare.

Starea de subdezvoltare a unor state — se subliniază în Programul P.C.R. — este rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asupra popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile“.

Structura economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare

ÎN ECONOMIA acestor țări, industria este slab dezvoltată. Industria grea este aproape inexistentă, predominînd industria extractivă și de prelucrare sumară a materiilor prime. Nivelul extrem de redus al înzestrării tehnice și al productivității muncii în aceste țări menține și accentuează chiar decalajul față de țările dezvoltate. Deși în majoritatea acestor țări, economia are un caracter predominant agrar, agricultura este slab dezvoltată, cu o înzestrare tehnică rudimentară. În cele mai multe țări potențialul agricol este ineficient utilizat, iar între sectorul vegetal și cel zootehnic există mari disproporții. De asemenea, există dezechilibre între ramurile productive și cele neproductive, între sectorul primar, cel secundar și cel terțiar. Caracteristică pentru aceste țări este de regulă monoproducția — extractivă sau agricolă. Procesul reproducției sociale poartă amprenta specializării înguste pentru export și a dependenței lor de un număr redus de produse. Astfel, aceste țări apar ca

*) Cu aceasta încheiem publicarea lecțiilor destinate candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior și le urăm succes. Menționăm că din lipsă de timp nu au fost publicate lecțiile „Crisa generală a capitalismului” și „România în circuitul economic mondial”, care, desigur, fac parte din programa obligatorie pentru concursul de admitere.

fiind furnizoare de materii prime, piețe de desfacere și sfere de influență pentru țările capitaliste dezvoltate.

Toate acestea conduc la menținerea și accentuarea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace atît în ceea ce privește venitul național pe locuitor, producția industrială și agricolă pe locuitor, nivelul productivității muncii, cît și în domeniul cercetării și pregătirii cadrelor. Efectele decalajelor se răsfrîng, în primul rînd, asupra popoarelor din țările subdezvoltate. Menținerea împărțirii lumii în țări dezvoltate și slab dezvoltate constituie o frînă în calea participării acestora din urmă, pe bază de egalitate, la schimbul de valori materiale și spirituale pe plan internațional.

Structura social-economică a țărilor în curs de dezvoltare este extrem de eterogenă. Ea se caracterizează prin existența unei multitudini de tipuri de relații și sectoare social-economice și anume: a) relații de producție precapitaliste (primitive, sclavagiste, feudale); b) mica producție de mărfuri; c) relații capitaliste, inclusiv forma monopolistă generată de capitalul monopolist străin; d) relații bazate pe proprietatea de stat și cea cooperatistă. Nici una din aceste structuri nu există însă în formă pură. Are loc o interacțiune între diferitele forme, există forme de tranziție de la economia naturală la cea bănească, de la dezvoltarea agrară la cea agrar-industrială și chiar industrial-agrară.

Ca urmare a acestei structuri economice, structura socială prezintă anumite aspecte specifice. Se reproduc în forme noi, adaptate la noile condiții, raporturile tribale acolo unde sînt dominante structurile economice gentilice; se adîncesc contradicțiile dintre proprietarii feudali și țărănimă în țările unde predomină relațiile de producție bazate pe proprietatea feudală asupra pămîntului. Țărănimă, cea mai numeroasă clasă socială, legată și de existența sectorului micii producții de mărfuri, trăiește în condiții fie de exploatare feudală, fie de exploatare capitalistă. În țările unde există relații de producție capitaliste, în rîndurile burgheziei se disting: burghezia națională, care joacă în anumite împrejurări un rol progresist mai ales în lupta împotriva capitalului străin; burghezia proimperialistă (compradoră), legată de marile puteri financiare, menită să favorizeze expansiunea capitalului străin în economie. Proletariatul este în curs de creștere atît numeric, cît și în ceea ce privește calificarea. Condițiile sale de muncă și viață sînt grele, fiind exploatat atît de capitalul autohton, cît și de cel străin. Alături de aceste clase sociale există intelectualitatea, care, deși provenită cel mai adesea din rîndurile burgheziei și moșierimii, a jucat și joacă în multe țări un rol însemnat în lupta de eliberare națională, în făurirea și consolidarea independenței economice și politice.

Lupta pentru independență economică. Căile înlăturării subdezvoltării

PE MĂSURA cuceririi independenței naționale, tinerele state se angajează în lupta pentru independență economică, pentru lichidarea subdezvoltării. Realitatea și experiența țărilor care au pășit pe calea dezvoltării arată că o dezvoltare economică este imposibil de înlăturat fără independență economică; după cum nu poate fi vorba de o independență economică reală, deplină în condițiile sărăciei, ale slabei dezvoltări economice. Independența economică constă în acea stare internă și externă a unei țări care să-i permită să dispună în mod liber și suveran, fără nici o îngrădire din afară, de resursele sale naționale (materiale, umane, financiare) și care asigură dezvoltarea economico-socială a țării potrivit intereselor sale naționale.

În concepția partidului nostru, lichidarea subdezvoltării impune: concentrarea tuturor forțelor umane și materiale pentru progresul rapid al industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice; sporirea efortului propriu pentru acumularea; formarea cadrelor proprii pentru toate domeniile de activitate. De asemenea, un rol de mare însemnătate îl are lărgirea colaborării internaționale bazate pe echitate și avantaj reciproc, pe sprijinul multilateral acordat tinerelor state. Colaborarea internațională este chemată să contribuie la dezvoltarea industriei și agriculturii, la valorificarea superioară a resurselor na-

*) Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1979, p. 11.

turale, la folosirea eficienței a potențialului de care dispun aceste țări.

Lichidarea subdezvoltării necesită în același timp accesul în condiții avantajoase a țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne, la cuceririle științei contemporane, favorizând progresul lor rapid și multilateral. Un rol însemnat în această direcție îl are colaborarea mai activă între țările în curs de dezvoltare, ceea ce va contribui atât la soluționarea cu forțe proprii a unor probleme ale dezvoltării, cât și la tratarea cu rezultate mai bune cu țările dezvoltate, în vederea realizării unor înțelegeri corespunzătoare și trecerii la înfăptuirea noii ordini economice internaționale. Sînt necesare stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și ale produselor industrializate, între costurile combustibililor și energiei și celorlalte produse.

Răspunderea directă pentru actuala situație și pentru ajutoarea țărilor în curs de dezvoltare revine țărilor capitaliste dezvoltate, care, după cum se știe, și-au asigurat progresul și pe seama exploatării coloniale a altor popoare. Mai mult ca oricînd, situația gravă creată ca urmare a crizei economice, a politicii dobinzilor înalte necesită măsuri ferme pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare și crearea condițiilor progresului lor economico-social, prin realizarea unor înțelegeri corespunzătoare între țările bogate și țările sărace.

Lichidarea subdezvoltării, dezvoltarea în ritm rapid a economiei tinerelor state, punerea în valoare pe deplin a resurselor lor naționale, participarea activă a lor în condiții de deplină egalitate la diviziunea internațională a muncii sînt și în interesul progresului economic mondial, al stabilității economiei mondiale. Interesul decurge și din aceea că omenirea, popoarele nu vor mai putea suporta adîncirea decalajelor, concentrarea la un pol al lumii a bogăției și la celălalt al mizeriei și sărăciei. După cum apreciază partidul nostru contradicția între țările sărace și cele bogate se accentuează continuu, odată cu adîncirea decalajelor economice, și tinde să devină una din principalele contradicții ale lumii contemporane.

Baza trainică a independenței țărilor în curs de dezvoltare o constituie crearea și dezvoltarea unei industrii proprii. Industria are un rol important în dezvoltarea forțelor de producție, în sporirea avuției naționale, creșterea venitului național, a productivității muncii, în îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației acestor țări. Industrializarea țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare asigură creșterea producției industriale și în același timp impune o asemenea dezvoltare care să ducă la lichidarea structurilor vechi, coloniale, ale economiei naționale, să fie însoțită de schimbări calitative, structurale, în economie, să asigure diversificarea producției, ameliorarea folosirii brațelor de muncă. Toate acestea sînt posibile în condițiile asigurării unui ritm susținut de industrializare, sporirii eforturilor pentru acumulare, pentru mobilizarea și utilizarea rațională a resurselor de care dispun aceste țări. Dezvoltarea industriei proprii depinde de înlăturarea monopolurilor străine

din economie, de dezvoltarea sectorului de stat, de exercitarea deplină a suveranității asupra exploatării resurselor naturale.

Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, în prezent, se înregistrează încă un deficit substanțial de cereale și de alte alimente, fapt ce stă la baza malnutriției și foametei unui număr de circa un miliard de oameni. De aici decurge necesitatea obiectivă a rezolvării problemei agrare din aceste țări. Ea presupune lichidarea proprietății moșierești, feudale, transformarea radicală a relațiilor de producție din agricultură, înzestrarea tehnică a agriculturii, punerea ei pe baze moderne.

Cucerirea și consolidarea independenței economice presupune, de asemenea, lupta fermă împotriva neocolonialismului. Neocolonialismul reprezintă totalitatea măsurilor economice, politice, ideologice, militare întreprinse în mod direct sau indirect de către statele imperialiste în vederea limitării independenței tinerelor state, a menținerii lor în sfera de dominare și exploatare a acestora, a marilor monopoluri; a aruncării pe seama lor a consecințelor crizei economice structurale, globale ale societății capitaliste. Pentru exercitarea politicii de dominare și asupra se folosește atît calea economică cît și cea militară. Ambele constituie un pericol pentru cauza independenței și păcii în lume.

Țara noastră, a cărei rămînere în urmă a fost rezultatul nemijlocit al îndelungatei dominații străine, al exploatării bogățiilor țării de către marile monopoluri, este legată de tineretele state prin aspirații comune spre progres, prin lupta pentru abolirea vechii politici de inechitate, pentru promovarea unor relații noi între state. România promovează o politică fermă de solidaritate activă cu popoarele care luptă pentru a-și cuceri dreptul la viață liberă și independentă, pentru înlăturarea oricărei forme de dominație colonialistă și neocolonialistă.

Țara noastră consideră de cea mai mare însemnătate crearea unui organism special al O.N.U. care să elaboreze programe complexe și concrete destinate soluționării problemelor subdezvoltării, accelerării progresului economico-social al țărilor în curs de dezvoltare și instaurării noii ordini economice internaționale. De asemenea, este necesar ca în cadrul Organizației Națiunilor Unite să se elaboreze un cod, o cartă privind principiile relațiilor internaționale, relații bazate pe echitate, egalitate și avantaj reciproc, menite să favorizeze soluționarea problemelor cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare.

asist. dr. Coralia ANGELESCU

INTREBARI

1. Care sînt cauzele subdezvoltării ?
2. Prin ce se caracterizează subdezvoltarea economică ?
3. Care este structura economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare ?
4. Care sînt căile înlăturării subdezvoltării și dobîndirii independenței economice ?
5. Definiți neocolonialismul.

21

Activitatea României pentru instaurarea noii ordini economice internaționale

PROBLEMELE lichidării subdezvoltării, ale eliminării marilor decalaje economice dintre state și ale instaurării noii ordini economice mondiale ocupă un loc central în politica externă a României socialiste, în prodigioasa activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele Republicii. Atașamentul țării noastre față de cauza instaurării noii ordini economice, a dezvoltării colaborării între popoare izvorăște din însăși natura orînduirii sale economico-sociale, din aspirația poporului român de a contribui împreună cu popoarele și forțele iubitoare de pace și progres de pretutindeni la edificarea unei lumi mai bune, a dreptății și echității, în care toate națiunile să poată conlucra fructuos pe baza noilor principii de relații internaționale.

Conceptul de nouă ordine economică internațională. Contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la fundamentarea acestui concept. Elaborarea și dezvoltarea conceptului privind noua ordine economică internațională și-a găsit cea mai deplină expresie în opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu și îndeosebi în rapoartele sale la Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea ale P.C.R. În același timp, România și-a adus întreaga sa contribuție la fundamentarea conceptului de nouă ordine mondială într-o serie de documente internaționale.

Prin ordine economică internațională, în general, se înțelege structura economiei mondiale determinată de un anumit tip al diviziunii internaționale a muncii și al relațiilor economice mondiale, de esență și trăsăturile fundamentale ale mecanismelor economice pe plan mondial (comerț, prețuri,

sistem financiar-monetar etc.) și cadrul instituțional al raporturilor internaționale (state, organisme și instituții), care acționează într-o etapă sau alta.

Actuala ordine economică internațională — produs al sistemului mondial capitalist — bazată pe relații de exploatare, inegalitate, dominație a unor țări de către altele, purtînd pecetea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste a dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, a creat mari decalaje în nivelul dezvoltării economice a statelor, a contribuit la accentuarea perturbațiilor în viața economică mondială, cu profunde urmări negative asupra țărilor rămase în urmă, pentru pacea și securitatea internațională.

Referindu-se la această situație, la caracterul perimat și anacronic al actualei ordini economice mondiale și la necesitatea înlocuirii ei cu o altă ordine, nouă, echitabilă, care să asigure progresul și prosperitatea tuturor țărilor și, îndeosebi ale celor în curs de dezvoltare, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că ea „nu mai corespunde nici intereselor țărilor dezvoltate și, cu atît mai puțin, intereselor țărilor în curs de dezvoltare. Viața dovedește cît de nejustă a devenit această veche ordine, dacă se poate spune că ea a fost vreodată justă”.

Conceptul privind noua ordine economică mondială, elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă o proiecție a dezvoltării viitoare a omenirii, a relațiilor internaționale. El are o serie de trăsături distinctive, reușind să imbine armonios criteriul de clasă cu cel național-statal, de care trebuie să se țină seama în tratarea fenomenelor economice și social-politice internaționale. Dintre trăsăturile conceptului românesc privind

noua ordine economică mondială, fundamentat de secretarul general al partidului nostru, se impune a fi menționat, **înainte de toate**, faptul că acțiunea politică a României, îndreptată cu consecvență spre afirmarea și transformarea într-o regulă de neclintit a noilor principii de relații internaționale, a reprezentat unul din primele demersuri coerente și semnificative în direcția restructurării revoluționare a raporturilor între națiuni. **În al doilea rând**, fiind îndreptată împotriva inechităților și privilegiilor țărilor dezvoltate, noua ordine economică în concepția românească este o expresie a luptei de clasă pe plan internațional și reprezintă o fază nouă a luptei forțelor anti-imperialiste, care contestă actualele stări de lucruri inechitabile din economia mondială și acționează pentru înlocuirea lor cu altele mai drepte, echitabile. **În al treilea rând**, contrar „teoriilor” despre perimarea statului național, anticipărilor care înfățișează lumea de miine în prelungirea actualelor tendințe de reimpărțire a lumii, conceptul românesc privind noua ordine mondială este asociat unei asemenea imagini a configurației mondiale în care economia națională a fiecărei țări constituie cadrul de bază al progresului economic și social, iar independența și suveranitatea asupra resurselor și activităților economice de pe teritoriul național reprezintă punctul de pornire pentru desfășurarea largă și fructuoasă a cooperării între popoare.

Într-o asemenea viziune largă și constructivă, noua ordine economică corespunde intereselor presante ale țărilor în curs de dezvoltare și, în același timp, ale celor industrializate, ea constituind condiția pentru dezvoltarea în pace și stabilitate a întregii omeniri. Diviziunea internațională a muncii din cadrul noului ordin trebuie să înlocuiască pînă la urmă actuala împărțire a lumii în țări bogate și țări sărace și să elimine distribuția inechitabilă între națiuni a bogăției și a capacității de a o produce.

Poziția P.C.R. privind direcțiile instaurării unei noi ordini economice internaționale Concepția românească privind noua ordine economică, amplu fundamentată în lucrările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, include într-o unitate organică pe lângă conținutul ca atare al acestui concept și direcțiile de acțiune pentru înfăptuirea sa ca obiectiv major al epocii contemporane.

În centrul luptei pentru înfăptuirea noului ordin, România situează lichidarea subdezvoltării, a decalajelor economice care separă țările dezvoltate de cele în curs de dezvoltare. Divizarea lumii în țări sărace și țări bogate are ca urmare concentrarea bunăstării într-un număr restrins de state, unde locuiește 20—25% din populația globului, dar care își însușește 2/3 din produsul social mondial și a sărăciei într-un mare număr de țări a căror populație reprezintă peste 2/3 din cea a întregii lumi, dar dispune de numai 1/3 din produsul global. Această divizare, care în loc să se atenueze se accentuează tot mai mult în ultimii ani, are cele mai serioase implicații în diverse planuri, îndeosebi în domeniul social-politic, ducînd la tensiuni între țări și grupe de țări și la instabilitate. Este și motivul pentru care secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reamintește în permanență adevărul incontestabil că este imposibil de asigurat pacea și stabilitatea atîta timp cît în lume vor exista și se vor amplifica decalajele și distorsiunile economice.

Pernind de la realitățile istorice și sprijinindu-se pe propria experiență, România socialistă consideră că procesul eradicării decalajelor presupune acțiunea convergentă a doi factori: **efortul propriu al fiecărui popor din țările în curs de dezvoltare și realizarea unei largi cooperări economice internaționale, care să sprijine și să potențeze aceste eforturi.**

Direcțiile de acțiune pentru depășirea actualelor stări de criză din economia mondială și pentru făurirea noului ordin economic internațional și-au găsit o nouă dezvoltare în poziția și propunerile României prezentate din însărcinarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la sesiunea a VI-a UNCTAD, desfășurată recent la Belgrad, și anume:

1. Promovarea largă a colaborării economice mondiale prin reglementarea situației în comerțul internațional, astfel încît acesta să devină realmente un instrument eficient al creșterii economice în toate țările. În acest scop, țara noastră consideră necesar să se pună capăt măsurilor protecționiste care limitează posibilitățile de dezvoltare a schimburilor economice. Se impune, de asemenea, ca țările dezvoltate să faciliteze accesul produselor industriale exportate de țările în curs de dezvoltare, să îmbunătățească sistemul generalizat de preferințe și să-l aplice consecvent, nediscriminatoriu.

2. Asigurarea comercializării materiilor prime la prețuri remuneratorii pentru producători și echitabile pentru consumatori, așa încît aceasta să contribuie la stoparea deteriorării situației economice a marii majorități a țărilor în curs de dezvoltare, exportatoare de materii prime, la asigurarea stabilității economiei mondiale. Pentru aceasta sînt necesare măsuri de asigurare a unor rapoarte corespunzătoare între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale.

3. Convenirea unor programe speciale de ajutorare a țărilor în curs de dezvoltare în domeniul agriculturii, al industriei, transporturilor și în alte domenii, de natură să asigure o mai

bună valorificare a resurselor lor materiale și umane, pentru progresul economic și social al acestor țări.

4. Asigurarea unui transfer substanțial de tehnologii moderne către țările în curs de dezvoltare, în condiții avantajoase și asigurarea cadrului instituțional necesar în acest scop.

5. Sprijinirea formării de cadre naționale în țările în curs de dezvoltare și evitarea consecințelor deosebit de negative pe care le are racolarea de cadre calificate asupra economiilor acestor țări.

6. Stimularea dezvoltării cooperării economice între țările în curs de dezvoltare. Programele adoptate în această privință de „Grupul celor 77” — la a căror elaborare și-a adus contribuția și România — oferă un cadru corespunzător de acțiune pentru ca țările în curs de dezvoltare să-și poată rezolva cu forțe proprii o serie de probleme ale progresului economico-social.

7. Sporirea substanțială a fondurilor alocate pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, astfel încît în următorii 3—4 ani să se pună la dispoziția acestora un volum anual de resurse financiare suplimentare de circa 60 miliarde dolari.

8. Soluționarea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, problemă ce a căpătat caracter global și a cărei rezolvare impune măsuri ferme, îndrăznețe și de amploare din partea țărilor dezvoltate pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă de a depăși această situație. În concepția României, aceasta înseamnă anularea datoriilor țărilor celor mai sărace, cu un venit pe locuitor de pînă la 500—600 dolari, reducerea și reeșalonarea datoriilor celorlalte țări în curs de dezvoltare, fără dobîndă sau cu dobînzii mici, pe o perioadă lungă, reducerea urmînd să se efectueze proporțional cu venitul național pe locuitor al acestor țări.

9. Convenirea de modalități practice pentru reducerea și stabilizarea dobînzilor la niveluri rezonabile și pentru asigurarea accesului țărilor în curs de dezvoltare la creditele internaționale în condiții preferențiale. După aprecierea României, dobînzile pentru aceste țări nu ar trebui să depășească 5%, iar pentru țările cele mai sărace să se acorde credite cu dobînzii de 2—3% sau fără dobîndă. Dobînzile plătite peste aceste niveluri ar trebui să fie considerate o restituire a datoriilor.

O trecere fermă la reducerea cheltuielilor militare, al căror nivel constituie unul din principalii factori de agravare a actualei situații economice mondiale și folosirea fondurilor astfel eliberate în scopuri pașnice.

Activitatea României pentru instaurarea noului ordin economic internațional. Coordonatele principale ale activității țării noastre pentru făurirea noului ordin merg, pe de o parte, pe linia promovării unei politici economice interne și de rapoarte externe în consens cu principiile și cerințele acestui concept, iar pe de altă parte, în direcția inițierii pe plan internațional de măsuri concrete în favoarea țărilor în curs de dezvoltare și de sprijinire a propriilor acțiuni ale acestora. Inițiativele și propunerile românești la recenta sesiune a UNCTAD de la Belgrad, ca și în alte numeroase împrejurări similare, constituie o ilustrare vie în acest sens. Din gama largă și diversă de modalități și căi de acțiune prin care România se străduiește să contribuie la afirmarea noului ordin în lume, se impune a fi amintită, **înainte de toate**, menținerea acestei probleme în prim-planul preocupărilor partidului și statului nostru, fiind abordată ca atare în toate declarațiile lor de politică externă mai importante. **O altă cale de acțiune** în sprijinul instaurării noului ordin mondial o reprezintă abordarea ei de către conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu în contactele și convorbirile sale cu conducători de partide și state, cu personalități economice și tehnico-științifice din toată lumea, precum și la diverse manifestări internaționale și înscrierea acestei probleme în documentele adoptate (declarații politice, declarații solemne, tratate, comunicate comune și alte documente oficiale) printre imperativele lumii contemporane.

Acționînd în spiritul cerințelor edificării noului ordin, România a depus și depune în continuare eforturi stăruitoare pentru propria sa dezvoltare economico-socială și amplificarea raporturilor cu toate țările.

În cadrul relațiilor sale economice externe, îndreptate spre făurirea noului ordin, țara noastră acordă o atenție deosebită raporturilor cu celelalte țări în curs de dezvoltare, înscriind aceste raporturi, atît în contextul colaborării bilaterale, în scopul lichidării subdezvoltării și accelerării progresului economico-social, cît și în contextul luptei generale împotriva politicii imperialiste, colonialismului și neocolonialiste.

conf. univ. dr. Ion AVRAM

INTREBĂRI

1. Ce se înțelege prin ordine economică internațională ?
2. Care sînt principalele trăsături ale conceptului românesc privind noua ordine economică mondială ?
3. Enumerați principalele direcții de acțiune pentru făurirea noului ordin.
4. În ce constă activitatea României pentru instaurarea noului ordin ?

REZULTATE LIMITATE

DUPĂ AMINĂRI SUCCESIVE, sesiunea a VI-a a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD VI) de la Belgrad s-a încheiat în zorii zilei de 3 iulie a.e. față de data de 30 iunie a.e. prevăzută inițial pentru terminarea lucrărilor sale. Cu toată prelungirea duratei sale, Conferința de la Belgrad s-a soldat cu rezultate limitate, datorită poziției rigide adoptate de țările occidentale față de propunerile Grupului celor 77, care răspundeau nu numai intereselor acestui grup ci și ale comunității internaționale în ansamblu. În general, țările occidentale nu au fost inclinate să-și asume noi angajamente substanțiale vizând sprijinirea dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare și redresării economiei mondiale. În același timp, delegațiile statelor occidentale au continuat să se opună propunerilor Grupului celor 77 privind restructurarea radicală a sistemului economic internațional, conform exigențelor instaurării noii ordini economice internaționale, acceptând numai modificări nesemnificative ale acestui sistem.

Mai mult decât atât, la UNCTAD VI, țările occidentale au continuat să promoveze conceptul „graduării”, susținând necesitatea de a se diminua avantajele speciale acordate țărilor în curs de dezvoltare mai avansate și de a li se solicita să-și asume obligații sporite (retragerea treptată a preferințelor vamale generalizate de care beneficiază țările în curs de dezvoltare mai industrializate, reducerea sau suprimarea sprijinului financiar în favoarea acestor țări, adoptarea de către țările respective de măsuri de liberalizare a importurilor etc.). Aplicarea unilaterală a conceptului „graduării” este de natură să excludă un număr important de țări în curs de dezvoltare de pe lista beneficiarilor măsurilor de sprijin adoptate de comunitatea internațională, constituind un pas serios înapoi față de consensul care a existat privind favorizarea creșterii economice a tuturor țărilor în curs de dezvoltare, fără nici o discriminare. De aceea acest concept a fost respins cu fermitate de către Grupul celor 77.

La sesiune s-a elaborat o declarație privind situația economică mondială, care însă nu a fost acceptată de unele țări occidentale. În această declarație se subliniază că din 1980 economia mondială traversează cea mai profundă criză de după marea depresiune din anii '30. Determinată atât de factori structurali cât și ciclici, criza a afectat cel mai grav țările în curs de dezvoltare. Declarația relevă că cooperarea economică multilaterală a suferit, de asemenea, impactul acestei crize.

În vederea sprijinirii procesului dezvoltării și asigurării participării adecvate a țărilor în curs de dezvoltare la procesul de luare a deciziilor se impune realizarea urgentă a schimbărilor necesare în sistemul economic internațional. În declarație se reliefează că în condițiile interdependenței economice, soluțiile izolate în sectoare individuale sau în cadrul unui grup de țări nu pot fi adecvate. Situația reclamă un ansamblu de măsuri coerente pentru soluționarea atât a problemelor conjuncturale pe termen scurt, cât și a celor structurale pe termen lung.

Se subliniază că dat fiind faptul că țările în curs de dezvoltare joacă un rol sporit pe scena economică internațională, reactivarea dezvoltării acestor țări constituie un element important pentru revitalizarea economiei mondiale. Declarația evidențiază corința lansării unui program concertat de măsuri pentru reactivarea economiei mondiale și creșterea accelerată a țărilor în curs de dezvoltare, precum și pentru întărirea cooperării economice internaționale. Conferința a adoptat unele măsuri în acest sens care figurează în diferitele sale rezoluții.

Cele peste 20 de rezoluții adoptate de Conferință nu reprezintă însă un progres semnificativ față de prevederile deja convenite de sesiunea din 1979 a U.N.C.T.A.D. de la Manila, de conferința ministerială a GATT din noiembrie 1982 și de alte reuniuni economice internaționale. În aceste rezoluții de compromis nu sînt reflectate propuneri majore ale Grupului celor 77, conținute în „Platforma de la Buenos Aires” sau se prevede numai studierea în continuare a unor dintre ele.

Să ne oprim pe scurt asupra prevederilor acestor rezoluții în domeniile interdependente ale produselor de bază, comerțului internațional și chestiunilor monetar-financiare. În domeniul produ-

selor de bază, rezoluția referitoare la Fondul comun pentru finanțarea stocurilor regulatorii și a altor activități privind aceste produse reafirmă sprijinul pentru acest fond și pentru intrarea neîntârziată în vigoare a acordului asupra Fondului comun, fără a se prevedea, așa cum a solicitat Grupul celor 77, ca Fondul comun să devină operațional la 1 I 1984. Rezoluția referitoare la aplicarea Programului integrat privind produsele de bază (P.I.P.B.) în domeniul stabilizării și consolidării piețelor prevede o serie de măsuri în acest scop, fără să aprobe însă propunerile țărilor în curs de dezvoltare privind includerea piețelor în P.I.P.B. și elaborarea unui cod de conduită privind operațiile legate de stocurile naționale, care dezorganizează piețele internaționale ale produselor de bază. Rezoluția privind aplicarea P.I.P.B. în scopul sporirii participării țărilor în curs de dezvoltare la prelucrarea, comercializarea și distribuția produselor de bază prevede convocarea unei sesiuni extraordinară a Comisiei UNCTAD pentru produsele de bază în vederea examinării acestei probleme, în locul unei conferințe de negociere propuse în acest scop de Grupul celor 77.

În ce privește finanțarea compensatorie a deficitelor Incasărilor țărilor în curs de dezvoltare provenind din exportul produselor de bază, Conferința a adoptat o rezoluție care prevede numai convocarea unui grup de experți pentru studierea acestei probleme. Delegațiile occidentale nu au acceptat propunerile Grupului celor 77 vizând organizarea unei reuniuni de pregătire a unei conferințe de negociere asupra instituirii unei facilități complementare pentru finanțarea deficitelor sus menționate și a conferinței propriu-zise.

În domeniul comerțului internațional, rezoluția adoptată de Conferința de la Belgrad nu prevede angajamente suplimentare ale țărilor dezvoltate față de cele asumate anterior în cadrul UNCTAD și GATT. În această rezoluție nu au fost reținute propunerile Grupului celor 77 privind eliminarea, pe baza unui calendar, a tuturor restricțiilor care afectează exportul țărilor în curs de dezvoltare, elaborarea unui nou ansamblu de reguli și principii ale comerțului internațional și aplicarea unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare în domeniul serviciilor.

Rezoluția Conferinței de la Belgrad privind ajutorul public pentru dezvoltare (A.P.D.) reafirmă obiectivele cantitative și calitative deja convenite în acest domeniu, fără să prevadă însă măsurile concrete solicitate de Grupul celor 77 în vederea realizării acestor obiective.

În ce privește problemele monetare internaționale, Conferința a adoptat o rezoluție care prevede între altele, studierea de către F.M.I. a alocării de noi drepturi speciale de tragere (D.S.T.) și a creșterii resurselor sale financiare, precum și menținerea unui acces suficient la mecanismele de finanțare ale F.M.I. Țările occidentale nu au acceptat propunerile Grupului celor 77 vizând alocarea imediată de D.S.T., inclusiv o alocare suplimentară specială de D.S.T. pentru țările în curs de dezvoltare, asigurarea unei legături între alocarea de D.S.T. și ajutorul pentru dezvoltare, sporirea notabilă a ponderii țărilor în curs de dezvoltare în cotele-părți ale F.M.I., întărirea poziției acestor țări în ce privește drepturile de vot, largirea și liberalizarea mecanismului de finanțare compensatorie, reactivarea Fondului fiduciar pentru acordarea de credite în condiții de favoare, crearea unui mecanism de finanțare pe termen mediu, în condiții libere etc. Rezoluția adoptată privind instituțiile financiare multilaterale de dezvoltare diluează sensibil propunerile prezentate de Grupul celor 77 în această problemă. În nu puține cazuri, rezoluția, în locul recomandării de măsuri concrete pentru sporirea capacității de finanțare a acestor instituții și a eficienței lor, se limitează la solicitarea studierii de astfel de măsuri.

În ce privește datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare, Conferința a adoptat o rezoluție care, în principal, cere aplicarea integrală a rezoluției 165 (S-IX) a Consiliului UNCTAD privind anularea datoriei țărilor celor mai puțin avansate decurgând din împrumuturile bilaterale în cadrul A.P.D. și luarea în considerație de către țările dezvoltate a adoptării de măsuri vizând ușurarea povinii serviciului datoriei țărilor în curs de dezvoltare, rezultate din împrumuturile publice sau garantate de stat. Delegațiile occidentale au respins propunerile concrete ale Grupului celor 77 vizând reeșalonarea, în condiții avantajoase, a plății datoriei țărilor în curs de dezvoltare, considerind că această problemă ar putea fi examinată numai de la caz la caz. Drept rezultat, vakearea practică a rezoluției adoptate privind datoria externă este considerabil diminuată.

În ansamblu, rezultatele UNCTAD VI nu corespund așteptărilor țărilor în curs de dezvoltare, imperativele accelerării progresului acestor țări și redresării economiei mondiale. În aceste condiții este necesar să se intensifice eforturile în cadrul mecanismului permanent al UNCTAD pentru soluționarea într-un spirit constructiv a problemelor majore rămase în suspensie la UNCTAD VI și de a se lansa neîntârziat în cadrul O.N.U. negocierile globale privind cooperarea economică internațională.

Țara noastră, care în cursul Conferinței de la Belgrad a prezentat un ansamblu coerent de propuneri concrete pentru soluționarea dificultăților grave cu care este confruntată economia mondială, va acționa pe mai departe, în mod consecvent, împreună cu celelalte țări membre ale Grupului celor 77, pentru adoptarea pe plan multilateral de măsuri practice vizând lichidarea subdezvoltării, instaurarea noii ordini economice internaționale și depășirea crizei economice mondiale

victor ALDEA

R.P. MONGOLĂ

Intensificarea și diversificarea agriculturii

AGRICULTURA ocupă un loc de seamă în economia națională a R. P. Mongole, fapt reflectat atât de ponderea ridicată a populației ocupate în acest sector de activitate, cât și de contribuția însemnată a agriculturii în formarea produsului social și a veniturii naționale al țării (circa o cincime). Totodată, în această țară agricultura se caracterizează prin preponderența netă a zootehniei, care furnizează trei-pătrimi din întreaga producție agricolă. R. P. Mongolă se situează pe unul din primele locuri în lume în ceea ce privește numărul de animale domestice care revin pe un locatar: la sfârșitul anului 1981 se numărau 24,3 mil. de vite cornute mari și mici, cai și cămile, la o populație de 1,73 mil. locuitori. Totodată, în ultimele decenii are loc un proces continuu de extindere a suprafețelor cultivate cu variate plante cerealiere, legumicole și furajere, ceea ce asigură îmbunătățirea permanentă a structurii alimentației populației din mediul rural și urban și contribuie la consolidarea bazei furajere pentru sectorul zootehnic.

În cincinalul trecut volumul mediu anual al producției agricole globale a fost cu 6 la sută superior nivelului său mediu din perioada 1971—1975. În primii doi ani ai actualului cincinal au fost obținute o serie de realizări atât în zootehnie, unde au fost crescute 9,1 mil. animale tinere în 1981 și 9,4 mil. în 1982, cât și în cultura plantelor, unde s-au înregistrat an de an sporuri de recoltă la cereale, plante furajere, legume și zarzavaturi. Pentru anul în curs este prevăzută majorarea producției agricole cu 9 la sută, din care în zootehnie cu 1,9 la sută, iar în cultura plantelor cu 2 la sută.

Obiectivul fundamental al planului de dezvoltare a agriculturii R. P. Mongole constă în asigurarea creșterii neîntrerupte a producției zootehnice și fitotehnice, prin sporirea eficienței utilizării bazei sale tehnico-materiale crescînd în concordanță cu aceasta, pe plan local și central se elaborează programe speciale, cu caracter complex, privind dezvoltarea agriculturii și ameliorarea aprovizionării populației cu produse alimentare; sînt analizate posibilitățile de utilizare mai eficientă a resurselor de apă și a fondului funciar, de pregătire a specialiștilor cu înaltă calificare pentru acest sector al economiei, de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale lucrătorilor din mediul rural.

Concret, se prevede extinderea în continuare a suprafețelor cultivate, prin valorificarea — cu ajutorul altor țări socialiste — a unor terenuri infelente

în partea de nord a regiunii Gobi, crearea unor întreprinderi agricole în zona Halhin-Gol. În același timp, principala masă a investițiilor în agricultură (650 mil. tugrici în acest an) este orientată către consolidarea bazei sale tehnico-materiale, către crearea premiselor intensificării producției agricole. Acestui scop îi servesc lărgirea în 1983 a suprafețelor irigate, sporirea cu peste 250 mii tone (comparativ cu nivelul mediu din cincinalul precedent) a producției de nutrețuri, livrarea către agricultură a 390 de combine și a citorva mii de tractoare, construirea de ateliere pentru repararea mașinilor agricole, a unor adăposturi pentru animale, fântini ș.a., completarea forței de muncă din agricultură cu un nou detașament de specialiști (cuprinzînd 1,4 mii de tehnicieni cu pregătire medie și superioară și 3,9 mii de muncitori calificați, din care 2,5 mii de mecanizatori) etc.

Pe căile menționate se urmărește ridicarea randamentelor atât în cultura plantelor (de pildă — în comparație cu nivelul mediu anual pe perioada 1976—1980 — cu 1,7 q a producției de cereale la hectar și cu 15—20 q a celei de cartofi și legume) cât și în zootehnie (la producția de lapte, carne sau lînă, obținută de la un animal).

În condițiile specifice R. P. Mongole (climă continentală secetoasă, resurse reduse de combustibili fosili și slabă dezvoltare a rețelei hidrografice, accentuată dispersare a exploatărilor agricole ș.a.), asigurarea energiei necesare pentru dezvoltarea intensivă a agriculturii constituie o problemă complexă. De aceea, în ultima perioadă o atenție susținută se acordă posibilităților de valorificare a potențialului energetic solar și eolian, de proporții considerabile. Cu sprijinul O.N.U., în prezent în țară se experimentează diferite instalații fotoelectrice și eoliene, autohtone sau elaborate în țări socialiste și capitaliste, se lucrează la însușirea tehnologiilor de fabricare a bateriilor solare.

După opinia specialiștilor, energia soarelui și a vîntului ar putea contribui, în perspectivă, la irigarea pășunilor și a unor terenuri cultivate izolate, la pomparea apei din fîntînile adînci risipite pe întregul teritoriu al R. P. Mongole.

Corelată cu exploatarea motoarelor diesel-electrice, folosirea instalațiilor solare și eoliene va permite soluționarea aprovizionării cu energie electrică a populației rurale, îmbunătățirea simptome a condițiilor sale de viață. Nu este departe momentul cînd și în micile așezări migratoare de pe cele mai îndepăr-

tate pășuni se va aprinde lumina electrică și vor funcționa aparatele de radio și televiziune, cînd cuptoarele solare vor ușura gătirea hranei pentru păstorii în deplasare cu turmele lor.

ANTRENAT din plin în efortul de a rezolva într-un răstimp cit mai scurt posibil sarcina fundamentală de transformare a R.P. Mongole dintr-o țară agrar-industrială într-una industrial-agrară, poporul mongol acordă o atenție susținută dezvoltării legăturilor economice externe, lărgirii colaborării multilaterale cu alte state socialiste.

În acest context se înscrie și recenta vizită oficială de prietenie în țara noastră a delegației de partid și de stat a R.P. Mongole, condusă de tovarășul Yumjaghiin Tedenbal, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Mongol, președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, vizită care a constituit, prin rezultatele sale, o nouă și însemnată contribuție la întărirea prieteniei și dezvoltarea colaborării multilaterale dintre popoarele român și mongol. După cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la adunarea populară consacrată prieteniei româno-mongole, Tratatul de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă, tratat semnat la încheierea vizitei oficiale, „asigură un cadru larg și deschide noi perspective de întărire și dezvoltare a bunelor relații româno-mongole, de intensificare a conlucrării politice, economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii de activitate, în interesul și spre binele ambelor noastre popoare, al desfășurării cu succes a construcției socialiste în cele două țări, precum și al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii în lume“.

După cum se arată în Comunicatul comun româno-mongol, publicat la încheierea vizitei oficiale, cei doi conducători de stat au însărcinat organele guvernamentale de resort din ambele țări să acționeze pentru convingerea și semnarea unor documente de colaborare economică în producție și tehnico-științifică, măsuri care — asigurînd utilizarea mai largă a posibilităților create de potențialele economice în continuă creștere ale celor două țări — să ridice la un nou nivel și să așeze pe baze stabile, de lungă durată, colaborarea reciprocă în domeniile respective.

Nicolae POPOV

ETIOPIA SOCIALISTĂ

Perspectivile dezvoltării în actualul deceniu

REVOLUȚIA populară din 1974 a deschis calea unor modificări importante în structura economiei și în prioritățile dezvoltării Etiopiei. Noile obiective ale politicii guvernamentale au urmărit, în primul rând, eliminarea consecințelor unei dezvoltări economice specifice feudale din trecut. Măsuri radicale au fost adoptate pe diverse planuri: reforma agrară, naționalizarea întreprinderilor din sectoarele economice de bază, eradicarea analfabetismului, crearea cadrului instituțional pentru asigurarea participării maselor la procesul dezvoltării. De asemenea, s-a constituit un sistem centralizat de planificare, ceea ce a favorizat în mare măsură redresarea și stabilizarea economiei naționale.

Direcțiile principale ale planului de dezvoltare pe anii 1980/81—1989/90 sînt: creșterea nivelului de trai material și cultural al populației, efectuarea unor transformări structurale în economia națională prin creșterea participării industriei la formarea produsului intern brut și asigurarea bazei materiale și tehnice necesare edificării socialismului. Se acordă prioritate absolută dezvoltării agriculturii, apoi dezvoltării sectorului energetic și extractiv, urmărindu-se — în ansamblu — dublarea P.I.B. în intervalul menționat. Realizarea acestor obiective se bazează pe importanțele resurse naturale ale țării. Etiopia dispune de un mare potențial agricol alături de cultura plantelor cit și pentru creșterea animalelor. Avînd în vedere că din suprafața agricolă, evaluată la 84 mil. ha, numai 14% este cultivată în prezent, planul decenal prevede extinderea suprafețelor cultivate și îmbunătățirea randamentului la hectar prin înzestrarea tehnică a fermelor de stat și a cooperativelor agricole, în vederea acoperirii din producția internă a consumului de produse agroalimentare. Totodată, în scopul majorării resurselor de

export, Etiopia, care este cel mai mare producător african de cafea „arabica”, urmează să-și sporască producția anuală de cafea de la 200 mii t la 350 mii t pînă la sfîrșitul deceniului.

În privința șeptelului, Etiopia este prima țară africană și a zecea din lume, dispunînd de circa 70 mil. bovine, ovine și caprine. Printre măsurile de stimulare a zootehniei figurează acțiuni de extindere a pășunilor, de luptă împotriva maladiilor care afectează șeptelul și un sistem de producție și comercializare care să stimuleze exporturile. Cît despre resursele piscicole, zona Mării Roșii poate asigura anual 60 mii tone de pește, iar apele interioare circa 36 mii. Se proiectează înființarea de noi cooperative pescărești în zonele lacustre Abaya, Tana și Awassa și în regiunea fluviului Baro.

Deși participă numai cu 5% la formarea P.I.B. industria prelucrătoare are un rol important în valorificarea materiilor prime locale și în aprovizionarea pieței interne. Printre proiectele prevăzute pentru acest deceniu se numără: fabrici de etanol și sodă caustică, două fabrici de ciment (300 mii tone și 600 mii tone/an), o fabrică de autoremorci, alta profilată pe unelte agricole, montaj de tractoare și piese de schimb, fabrici de încălțăminte (960 mii de perechi) și de articole din piele, fabrici de hirtie, de produse alimentare, textile ș.a.

Potențialul subsolului Etiopiei este format, în principal, din aur, platină, cupru, potasă, hidrocarburi și resurse geotermale. O serie de noi proiecte și programe sînt lansate pentru acest deceniu: extracția de potasă (1,5 mil. tone/an) la Dallo, extinderea instalațiilor de extragere a platinei la Yubdo, deschiderea de noi exploatari pentru cupru, efectuarea de prospecțiuni petroliere în zona Mării Roșii, în regiunile Hararge, Bale și Sidamo, de prospecțiuni pentru lignit, fier, nichel, și diatomită etc.

Etiopia dispune de un potențial hidroenergetic estimat la 56 mrd. kWh, în prezent exploatat numai la nivelul de 1,5, mrd. kWh, se au în vedere proiecte de centrale de pe cursul superior al fluviilor Beles și Melka Wakana și de numeroase microcentrale.

Relațiile tradiționale de colaborare economică statornicite între România și Etiopia au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare continuă. În contextul creșterii și diversificării schimburilor comerciale, livrările de produse industriale românești constituie un sprijin activ în realizarea obiectivelor de dezvoltare a economiei naționale etiopiene.

Un rol hotărîtor în extinderea și diversificarea relațiilor economice, tehnico-stiințifice și culturale dintre România și Etiopia revine vizitelor la nivel înalt, convorbirilor dintre conducătorii celor două țări, care imprimă un nou impuls colaborării tradiționale dintre popoarele român și etiopian.

Valentina GHEORGHIU

I.E.M.

Îndeplinirea planului de export

(Urmare din pag. 14)

menzilor externe, întreprinderile producătoare își organizează tehnologiile de fabricație și activitatea productivă.

Sub acest aspect, lansarea producției pentru export în întreprinderile producătoare, este determinată de strategia și tactica politicii comerciale a întreprinderilor specializate de comerț exterior, de capacitatea acestora de a orienta cererea spre oferta românească. Această interdependență de natură organizatorică, trebuie să-și găsească reflectarea în activitatea productivă și de comercializare, cît și în domeniul retribuției avînd criteriul de bază, calitatea și cantitatea produselor vîndute la export.

Desigur că răspunderi în această direcție are și personalul muncitor din secțiile de producție care trebuie să realizeze produse competitive și de bună calitate. Trebuie reținut faptul că un produs de calitate superioară dacă este susținut prin mijloace de informare și reclamă adecvată de întreprinderile specializate și reprezentanțele comerciale se vinde mai ușor și la prețul cerut de producător, contribuind la

creșterea exportului și a încasărilor valutare. Un produs necompetitiv se vinde foarte greu și cu cheltuieli mari de reclamă, depozitare și uneori dobînzii penalizatoare pentru imobilizări de fonduri, care în totalitatea lor pot să ducă la pierderea beneficiului și în final la o vînzare neeconomicoasă sau cu pierderi.

Normarea muncii personalului muncitor care lucrează la produsele pentru export

NOUL MECANISM economico-financiar prin care se comensurează cheltuielile de producție și desfacere pentru fiecare produs, în baza unor norme strict determinate creează condiții de a oglindi în mod real eficiența și competitivitatea mărfurilor vîndute la export în funcție de volumul beneficiului încasat. Astfel, între normarea muncii, productivitatea muncii și prețul pieței externe trebuie să existe o legătură organică, pentru a avea garanția rentabilității produselor vîndute la export.

Suma normelor de timp necesare pentru realizarea unui produs, se reflectă în volumul de manoperă și în productivitatea muncii individuale, care în final determină prețul de vînzare. Știut este faptul că prețul de vînzare la intern nu corespunde întotdeauna cu prețul oferit sau acceptat pe piața externă, putînd fi mai mare sau mai mic în funcție de conjunctura pieții la un moment dat. Astfel, apare necesitatea ca normele de muncă aplicate la realizarea produselor pentru export să fie corelate și determinate (înzind cont și de următorii factori:

— prețul de vînzare al produsului la export stabilit prin contract;

— valoarea productivității muncii realizate pe lucrător operativ, luînd ca bază de calcul prețul produsului la export;

— calitatea și randamentul mașinilor unelte din dotare, nominalizate să lucreze pentru export;

— calificarea superioară a personalului muncitor, nominalizat să lucreze pentru export;

Toate acestea trebuie să fie corelate în așa fel încît să asigure norme de muncă nu pentru realizarea de retribuții mari anticipate, ci realizarea de produse de calitate competitive pe piața externă care să creeze premisele vînzării, creșterii eficienței economice și cîștiguri suplimentare.

Tendențe în cercetarea științifică din S.U.A.

LEGEA privind politica națională în știință și tehnologie, adoptată în S.U.A. în 1976, prevede elaborarea periodică a unor programe ale cercetării științifice pe următorii cinci ani. La sfârșitul anului trecut a apărut astfel raportul „The 5-Year Outlook on Science and Technology — 1981”, elaborat de „National Science Foundation” (NSF) în colaborare cu Academia Națională de Științe, Asociația americană de sprijinire a progresului științei și de ale organizații, sub coordonarea Oficiului politicii în știință și tehnologie de pe lângă Casa Albă. Principalul obiectiv al acestor programe, care au un caracter glisant, fiind întocmite la fiecare doi ani, este stabilirea și descrierea problemelor și condițiilor de dezvoltare a științei și tehnicii, care necesită atenție specială în următorii cinci ani.

În cele ce urmează vom încerca să prezentăm succint câteva din principalele idei cuprinse în cel mai recent asemenea document.

După cum relevă George A. Keyworth, consilier al Casei Albe pentru problemele științei și tehnologiei, criteriile pentru selecția direcțiilor prioritare în cercetarea științifică sunt: superioritatea (excellence) — pentru cercetarea fundamentală, și oportunitatea (pertinence) — pentru cercetarea aplicativă. Alegerea problemelor prioritare trebuie de asemenea să țină seama de „conformitatea cu cerințele naționale”. Care sînt domeniile prioritare stabilite pe baza acestor criterii?

1. SECURITATEA NAȚIONALĂ ȘI CERCETĂRILE COSMICE. Raportul consideră că „eficiența potențialului tehnic și științific este un element important în orice calcul geopolitic”. Aceasta justifică, după părerea autorilor, sporirea cheltuielilor cu caracter militar în cercetarea fundamentală, cit și în cea aplicativă, cercetările în acest domeniu situându-se pe primul loc în lista de priorități.

Principalele domenii vizate în cercetarea cu scopuri militare sînt electronica și noile materiale. În electronică se prevede concentrarea eforturilor asupra obținerii unor scheme integrate ultrarapide, precum și a miniaturizării în continuare la nivel submicroscopic a componentelor de bază unei noi generații de computere, rachetelor, instalațiilor de radiocamă și a centrelor de prelucrare a datelor obținute prin sateliți. Cercetările în domeniul inteligenței artificiale vor fi dirijate spre extinderea utilizării roboților în scopuri militare.

În cercetarea noilor materiale se pune accentul pe dezvoltarea unor materiale compozite carbon-carbon, cu matrice metalică, precum și a tehnologiei răcirii ultrarapide a aliajelor metalice, în vederea obținerii unor caracteristici superioare ale materialelor și reducerii importanței unor metale strategice.

Raportul justifică eforturile importante ce urmează a fi făcute în domeniul cercetărilor în scopuri militare prin argumentul efectelor secundare pozitive pe care acestea le-ar putea avea și în sectorul civil și economiei. Atît practica cit și o serie de studii ale unor organisme de cercetare inclusiv din S.U.A., au arătat însă că aceste efecte sînt relativ reduse, datorită orientărilor uneori diametral opuse ale tehnologiei civile și militare, că atribuirea directă unor scopuri civile a resurselor uriașe ce sînt astăzi alocate cercetărilor fiind în țeluri militare ar avea un efect economic mult mai mare decît cele câteva cazuri izolate de transfer a tehnologiei militare în sectorul civil, ce exemplifică această teză a raportului.

În cercetările cosmice principalele direcții sînt constituite de dezvoltarea sistemului de transport cu naveta spațială și de sateliți de telecomunicații.

2. ENERGETICA ȘI TRANSPORTURILE. Politica științifică în domeniul energiei va acorda în următorii ani prioritate investițiilor particulare în comparație cu cele guvernamentale. Acestea din urmă se vor limita la inițierea unor programe de lungă durată cu grad ridicat de risc, dar și de eficiență potențială mare, cum sînt de exemplu crearea reactorilor supergeneratoare („breeder”) sau sinteza termoneucleară. Conform prognozei, consumul de energie electrică va crește pînă în 1990 cu peste 1% anual. Aceasta determină o sporire a sprijinului pe care guvernul îl acordă energiei nucleare. În prezent în S.U.A. sînt în funcțiune 72 centrale nucleare electrice. Se prevede sporirea pînă în 1995 a numărului lor la 190, ele urmînd să asigure la sfîrșitul acestei perioade 30% din necesarul de energie electrică al S.U.A. În jurul anului 2000 se așteaptă crearea unei instalații experimentale de energie termoneucleară. Trei sferturi din fondurile, bugetare alocate cercetărilor energetice sînt consacrate domeniului nuclear.

Una din cele mai importante sarcini ale viitorului apropiat o constituie sporirea eficienței consumului energetic în transporturi. Se știe că în S.U.A. circa 25% din întreaga energie și 50% din țiteul extras sînt consumate de mijloacele de transport. Se prognozează străpungeri tehnologice importante în transporturile auto, — prin crearea automobilului popular cu două locuri și a unui autoturism eficient cu acționare electrică, ca și prin utilizarea carburanților sintetici pe bază de cărbune sau metanol —, și în transporturile aeriene. Se vor alocă fonduri importante și pentru cercetări în domeniile reglării automate a circulației aeriene și rutiere, precum și privind transportul hidraulic pe conducte.

3. RESURSELE NATURALE ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR. În această privință în fața cercetării științifice americane se pun probleme legate de depășirea dificultăților datorate epuizării unor resurse naturale și necesității importului de materii prime, lipsei sezoniere de apă de consum, extinderii suprafețelor terenurilor „nevalorificabile” și combaterii poluării mediului.

Prima dintre aceste probleme este abordată pe trei căi: perfecționarea metodelor de cercetare a zăcămintelor; sporirea eficienței extracției și prelucrării materiilor prime; crearea de materiale înlocuitoare.

În prezent, 20% din cele 106 bazine hidrografice de pe teritoriul țării suferă de o acută lipsă de apă, iar pînă în anul 2000 numărul celor aflate în această situație se va dubla. Se cere deci ca știința și tehnologia să-și aducă contribuția la elaborarea unor noi metode de redistribuire a resurselor de apă, la sporirea volumului și calității apei din sursele existente, și în primul rînd, la creșterea simțitoare a eficienței utilizării apei.

Se intenționează intensificarea cercetărilor privind consecințele asupra atmosferei ale extinderii utilizării cărbunelui în centrale termoelectrice, combaterea efectelor deșeurilor nocive și toxice.

4. PROBLEMELE AGRICULTURII. Raportul relevă trei aspecte ale creșterii eficienței producției agricole ca rod al științei și tehnicii: asigurarea cu resursele de bază (pămînt, apă, îngrășăminte); sporirea randamentului și productivității; asigurarea păstrării și transportului pînă la consumator a producției agricole. În perioada următoare se va acorda atenție măsurilor de: stimulare a conservării terenurilor; sporire a eficienței irigațiilor; reducerea costului sistemelor de combatere a sărăturării solului; asimilarea de culturi capabile să crească pe terenuri improprie sau să fie irigate cu apă sărată (chiar marină); asigurare a culturilor cu substanțe nutritive prin selecția unor soiuri de plante capabile să asimileze o cantitate mai mare de astfel de substanțe din sol și de azot din atmosferă.

Se pune accent pe cercetările fundamentale în biologia moleculară și genetică, perfecționarea tehnicii de recombinare a A.D.N., pentru asigurarea modificării caracteristicilor plantelor, în sensul mai bune adaptări a acestora la modificările ale condițiilor de mediu (secetă, frig etc). Se va pune accentul pe crearea și aplicarea pe scară largă a unor substanțe reglatoare ale creșterii plantelor, permițînd accelerarea și cunoașterea cu precizie a termenelor de dezvoltare a diverselor culturi. Progresele ingineriei genetice și ale embriologiei vor constitui baza unor mutații importante în productivitatea animalelor.

Pierderile de recoltă agricolă în S.U.A. sînt evaluate în raport la 30 miliarde de dolari anual. Cercetările în această sferă sînt orientate în două direcții: metode moderne de sporire a duratei de păstrare a produselor (tehnica iradierii, perfecționarea procedurilor de conservare etc.) și reconsiderarea sistemului de recoltare, transport, prelucrare și depozitare a producției.

5. PROBLEMELE SĂNĂȚII ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI. În fața științei medicale, stau în următorii cinci ani, după părerea autorilor, sarcini importante: dezvoltarea metodelor și mijloacelor de prevenire a îmbolnăvirilor; reacția la fenomenul de îmbătrînire a populației S.U.A.; lupta cu narcomania, alcoolismul, fumatul; sporirea accesibilității și eficienței asistenței medicale. În domeniul educației și învățămîntului cercetările vor fi axate cu prioritate asupra teoriei învățării (predării); perfecționarea pregătirii matematice a elevilor în școlile elementare și medii.

În concluzie, tendința prioritară și direcția de perspectivă a tehnologiei în S.U.A. o constituie, într-o exprimare extrem de sintetică, trecerea de la acțiunile exterioare (mecanice, fizice, chimice) asupra materiei prelucrate, la acțiuni tehnologice submicroscopice, la nivelul celulei, moleculei și atomului, permițînd o modificare orientată a materiei vii și neviei. O astfel de direcție își pune puternic amprenta în dezvoltarea microelectronicii, noilor materiale și biotehnologiei, ceea ce determină importanța pe care o capătă studiile de „evaluare a tehnologiei” pentru aprecierea implicațiilor dezvoltării științei și tehnologiei asupra societății.

Sursa principală a fondurilor pentru cercetarea științifică din sectorul civil al economiei urmează să o constituie investițiile particulare de capital. Aportul statului la cercetările din acest sector se prevede să scadă în 1978 cu 42% față de 1980. Ca urmare, politica științifică intenționează ca în următorii ani să acorde prioritate cercetărilor aplicative (întrucît acestea interesează mai mult industria), în dauna celor fundamentale (desfășurate de regulă în universități, cu sprijin substanțial de la buget). Se consideră că pe termen scurt această orientare va determina o accelerare a ritmului de creștere a productivității muncii, care a scăzut în ultimul deceniu, cu riscul de a afecta mecanismul generării și aplicării inovației în economie pe termen mai lung.

ing. Radu NEGRU

Orientări de largă perspectivă

(Urmare din pag. 2)

nilor la export, realizarea în întregime a prevederilor balanțe comerciale și ale balanței de plăți pe acest an, intensificarea relațiilor economice internaționale, a cooperării în producție pentru realizarea întregului program de investiții și punerea tuturor noilor capacități în producție la termenele stabilite, creșterea rolului cercetării științifice și tehnologice, ridicarea continuă a pregătirii profesionale și tehnice a oamenilor muncii din toate sectoarele. În îndeplinirea exemplară a tuturor acestor sarcini, menită să contribuie direct la progresul economiei noastre naționale, la creșterea bunăstării întregului popor, se cer mobilizate toate forțele materiale și umane ale țării, se cere întărită responsabilitatea și disciplina în muncă în fiecare unitate economică, se cere dezvoltat spiritul revoluționar, nivelul de pregătire politică, profesională și culturală al tuturor oamenilor muncii.

REALIZAREA UNEI NOI CALITĂȚI a muncii și a vieții în toate sectoarele de activitate este indispensabil legată de aplicarea fermă și funcționarea eficientă a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei. În acest cadru de preocupări majore se înscrie și aprobarea, în cadrul acestor înalte forumuri ale partidului și statului a Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuției în acest cincinal. Programul și Hotărârea adoptată în acest sens de către Plenara C.C. al P.C.R., precum și adoptarea de către Marea Adunare Națională a Proiectului de lege cu privire la principiile de bază ale perfecționării sistemului de retribuire a muncii și de repartitie a veniturilor oamenilor muncii și a Proiectului de lege cu privire la contractul-angajament, au o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului. Prevederile acestor documente au drept scop, așa cum arăta secretarul general al partidului, „dezvoltarea și mai puternică a autoconducerii muncitorești, creșterea răspunderii adunărilor generale și a consiliilor oamenilor muncii, ca organe colective de conducere. Prin aceasta se perfecționează sistemul juridic cu privire la calitatea oamenilor muncii de proprietari ai unei părți din proprietatea comună a întregului popor”.

Într-adevăr, conform măsurilor stabilite, prin preluarea pe bază de contract-angajament a patrimoniului unităților socialiste, parte din averea întregului popor, oamenii muncii — exercitându-și la un nivel superior prerogativele și răspunderile de proprietari, producători și beneficiari ai bunurilor materiale și spirituale — se angajează să-l gospodărească cu o eficiență superioară care să asigure ridicarea în ritm mai accentuat a productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și a cheltuielilor de fabricație, ridicarea nivelului tehnic, calitativ și a competitivității produselor, realizarea și depășirea producției fizice planificate cu o rentabilitate sporită. Se aduce pe această cale o contribuție valoroasă la întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiei, prin creșterea răspunderii ministerelor, a centralelor și întreprinderilor, a adunărilor generale, consiliilor oamenilor muncii, cadrelor de conducere și fiecărui om al muncii în parte pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare realizării integrale a planului, în strânsă concordanță cu prevederile din contractul-angajament, prin implicarea lor mai directă în gospodărirea cu maximă eficiență a patrimoniului unităților socialiste, în apărarea, păstrarea și dezvoltarea proprietății socialiste a întregului popor, în desfășurarea întregii activități economico-sociale numai pe principiile rentabilității și eficienței maxime.

Deosebit de important de remarcat este faptul că, în condițiile grele ale crizei mondiale, când în multe țări șomajul a căpătat proporții dureroase, în țara noastră, ca urmare a politicii științifice a partidului de dezvoltare multilaterală economico-socială a României sînt adoptate, prin acest program, măsuri privind asigurarea de noi locuri de muncă și de sporire a veniturilor oamenilor muncii.

Perfecționarea sistemului de retribuire a muncii, îmbinarea armonioasă a recompensării materiale neplafonate a lucrătorilor pentru rezultate bune în muncă cu răspunderea materială pentru neîndeplinirea sarcinilor de serviciu are la bază indicațiile secretarului general al partidului, politica consecventă a partidului nostru de legare mai strînsă a modalităților

de retribuire de rezultatele muncii depuse. De o deosebită importanță în acest sens sînt prevederile referitoare la generalizarea acordului global și creșterea părții variabile a veniturilor personalului muncitor, ceea ce realizează o stimulare sporită a oamenilor muncii în realizarea planului de producție și export, creșterea productivității muncii, economisirea în grad înalt și valorificarea superioară a materiilor prime.

Desigur, la baza transpunerii în practică a tuturor acestor prevederi trebuie să stea, așa cum s-a subliniat în cadrul lucrărilor plenarei C.C. al P.C.R., concentrarea eforturilor oamenilor muncii pentru îndeplinirea integrală a prevederilor planurilor de producție, creșterea mai puternică a creativității, productivității, a eficienței, surse de bază ale sporirii veniturii naționale și nivelului de trai al poporului.

Plenara Comitetului Central al partidului, Consiliul Național al F.D.U.S. și Marea Adunare Națională au dezbătut și aprobat și un alt program de mare interes național. Este vorba de elaborarea din inițiativa și cu contribuția directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu a Programului național pentru asigurarea unor producții sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de descăări și combaterea eroziunii solului — o nouă mărturie a preocupării partidului nostru, a secretarului său general pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii românești, pentru îndeplinirea noii revoluții în agricultură.

Programul stabilește căile concrete de acțiune pentru sporirea suprafeței agricole și îndeosebi a celei arabile, creșterea fertilității pămîntului, refacerea solurilor degradate, îndeplinirea până în anul 1990 a amenajărilor de irigații pe întreaga suprafață posibilă de irigat. Printre ele la loc de frunte se situează creșterea suprafeței agricole la 15 milioane hectare și a celei arabile la 10 milioane hectare până în 1985, extinderea suprafețelor amenajate pentru irigații până la 4 milioane hectare până în anul 1985, iar până la sfîrșitul anului 1989 la 5,5 milioane hectare, efectuarea unor ample lucrări de descărare și combatere a eroziunii solului. De remarcat faptul că realizarea acestui program înseamnă o mare bătălie pentru învingerea unor greutăți provocate de climă. Mijloacele financiare pentru realizarea acestui program sînt considerabile, dar investirea lor este justificată din punct de vedere economic. „După unele calcule, spunea secretarul general al partidului, pentru realizarea acestui vast program trebuie să alocăm circa 100 miliarde lei, mari mijloace materiale, utilaje, mijloace de transport și altele. Se poate afirma că acest program reprezintă cea mai importantă lucrare realizată pînă acum în țara noastră. Îndeplinirea programului va asigura realizarea de producții sigure și stabile, în orice condiții de climă. Numai pe această bază se vor crea condițiile necesare unei agriculturi moderne, de înaltă productivitate, îndeplinirii noii revoluții agrare”.

Date fiind importanța și complexitatea acestui program, implicațiile sale profunde asupra organizării teritoriului, a nivelului de trai al oamenilor muncii, în cadrul plenarei a fost stabilit — într-o concepție unitară — un complex de acțiuni concrete tehnico-economice și politico-organizatorice. Situată în centrul activității partidului și guvernului, a întregului popor, îndeplinirea sa neabătută, pentru care societatea noastră socialistă dispune acum de toate forțele materiale, tehnice și umane necesare, reprezintă o acțiune politică, organizatorică, revoluționară, pentru a cărei realizare exemplară se cer mobilizate în grad înalt energiile creatoare ale țărănimii, clasei muncitoare, constructorilor, cercetătorilor, tineretului, militarilor, ale întregii națiuni.

Prevederile programelor și legilor adoptate prezintă deci o deosebită însemnătate pentru întreaga dezvoltare economico-socială a țării, pentru ridicarea nivelului de civilizație și progres al poporului, pentru propulsarea României spre trepte superioare ale construcției socialiste. Ca urmare, pentru transpunerea neîntîrziată și integrală în practică a acestor vaste și mobilizatoare programe de acțiune se cere realizată o amplă concentrare de forțe a întregului popor, o angajare activă, creatoare, a fiecărui om al muncii, a fiecărui cetățean în realizarea obiectivelor stabilite, în instaurarea noii calități a muncii și a vieții în toate sectoarele de activitate.

- Orientări de largă perspectivă pentru dezvoltarea eficientă a economiei (B. Pădure) 2
- 18 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R. Viziune realistă, științifică asupra viitorului (II) (Gheorghe Badrus) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. și legile adoptate de M.A.N.

- Principii stimulative de retribuție, în corelație directă cu rezultatele obținute (Nicolae Mitrofan) 5
- Amplu program pentru valorificarea resurselor de sporire a producției agricole (Gh. N. Iosif) 7
- In lamina orientărilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R.
 - Valorificarea superioară, eficientă a resurselor de sporire a producției de energie electrică (Convorbire cu Trandafir Cocirlă) 9
 - Dimensionarea riguroasă a consumurilor materiale (Mircea Pirjol) 11
 - Creșterea productivității muncii la nivelul dotării tehnice (Ion Ionescu) 13
 - Mobilizarea resurselor întreprinderii pentru îndeplinirea planului de export (Vasile Nistor) 14
- Considerații privind perfecționarea determinării nivelului productivității muncii (Ilie Gavrilă, Tatiana Gavrilă) 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Componenta organizatorică a gestiunii calității (Gh. Căprărescu, Șt. Nedelea) 17

TEORII—IDEI

- Calitatea resurselor umane — condiție a modernizării structurii economiei (II) (Steliana Pert) 19
- Cursa înarmărilor, o povară grea pe umerii tuturor popoarelor. Convorbiri economice cu Gérard Destanne de Bernis 21
- Școli ● curente ● economiști. Priorități și perspective în teoria relațiilor economice internaționale (III) (Sultana Sută-Selejan) 22

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Lichidarea subdezvoltării — problema majoră a contemporaneității (Coralia Angelescu); Activitatea României pentru instaurarea noului ordin economic internațional (Ion Avram) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- UNCTAD VI: rezultate limitate (Victor Aldea) 27
- R. P. Mongolă. Intensificarea și diversificarea agriculturii (Nicolae Popov) 28
- Etiopia Socialistă: perspectivele dezvoltării în actualul deceniu (Valentin Gheorghiu) 29
- Documentar. Tendințe în cercetarea științifică din S.H.A. (Radu Negru) 30
- Mondorama 31

IN SUPLEMENT:

Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- Guidelines of large perspective for an efficient development of the economy (B. Pădure) 2
- 18 years since the 9-th Congress of the R.C.P. A realistic and scientific vision on the future (II) (Gheorghe Badrus) 3
- Stimulative principles of retribution in correlation with the results (Nicolae Mitrofan) 5
- Ample programme for turning to good account the resources of increasing the agricultural production (Gh. N. Iosif) 7
- The quality of human resources — a condition for the modernization of the economy structures (II) (Steliana Pert) 19
- The arms race — a heavy burden for all peoples. Economic talks with Gérard Destanne de Bernis 21
- School ● trends ● economists. Priorities and outlooks in the theory of the international economic relations (III) (Sultana Sută-Selejan) 22
- UNCTAD VI — limited results (Victor Aldea) 27

DANS LE NUMERO

- Orientations d'une large perspective pour le développement efficient de l'économie (B. Pădure) 2
- 18 ans depuis de l'IX-e Congrès du P.C.R. Vision réaliste, scientifique de l'avenir (II) (Gheorghe Badrus) 3
- Principes stimulatifs de retribution, en corrélation directe avec les résultats (Nicolae Mitrofan) 5
- Un ample programme pour valoriser les ressources d'accroissement de la production agricole (Gh. N. Iosif) 7
- La qualité de ressources humaines — condition de la modernisation des structures économiques (II) (Steliana Pert) 19
- Discussions économiques avec Gérard Destanne de Bernis. La course aux armements, une lourde charge sur les épaules de tous les peuples 21
- Ecoles ● courants ● économistes. Priorités et perspectives dans la théorie des relations économiques internationales (III) (Sultana Sută Selejan) 22
- La VIe CNUCED: des résultats limités (Victor Aldea) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Широко перспективные ориентировки на эффективное развитие экономики (B. Пăдуре) 1
- Восемнадцать лет от IX-го Конгресса Р.К.П. Реалистическое, ясное предвидение будущего (II) (Георге Бадрус) 3
- Поощряющие причины опыта труда в прямом соответствии с достигнутыми результатами (Николае Митрофан) 5
- Широкая программа использования ресурсов для увеличения сельскохозяйственной продукции (Г.Н. Иосиф) 7
- Качество человеческих ресурсов — фактор модернизации структуры экономики (II) (Стеллиана Перт) 19
- Гонка вооружений; тяжелое бремя на плечи всех народов. Экономические беседы с Жерар Дестанн де Бернис 21
- Школы ● течения ● экономисты. Приоритеты и перспективы в теории международных экономических отношений (III) (Султана Сута-Сележан) 22
- ЮНТАД-VI: ограниченные результаты (Виктор Алда) 27

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1, sectorul 1. Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.



TINEREȚE – FRUMUSEȚE – PROSPEȚIME

trei daruri pe care vi le face Întreprinderea „MIRAJ”, odată cu produsele sale din gama ACANTA :

- ACANTA-cremă hidratantă de zi pentru ten uscat
- ACANTA-cremă hidratantă de zi pentru ten gras
- ACANTA-cremă nutritivă de noapte
- ACANTA-emulsie hidratantă

Producător : Întreprinderea „MIRAJ”-București





Ce înseamnă îmbrăcăminte bărbătească modernă în acest sezon?

- Jachete și bluzoane gen „cămașă”, canadiană, safari, windiak, cu croială dreaptă și detalii sport (tighele, clape, buzunare aplicate etc.).
- Versiunea „sport” a costumului tradițional, obținută prin crearea unor combinații inedite între piesele clasice și variantele lor modernizate.
- Costumul clasic, pentru ocazii, cu linia suplă, revere ușor alungite (lățime : 10–11 cm), butonul coborât (la unul sau două rinduri), pantaloni drepți (22–25 cm la bază) și vestă.

Doriți să vă cumpărați o „piesă” modernă pentru garderoba dv. ?

Apelați la sfaturile competente ale lucrătorilor comerciali din marile magazine universale !

ecom